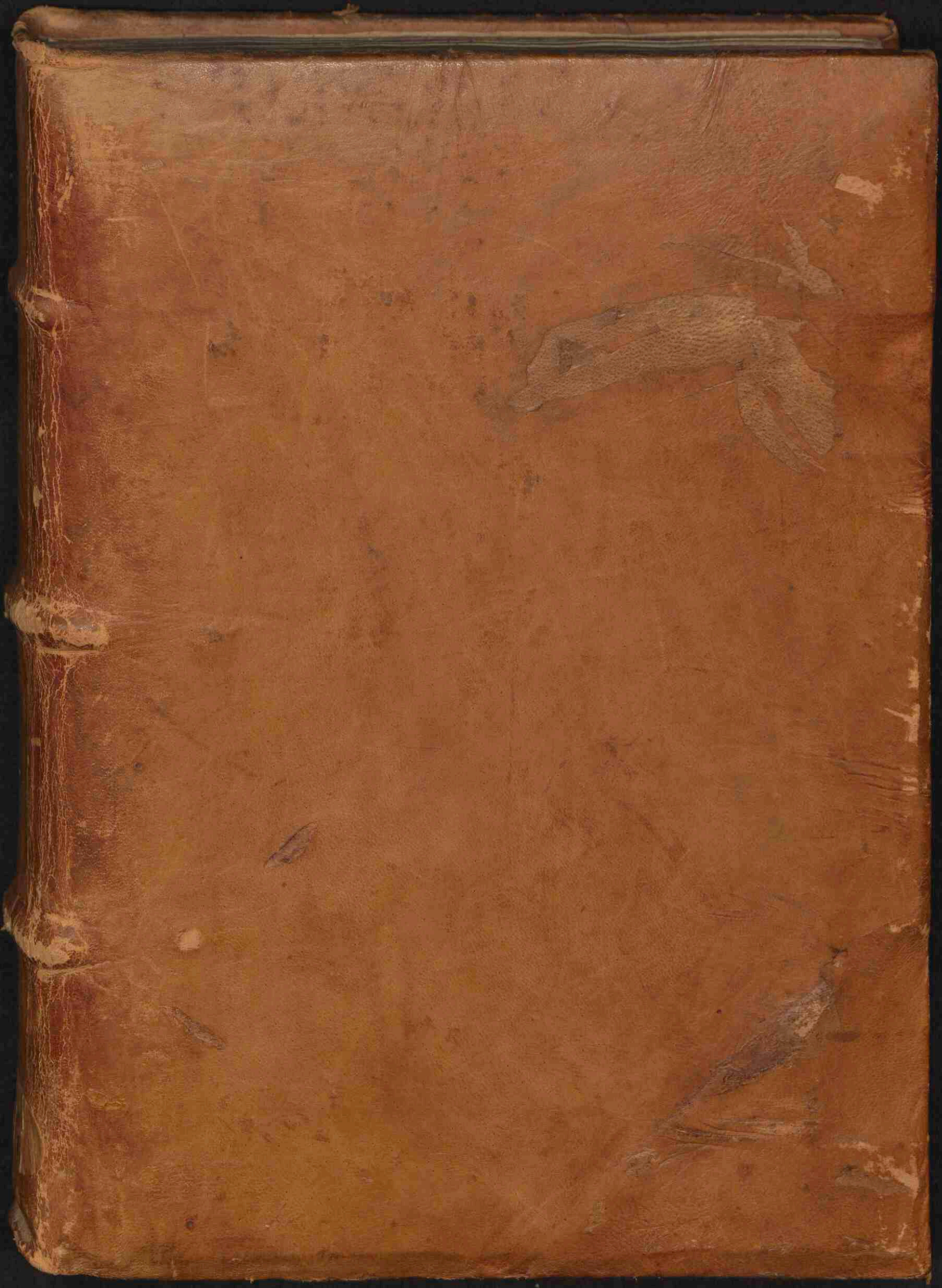

Ordo vivendi Deo ad Eustochiam sive Regula

<https://hdl.handle.net/1874/335374>

Hs.
5 C 1

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
No. 323.

K 700 C
N. 1

105 (*Eccl.* 323.) *Charta*, fol. 148 ff. *Saec.* XV (f 1—37) et XIV?
(f 38—148 in 2 col.)

- S. Hieronymus, *Ordo vivendi Deo ad Eustochiam sive Regula*, fol. 1—18b.
S. Augustinus, *Liber de disciplina christiana*, fol. 18b—23a.
S. Johannes Chrysostomus, *Sermo de poenitentia*, fol. 23a—25b.
S. Augustinus, *Tractatus de spiritu et anima*, fol. 25b—37b.
Fr. Johannes (Parisiensis sive Pique l'ane), *Quaestiones in IV ll. Sententiarum* (Pt. Lombardi), fol. 38—148.

Fol. 38a. Utrum possibile sit creaturam respectu effectus, cet. — In fine: Ex-

605 pliciunt quaestiones quarti sententiarum date a fratre Johanne . . . in studio Parisiensi Anno Dni m^o.

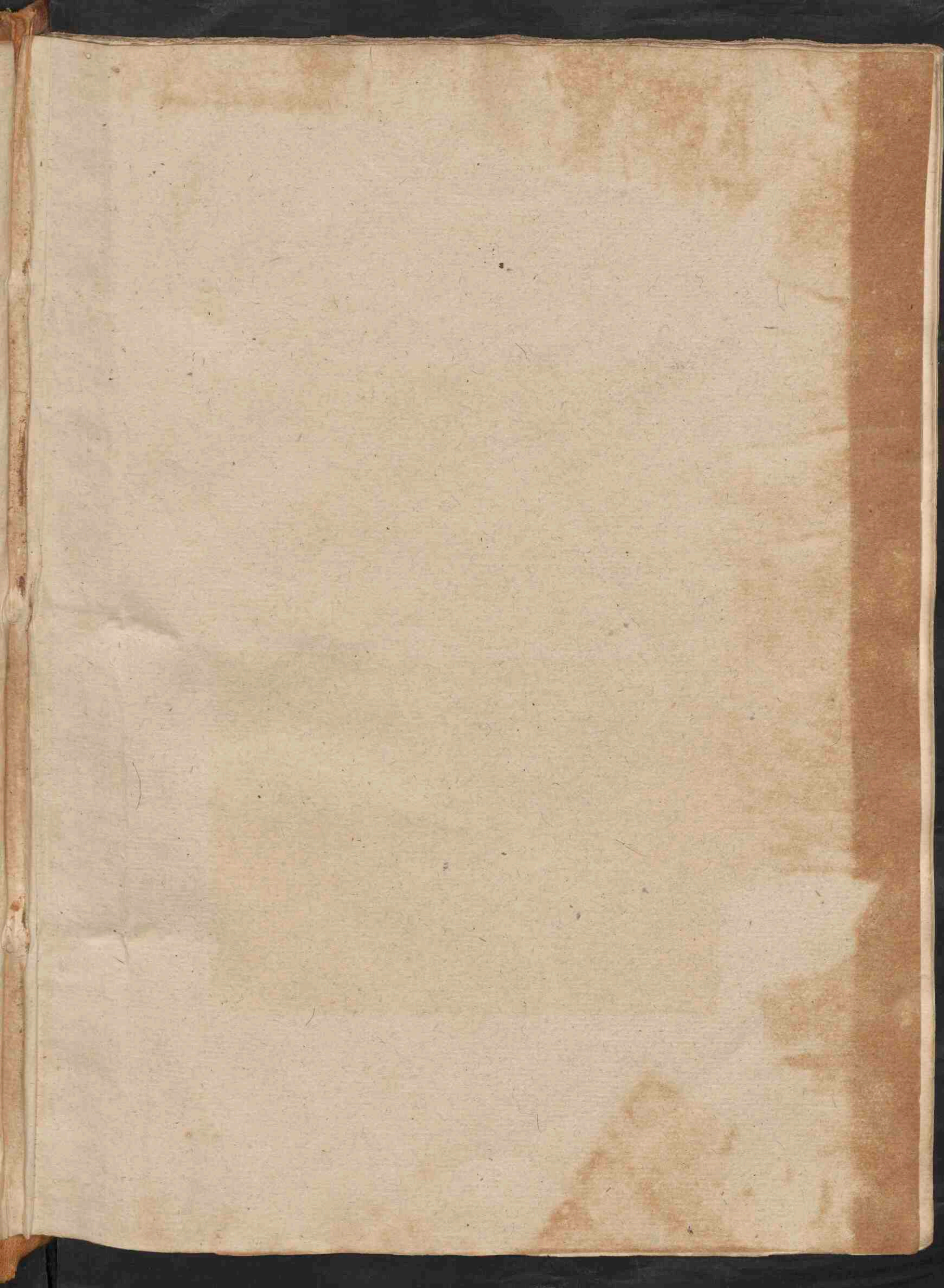
Fuit Capituli S. Mariae Trajecti ad Rhenum.

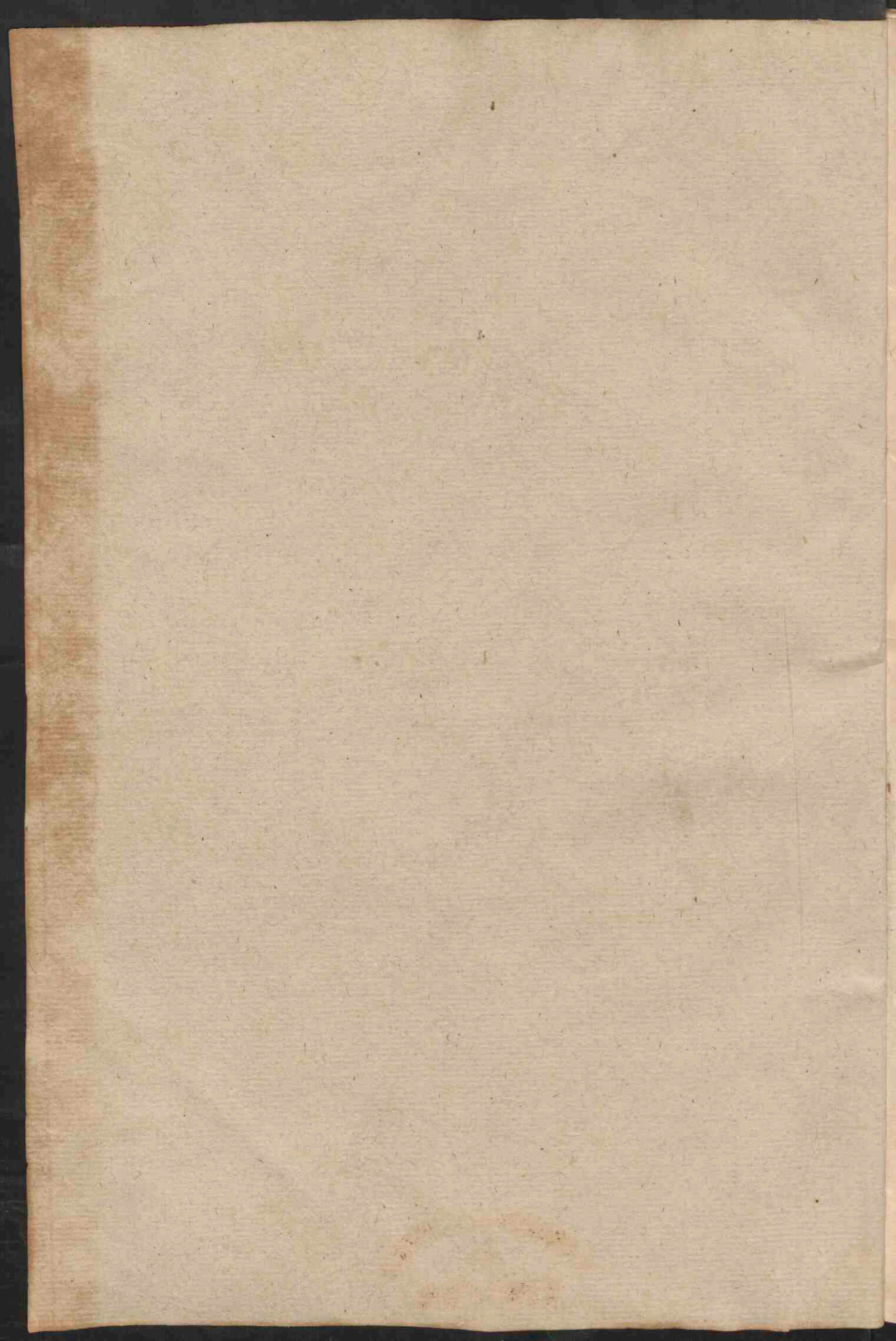
105

Fr. Johannes (Parisiensis sive Pique l'ane), *Quaestiones in IV ll. Sententiarum* (Pt. Lombardi), fol. 38—148.

Exstant in codice commentaria in solum 4^m librum *Sententiarum*, non „*Quaestiones in IV ll. Sententiarum*,” ut ait Tiele. Libelli subscriptio quae datur a Tiele sic corrigenda est (fol. 148b): „Expliciunt quaestiones 4ⁱ *sententiarum* data a fratre Johanne [vacat spatium pro 10 circiter litteris] antedicto in studio parisiensi Anno dni m^o” [hic abrupte desinit].

Quis sit iste frater „Johannes antedictus,” ipse codex nullo modo manifestat; ex addito tamen „in studio parisiensi” Tiele, in errorem abductus, videtur collegisse, auctorem nostri libelli esse fratrem Johannem Pungensasinum (Poinlane) Ord. Praed. † c. 1260, qui Parisiensis I cognominatur (cf. Quétif-Echard, I. 119; II. 817). Hic quidem commentaria fertur edidisse in IV libros *Sententiarum*, sed quum in universitate Parisiensi innumeri „fratres” (i. e. ordinum mendicantium discipuli) qui „Johannes” vocabantur in librum *Sententiarum* legerint, minime certum est commentaria nostra reapse fuisse composita per fratrem Johannem Pungensasinum Parisiensem. Contra ex collatione nostri codicis cum *Commentario Johannis Duns Scoti*, O. F. M. († 1308) in 4^m librum *Sententiarum* (Parisiis, Andr. Brocard, 1497; Hain 6431) patet, nostrum codicem maximam habere similitudinem cum JOHANNIS DUNS SCOTI praedicto commentario. Cui ergo nostrum libellum tribuere non haesitamus.

Inapit prologus i ordm^o viuendi deo eximij
doctoris iheronimi ad eustorhū sacra deo
virginē quā berthlēm cū plurib⁹ deo duratis
virginibus i monasterio sub istius ordm^o
obseruatiōe conclusit

Expetens i membris procliuū corpus ad terrā
qua exiit. iā rugosa fronte senem et
nature pene portentū Vt predilecte i dno filie
et dno xpi virginis sacratissimē Eustorhū et relique
ad agni nouas nuptias sub obediētia pudicitie paupertatis
et religionis i domo dmi adunate pposito minū sollicitat
pne deuotionis et caritatis affectus vt tremulenta man⁹
sue parūp vetustatis oblita. deo viuendi non mūdo. spu
tui et nō carm. et qd arduū est nō sibi ipā normā et regu
lā ex xpi et apostolorū vita collectā. ex sanctorū etiam
patrū anachoritarū quos p septe ānos heremoy antra
circuens nō sū admiratiōe et reformatiōe reperit dfer
uatiōis et imitatiōis digno qmōdatā pmo i presenti li
bellulo edocet officio calam paratas mētes ad bonū
veluti lingua iā dudū solebat voce nō mortua O felix
affectio O desiderū in dno qmōdandū vt que deficiēte
p se mū et comunē etatis finē lingua doctoris de casu
timētis qui pmpetus est pūptuose et nō timēde agētib⁹
ābulantib⁹ i via i qua tot latent aduersa quot momenta
tēp. expositis vt deputa sibi picula et fomēta remediū
procliuū semp ad malū a primordio sue iuētutis ratio
nalis animalis anim⁹ reuēns gradiat^r p tuta O prudēs
osillū vt pro voce scripturā et pro faciliē trāsēū dū
māsurū qmutet O iusta et sancta exhortatio et pdigna
exauditiōis beneficū Sed predilecte filie et si iustum
et sanctū quod petitis a patre. patris negat etas. pū
bet iūfficiētia licet iūerat caritas Stupent oculi pal
pitantes i tenebus hōret nature frenesie iconstās man⁹
pazere iuuentūa hortat^r tamē semp caritatis ardor ne
pazat^r labori vnde tanta colligit^r fructus quē nō putat^r
i nobis que scriptura de dmi volūate melius estis edote
vt blandimēti aliquid fatear licet veritatis msi et ad alias
succedentes p tpa i formādas traheret^r tanta hic labor
vniat ego duellū hoc caritas q ipm iuuitibile vuit
vt immortalis moreret^r pro nobis Verū frustra speratur
her victoria i tanta ipossibilitate nature msi deuote
oratiōis filiarū assint quibus deus i tantū paruit at
aliquo vt etiā cū pēteret eoz q pmit⁹ mūdo spopodcat

quibus peccare non possit

De Caritate et Unitate seruanda

¶ Vis autē in monasterio constitutis sociis primus sit accipiendus deo viuendi modus et regula. ipse solus xps huiusmodi instituti preceptor et doctor in vniuersis instruit vniuersos. Si vis igitur idē modū ad hanc vitam ingredi serua mādata. Ex si forte querat que sint illius sic pudenti exposuit. Diliges dnm deū tuū ex toto corde tuo ex tota mēte tua et ex oībus viribus tuis sup oīa et plus q̄ teipm̄ et proxmū tuū sicut teipm̄. In istis duobus mādatīs pendet quidquid est legis. quidquid etiā p̄phete et sancti vni p̄stituti sūt. Et attendite sollicite queso haussit que ingredi nō solū cupitis totis affectib⁹ ad vitam q̄ vera est vita. Nā viuētib⁹ mūdo vita nō est sed mors ex iā dei auxilio estis ingressi quo sine p̄ceptis caritatis nemo credit⁹ quōs ad deo viuendū p̄pter hoc etenim ap̄t̄ nō gloriatur in linguis angelorū et hominū nō in cognitiōe misteriorū dei. nō in spū p̄phete. nō in asperitatibus carnis. nō etiā in elemosinarū opibus. q̄q̄ ad oīa pietas valeat. si non asit caritas. Hec itaq̄ solū reddit hominē deo viuētem. Hec religiosos. Hec monachos facit. Sine hac monasteria sūt tatarā habitātes sūt demones. Cū hac vero sūt paradisi in terris et in eis degentes sūt angeli. Idcirco in dilecti filie licet longa mactat ueniam. abiecta et nigra vestis deformet. longa officiorū et operū texet seruis. si intus desit caritas ad infimū nondū religionis gradum puentū ē. P̄terea haussit hic incipiendū est iter ad apostolicā vite apicē. Et nature relative est caritas. et ad vniū p̄rie nō p̄ dilectio fraternā dici. Idcirco nō ē q̄ plures sint qui se mutuo ex caritate diligat. vt dicat⁹ iuxta p̄phetā bonū est et iocūduū habitare fratres in vniū qd̄ satis approbat sapientia dicens frater qui simul adiuuat⁹ a fratre est quasi ciuitas firma. Et item si fuerint duo fouebūt⁹ mutuo sed si vnus gradiat⁹ et cadit ve poli quia subleuātē nō habet. P̄terea solitariorū vita quā satis expertus sū periculosissima est et ardua. et si bona et deo vicina nō tamē eque serua vt simul habitātū in vno vinculo dilectionis et caritatis affectu qui sibi iūte et teptamēta deficientibus auxiliāt⁹ sibi iūtem. adm̄nistrāt pietatis et caritatis obsequia. s̄ certe si fratres

2
aut sorores i vnu non habitant et i coi vita non agant
no ia bona sed malu est Nichil enim bonu diuisum
Omne s^m philosopho tati h^t bonitatis q^{tu} vnitatis
ad attines sue nature Et si vnu i tota mundi machina
E se creatu est bonu no tamen est optimu nisi ceteris
nexu. P^{te}ra in exordio mundi vidit deus q^u cuncta q^u
fecerat erat valde bona Idcirco haussit i aptica vita
vel de seculo adunatis E corpa fit cor vnu. et aia
vna i dno. velut de ipis apostolis et apostolicis vuis
i actibus legit^r Multitudis aute credenti erat cor
vnu et aia vna i dno Nulla vita pro certo deterior
q^u simul degere corpe et no mente Et vix infelices
sunt quibus no ict est vna sed diuersa voluntas Sit itaq^u
vobis semp vnus affectus vna fraternitas vna voluntas
vna p^ortio mori vna iocunditas vna tristitia ne alter
qd placet displiceat alteri quo gaudet alter tristet et
alter Et habere poteritis religionis p^opositu si vnanimiter
i dno omⁿⁱ habitetis h^{ec} vera vita dei no dyaboli. Vera
monasteriu no i ferni^o vera vita religiosa no dyabolica.

De no habendo aliqd p^oriu Captm. 7.

a Nce mentis v^o oculos semp elbangelicu illud ap
parat stolidissim vnu exēplū qui edificiu suū
qd sūope fecerat i g^uietibus fluminibus. flantibus ventis
et ymbubus r^ondantibus. m^ondantibus pluiarū totū amisit
i castro qm edificatu erat i zabulo Nec mir^o haussit
fumu quide aut stabile i mobili diu manere no potest
Edificat fatu? ille i zabulo qui i vita aptica et religionis
p^oposito appetit tpales diuitias. huc attendite filii dile
genter huc p^oulu o^{ne} est. huc iteratus. huc mors eterna.
qui ia renūtauerūt oibus q^u possident. qui relictis oibus
que habebant i seculo ad xpm imitandū paup^oulu qui
caput vbi reclinet no habet. q^uerentes ex voto sub iura
mēti pollicitatio^o p^omiserūt nichil tpale nichil terrenū
preter xpm solu possidere. s^{ed} nec etiā appetere. que ia
dimiserūt tenere et querere hinc xps aptis no portat
saculu neq^u peia nec eo i zonis mādāt. vt ex hoc intelligat
eorū vite sectatores q^u nichil p^oriu i monasterio licet habere.
rite no tumē q^u ex n^oitate portat. no caligā nec aliud
mimum qd cūq^u Vex et si xps et apostoli aliq^u q^u sibi dabāt.
p^oter n^oitates tenebat nulli singuloz licebat aliquid ex
h^{is} q^uingeret tāq^u suū. Sz pessim^o ille proditor atq^u latro

ferens loculos oia portabat et eis veluti totius congregacionis
coia et minister coie singulorum necessitatibus providebat
Ex hoc edocti apti et fideles post xpi ascensionem nichil
omino suum esse dicebant sed erat illis oia coia. et singulis
dundebat^r put cuius opus erat Sic et vos karissimi
filie et si liceat habere aliqua temporalia ad virtutem et
tegmentum quod duo plene sufficiunt christiano Nichil horum aliquid
sit vestrum sed commune quodcumque etiam minimis quibuslibet
puellulis singulis distribuat^r prout decet

De eligendo sorores ad recipiendum et administrandum bona monasterii. C. m.

Itaque obtestor vos omnes et singulas coram deo ihesu christo
qui iudicaturus est omnes ut aurum argentum atque cito
transiens pecunia nulla cor vestrum coram deo seducat ut intatur
aliqua vestrum cum anania et saphira mentiri spiritu sancto.
que nichil latet retinendo apud se aliquid gratiarum minimam
temporalem. ultra quam ex necessitate portat^r. Nec tamen hoc nisi ex
licentia abbatisse. Semper eorum mortis terribile iudicium vos
terreat. Nam legimus quod ex eorum morte. factus est timor magnus
in universa ecclesia et in omnes qui audierunt. Nudus est ihesus
nudus querit amicos et propinquos. Et si ipsum sequi temporalem
aliquid appetens desiderare forte volueris. onerata grave
dum nudus sequi non poteris hinc dicitur. beati pauperis
spiritus ut ex hoc fiat^r quod non sufficit curia temporalia in mundo reli-
quendo ad monasterium pauperum accedere si mens miserissima
appetit que relinquit. Magis etenim exemplat^r oculi domini
affectum quam sensum. Melius est enim in seculo cum aliis di-
uitibus temporalibus rebus insistere quam in monasterio pauperum ipsam
appetere propter quod volo. hortor et moneo vos karissimi
ut hec perpetua in vestro monasterio observatio maneat quod nulla
omino tangere aut aliquoliter retinere audeat per horam
cessu aut obula seu aliquid gratiarum minimam quam a matre
aut sorore mittat^r. Eligantur igitur iuxta apostolorum usum
coram voto abbatisse et ceterarum. singulis annis aut si decens
videbitur et utile confirmetur due aut plures ex sororibus
boni testimonii plene spiritu sancto et sapientia quibus committatur
hoc opus ut quoscumque proventus tam domini quam sororum singulorum
recipiat et ex hinc sororibus necessaria fideliter administrat
Caveat quoque ne ex paritate murmur aut ex habundantia
tumor in sororibus habeat locum. Sed iuxta apostolicam vitam
plus cuius aut minus tribuat^r iuxta quod exigit necessitas non
voluntas ut non altera iam sit degens altera habundans sed
unaquodque ex provisorum decretis moveatur ad laudem. provideat

Handwritten note:
No. 11096

3
sic quibus hic pietatis iunctus est labor ut singulis mensibus
aut ebdomadibus siue diebus parate sint tā de hys qui
purmitt q̄ de hys q̄ expēdit. i capitulo corā abbatissa
et cōuetu soroz singulati reddere rationē. Quid fiat
salte semel in mense. ne et ip̄e apud sorozes furti sint
suspecte et eis ob negligēciā male exequēdi materia det̄.

De cautata et humilitate Ca^m. iii.

¶ Ite sic dei sponse. sponsū ih̄m astringite mētibus
mūdis a terrenoz ḡtatione. qm̄ secū in habitaci
one nichil p̄mittit esse terrenū. Sic sic apostolice fecē
p̄tate peras et sacculos ut neq; marsupia ex latere pen
deant neq; opus sit clauibus. ut tā ex ip̄is mostretur
exteriorū iudicijs q̄ nichil habet. extrinsecū preter ih̄m
q̄ nichil ē clausū quod ē deditū vsibus homi. Vestimēta
duplicia sūt ex euāgelio p̄hibita vobis ut distatis solu
ea habere q̄ nature tātū subueniant nō que mituant
timas. Si que vero subsūt vno claudat̄ i loco ut ex
hys quecūq; soroz egens idui possit. Nulla vnq; i vestib;̄
preiositas nulla melioritas. alterā dn̄am alterā acilla
ostendet. sed i oibus equales existat que vni sponso nupte
toi voto p̄fesse sūt. Nec q̄rat obsecro filia regis filia mili
tis p̄ceminere pompis terrenis i xpi et ap̄toz ḡortio
Non enim petro vili piscatorū bartholome; nobilis ate
pōit̄ a xpo. p̄mo piscatori totū mūdi monarchie tra
ditur p̄tapatūs. dignitatibus carnis sp̄itualis vita non
egret. et carnis curas xps i suo nō querit quingio. In secu
lo nubat paribus filie regū. filie militū p̄eminētijs q̄rat
et honores. In monasterio vero oblitū sui populi et domū
sue i dn̄o solu gloriā querat et exultent q̄ de maiori
p̄cipitō mortis ad vitā sūt apostolica sūpte. p̄pter quod
amoneo vos filie ut quecūq; vobis officia domus a matre
monasterij m̄posita libenti aīo m̄p̄tatis hylari enim
datoze diligit deus. Nec vererūdēt̄ i vilibus nobiles
Nec recusent audire sapientē. Quāto maior es humilia
te i omnibus. Audiat xpm̄ quid ap̄tus de huiusmodi p̄o
pis m̄tē p̄ i vltima cena humana m̄tē disteptatibus
diffinētur. Reges ḡētū dn̄ant̄ eoz et qui p̄tate habet
sup̄ eos benefici vocat̄. vos autē nō sic. sed qui maior
est i vobis fiat sicut minor. Et qui p̄terfessoz est sicut
ministratoz. Vez m̄ doctrina doctoris ex cōtraria op̄a
ciōr. vilesstat statim subinfert ex similitudinē quadā ex
iterrogatione ḡcludens. Nā quis maior ē an q̄ recūbit

an qui ministrat: nōne qui recūbit Ego autē i medio vū
sū sicut qui ministrat Eubescat siquidē stercus vilissimū
et vapor ad modicū parens humana mens se extollere
et dominus officia abnuens a ceteris sororibus sibi velle
seruiri Nā xps cuius enatione quis enarrare nō potest
nō venit ministrari sed ministrare et in vltima cena
apostolorū pedes abluens hoc suis reliquit humilitatis
exemplū

De symonia euitanda in recipiedo sorores Ca. v.

Et stabilem heresim symoniacā quā cōi prauitate dicitur
monialis assuetē gemitū etiā in auditu horreat
Vestra sancta societas xpi pena et symoniē vos terreat
prauitas Vox petri xpi vicarij ad symoniē nūq̄ exeat de
vestris auribus Pecunia tua tecū sit in pditionem
Existimans enim donū dei haberi pecuniā / Donū dei
est sp̄s s̄c̄s. Cōmune mercatorū h̄c vsq̄ vt venditio
gmutet in melius Asserit quippe symoniacū pecuniā
esse prestantiorē dono dei tū idem i ipam gmutet
Ad vos venientes sanctas sorores ad xpi suscipite mup-
rias gratis preponat̄ sanctitas pecuniē. exquisitatur
bonitas vite nō generositas carnis nō utilitas mūdy
nulla oīno partio nulla opmō nulla gūctio que mōtis
puritate pturbat preueniant Beati sapiētia clamat
qui excutit mamā ab oī nummū et que post aurum
nō abyt nec sperauit i pecuniē thesaurus que subuertit
iudiciū Si q̄ sororū iopia ex sua habūdantia supplex
desiderat iuxta aptū ritū oīa que h̄c in seculo anti-
sororū pedes ponat et tūctis que habebat in seculo
renūcians intat et fiat sicut vna ex minimis Et sub-
lato dōno domino tū affectu oīa que portat̄ electis
administratricibus domū prebrat̄ vt ex hys tribuant
put vniūq̄ est opus Nec murmuret quidē que sua
monasterio tradidit si sibi nō maiori sūptu aliter admī-
nistrat̄ q̄ ceteris que ex paup̄tate venerūt Nec extol-
lant̄ et reuice exorta more femino apperunt ceteris
se tū ex suis facultatibus attulisse Plus etenim attulit
soror paup̄cula si ingraduens affectū habendi dimisit
q̄ q̄ multū afferens domo sapiām tulit Cloriet̄ qm̄
diuicie q̄ solite sūt possessores preceptate in mortem

4
nō preualuerūt aduersus eā Et que tōi vpi sūt male ex
subuentione soroz sibi facte sūt bone Alioquin melius fuisset
sibi cū pua pena cū suis diuicijs in mudo ^{permanens} dampnari. q̄
ip̄as relinquendo ī monasterio exorta supbia ad infernū cū
maiori pena adduci Humiliter et pauper q̄ ex paup̄ta
te nichil subuentioni domus potuerūt q̄tribuere sicut et ille
et gr̄as deo ī hūilitate retribuāt q̄ q̄ prius ī mudo vixer
nō poterāt ex aliens laboribus h̄nt q̄ sibi sufficiūt Mnū
de infelici q̄ditione homi plurimū Sūt nōnulli viles et
abieci ī seculo qui cotidianis laboribus se vltra vices affli
gentes pro victu raptando vilissimo et vix raris fabis et
rapis cū rudi ordeaco pane saturāt Cū vero ad xpi m̄sa
accidūt et miliciā xpi suscipiūt sic egestatis obliuī lauroca
quāt q̄ milites qui sūt assueti magnificis Hec ergo oīa
ī xpi et apostolica vita lorū nō habeant Omnes ex
ministerium contēte sūt sint nō murmuratiōe peccāt Si
habūdantez tribuāt sibi administraticez recipiēs si q̄d
naturę necessitate limites nō excedat Si modicū distat
cū apostolis seruire dno ī famul et siti et egestate nuditatis
et frigus Ita vt accepta cruce gradiat̄ p̄ xpm abne
gans semetipsam

De obediētia exhibēda p̄latib Ca. vi.

volo autē mortuas seculo vicijs et concupiscentijs carne
crucifigere cū xpo Et que iā ceperit se primo voto
castrare sub p̄petue virginitatis et castitatis p̄posito ī mo
nasterio velut ī duris lapidis forā cū xpo sepultas. atq̄
iuxta decretū sūm̄ post xpm potestatis petri qui ligandi
soluediq̄ tenet a dno p̄ncipatū resuscitandozq̄ ī gloria
cū xpo vt fides spesq̄ sit tota ī deo. castiget̄ aīas ī obedi
entia caritatis et fraternitatis amore simplici ex corde iure
se diligētes attricius Nichil vt puto stultiū nichil itollerabiliū
q̄ peregrinos et aduenas parare ciuib̄ et ī loco nō solito
itineris director̄ de semitis. de securitate itineris de breuitate
tramitis iuxta volūtatē libitū velle docere Vostret̄ quippe
portentū nauigatoribus et pro certo nūq̄ veniet̄ ad portū
si de directiōe et gubernatione nauigij quicūq̄ remigatoz
ordinet̄ ad votū Non ciuitas nō regnū nō minima domū
cula diu maneret ī rure si cuiū volūtatē pararet̄ deesset p̄p̄a
ip̄e papa pet̄ qui religiosū apostolice vitā volebat instruere
sicut a maḡo didicerat vt magis itelligat̄ qualiter aīa
castigetur ī obediētia caritatis et fraternitatis amore exponit
apercius Omnes itquit honorate. fraternitatem diligite. deū
time. regē honorificate Et ne excusatiōis arripiatur
scitū. sub p̄uicari nōie p̄mittis dignitatis. generaliter

infert oibus Verū inquit subditi estote i oī timore dñis
et ne prelati i mediū deducat² prauitas q̄ plerūq̄ sub
ditis prouolat causam magis castus Non tātū inquit
bonis et modestis s̄ etiā discolis Verū ne forte videatur
graue humane voluntati se abnegare et cruce tollere
obediētie p̄pōnt p̄mūm quo oīs labor dulcescit etiā q̄uis
h̄et inquit ē gratia O felix et habūdans gratia i obe
diētia sūma virtutū causa Nā simplici gressu homin
ducit ad xpm̄ et mens nō solū excusat ad reddendam
rationē de subditis sed nec etiā obligat reddere de seip̄a
O sūma libertas qua obteta vix possit homo petari

DE Regimine abbatisse Ca. vii.

Attende tibi diligenter mi haussa dñā Eustochiū
q̄ tibi grauis ip̄onitur sarcina humeris que de
subditay auabus. de corporib⁹ de verbis de moribus obliga
ris apud diuinū examen. Caue queso ne de te etiā leuis
suspicio i malo possit oriri ne dispergas quas conaris
educare Sic ordniata sit q̄formia mādata sororibus
proferas vt etiā depuāt sup̄beq̄ metes animarū ad
obediētie semitas Sic dulcis sit n̄tis sit sermo vt
nō duricie furorē sup̄tēt s̄ frangat exortū Sic erga
obedientes vixilis et q̄stans sit anim⁹ vt om̄is mulieris
mollities discedat Excedat² i ortū p̄mordis vepres
ne nimū excrestet. germina seminū suffocet Nihil
quippe periculos⁹ i rectorē q̄ vana humilitas ad corre
tionē erga proteruos sup̄bosq̄ subditos Singulārū
sororū voluntates in re difficili p̄petrandā semp̄ aude au
dias nec tamē cuiusq̄ voluntati imitat² Verūtān̄ si
quidq̄ vtile prodat² nō attendat² p̄sona que protulit
Elegit enim deus ifirma mūdi vt fortia queq̄ confidat
Tuā i rebus gerendis corib⁹ nō tamē voluntate exquiras
et teneas nisi maior pars discretay filay cor̄ voto collau
dant. Sup̄boy m̄fatorayq̄ meū ē suo tm̄ q̄silio vti
Non audiat² ergūq̄ volūtas sub. verboz murmurare et loco
abstondito sed palam cūctis p̄ntib⁹ cū oī caritate licet
dicere et audire si q̄p̄tu p̄p̄io m̄lior sororū distat Nō
velis sola oib⁹ pla contrario In exercendis furor odiū
invidia deusio sic p̄m̄tus distendant vt nisi pax amor cari
tas et alterutri⁹ supporta² cognoscāt² quib⁹ furorū sel⁹
sp̄s s̄t̄ auctor m̄liora m̄p̄ret Non sit inter vos quas
caritas ifimul vnit fecialis quēdā abusio vt vndiq̄ cha
chim̄is et voribus aera sonit et audientū aures tēruat²
p̄re strepitu S̄z cū oī modestia stantes vna loquēte
om̄es silēt. nec altera alterā ex auditate loquēdi iterūpat

et prebeat imprudm̄ta dicunt

De Reuerentia et subiectione erga abbatissā C viii.

Propterea horum moneo et exoro vos carissime et
 dilectissime filie. que iam mortue et sepulcie estis
 cum christo que iam carne contempta cum eius gloria cognito per omnes
 caro semel et eius gloria flos semel ad nouitatem vite spiritus
 estis renate non ex corruptibili semine sed incorruptibili per
 uerbum dei uiuatis et permanetis eternum ut tanquam peregrina-
 nas et aduenas abstinentie uos ab omnibus desideriis carna-
 libus que militat aduersus animam subiacetes uos in omni
 obedientia et timore et reuerentia prostrate matris uestre
 ut iam omnino nihil aliud uelle uel nolle alicui liceat nisi que
 abbatissa domus mandauerit facienda Nichil quod facendum
 nichil uideatur importabile si iussu prore non concordat uoluntati
 Vere obediens et qui pro christo omni uoluntatis caret arbitrio
 nichil nouit difficile nichil nouit iniustum clementer habuisse
 quoniam pro christo in uestro religionis ingressu omni uolendi uel nolendi
 licentia dimissis nisi que per uos uires gratias ordinaret de uobis
 Obeditis enim christo firmissime cum prostrate matris uotis parere
 studetis Tunc enim sponsa christo cui desponsata fide totam
 uouistis preter que nullam ultra amatori admittit in desponsa-
 tione iniurias magis quate magis estis placetes cuiusque me-
 remini duci ad thalamum ut cum omni iocunditate dulcibus eius
 amplexibus astringamini cum eius studetis parum mandatis in
 uitaui. Virarum etenim honor redudat in dominum Sic iubet
 lex quingenti ut sponsa sub lege sit sponsi Emulem in hac
 semper dei emulacione ut certati adiuuere altera conetur excedat
 altera in obedientia Non uirum est monasterium non religiosum non
 monachi ubi subditis obedientia dicitur erga platum destructio-
 nom est corpus expositum cum membra disordat a capite

De reuerentia facienda generalis in feria sexta. Ca. ix.

Contumax presumptuosa ac supba mulier in uro sancto
 sperato que dedignatur esse subiecta ac suis iuribus
 ac iuribus stadale prebet quieti sororum et eius iobediencie
 demonstrat exemplum arduis crebrius ieiuniis castigetur cum
 respicit mandans impositis. si ieiunia non castigat supbia edo-
 metur ex uerbis quod humilis et grauius disciplinis ut iam
 distat cum petro que nisi prelato humo christo. in eo obediat
 parte cum christo in regno christi. et dei non habet Sed si uir sit
 idomita supbia studuerit preualere cum apostatis angelis
 expellat quoniam parte non habet in regno O infelix superbia uite
 ut pro implendis uoluptatibus carnis renuncie eterni hereditati
 qua fuerat affecta per christum Non dum deo uiuit nondum religio
 nis semitas proprias attigit que non efficitur ita simplex et pura

ut quiddam sibi mandatum fuerit p[er] ipsam matrem angelico putet
ore transmissum. tunc unaquaque retineat se beatiorem existimet
cum in laboribus ipsorum reliquis. Non pudeat singulis
ebdomadibus sexta feria quo die saluator opprobria et morte
pro homine ab homine protulit unaquaque sanctorum distulit et de omni
suis contra precepta et regula se proprio ore criminari ac dis-
ciplinam subire quatenus stimulata mens cogitationis stimulo
accusationis et verberum saueat accusanda puniendaque committere.
Nec propter haec occulta cogitationum cordium prodantur: non occulta
peccata que solis debentur sacerdotibus sed solum que preceptis
obuiant publicis et que exempla peccandi sanctorum prebent. Si
vero timore vel verecundia seipsum accusare neglexerit licet
vniu[er]sique palare tale crimine alterius ut nullatenus radicem
obediencia et superbia in sancto oraculo v[est]ro arripiat non euul-
sendas de facili. Verum si quicquam iuxta femininum modum
quod nihil retinere nouit absconditum immo atr[is] gazulando
manifestat quod sciat aliquid de his extra tenorem limites
prodiderit grauissima subeat pena. ut doctrina taceandi
doretur in pena.

De vita misera sanctorum patrum quos in heremo reperit. C. x.

Eserua vobis quodam non minus imitanda per opera quam
audienda de aliquibus sanctissimis viris. ut bonorum exempla
obediencia humilitate. qua carere in edificii spiritualis structura
in fundamento virtutum quiddam superedificat. et vane vestras
mentes doceat et crebra memoria sanctorum sanctorum vite religio-
ne istuat et virtute. Dum igitur per heremorum antea sex
annos sanctos patres degentes ibidem in terris velut in
celis angelos assistentes assiduo laborum itineris adiungit
viviendi in modis ceterisque innumeris calamitatibus pariter
visti de quorum vitis moribusque miseris quam luculentem
ipse exposcit libellam ipse exposcit qui vobis ut lucerna sit in
candelabro ad meditationem religionis et vite. Nichil ita
carum ita studiosum appetebat in monachis quam quod in eis iubeat
posse inueniri profecto non tanta tanta caritate tantaque humi-
litate quam sancte ille mentes habebant ut heretice omni
laboris et grauitatis oblitus itineris. heremos humane na-
ture tam detestabiles et ingratos in paradisos cogitare pen-
sueros morum auditu sed felix obtentu. Sic sanctorum hominum
corda caritas transformauerat in creaturas deificas ut
vno penam erat nestra carnis licet per Iohannem dicat quod
quidquid est in mundo aut est concupiscentia oculorum. aut
concupiscentia carnis. aut superbia vite. Nam sic simplicia
et humilia corda obediencia et humilitatis intebantur
vestigis ut quasi quidam sanctorum videbat in eis veritatem opinio

6
qui vna ponit i hoibus vniuersis anima sola. Nō abbates
et patres nichil oīno velle sciebant nisi q̄ subditi. Et subditi
patrū conabat̄ oīa iussa implere q̄ foret emissa. Et quibus
dā quodāmodo idcirco mēbat̄. p̄ d̄ voluntate mādantis

De vanitate sciencie mūdialis. Ca. xi.

o
sancta fatuitas q̄ natos ad labores hominū
memores i mūdo trāsuehit ad gloriā exptos
de penis. Non hanc fatuitatē doctissimā athenis plato
didicit. Non aristoteles. Non anaxagoras. Non tetroz
stultoz mūdi sapiētū turba prepit. Non certe miser ego
Jeromū fatuoz sapiētū imitator atēq̄ sancta verbera
luere. Quāq̄ vt detegā meas imperias atēq̄ vice sumū
etatis aīnū attingere vrbē romana i sumū peregrinat
magistrū i oīb̄ pene liberalib̄ artib̄. Nondū sancti sp̄s
stolae itruera. Nondū securēs puenire ad sic veritatis
poterā disciplinā. Non academie. Non certe vā hui⁹ docti
fatuitatis resonauerē gīnasia q̄ scā retinet herem⁹. Verū
nō sine labore didicisti tuā sciētia fatuā plato. quē mūdus
retinere nō poterat. mūdi sapiētā insequētem p̄ diuersay
nationū. et genū regionūq̄ partes ifinitis erūpms innume
risq̄ pagrādo laborib̄. Nec tamē fatuissie scie finē q̄ est
sumū et optimū bonū ad qd te nature mouebat intentio
i orbe vniuerso respicere stūisti. quē sancti hī rustici hāc
fugientes inuenere in heremis latitantes. Attende et tu fatuoz
p̄ncips sapiētū aristoteles. Et si fueris absq̄ dubitatione
p̄digui grandeq̄ miracula. i tota natura. cui penē videt̄.
infusa quiddā naturah̄ capax ē hominū gen⁹ qm̄ sapiētā
mūdi stulticia ē apud deū si caritas nō iformat si itelles
nō captiuat̄ ad fidē. si cor ad seruitutē xp̄i nō iclmat̄. qui
iudicis est scandalū paganiū stulticia nobis vero credentib̄
honor et gloria i quo solū gloriat̄ aptus. Qui gloriat̄
iquiens i dno gloriat̄.

De p̄mptitudine adimplendi mādata ip̄ostita. Ca. xii.

7
Nichil honorabilius nichil v̄ gloriōsi⁹ karissie q̄ p̄uit⁹
xp̄i. her p̄ferenda imp̄atoris fastigio. her dignitati
regie her cuiuscūq̄ seculi gloriē. hui⁹ seruitutis xp̄i quidā
iter ceteros quos vidi i heremo doct⁹ ex monachis ad iussū
patris senioris sue caritatis et humilitatis fructū cupitis
augere et obediendi alijs iuuenib̄ tradere normā p̄ gradū
lapidē humeris hom̄ p̄cildubio graue bis quolibz die p̄
tua miliaria p̄strabat i stapulis nulla alia necessitate
coactus qd iā p̄ octo ānos p̄cedentes efferezat. Sed si
forte q̄rat̄ quid i ei⁹ mēte voluebat̄. ex hor. q̄ forte

noſtre ſuperbe menti q̄ nondū ad huius ſancti fatuitatis
p̄fectionē venit videretur extraneū puerorū ludus et ori
oſtatis opus Teſtor deū q̄ michi ab eodē ſollicitē p̄cū
tanti tāta ſimplicitas et humilitas eſt repta q̄ extitit
repi ducere monaſtica vitā Nā ſit deuote ſit affectatez
ſit hilariter q̄tinuus explebat diebus tā inſolūtū opus vt
ſibi videret post explecionē captare gloriā dñi Quinimo
i huius fatigationis opere minime contētus pene moleſta
bat patē vt medio tpe nouos induceret labores et opera
facienda p̄ eū Quid uti vagoz p̄ ſingula nō ē op̄ exponē
quidquid i ſimilibz q̄tinue exat a monachis Hor vñ
apud dñes obſuatiois p̄cipuū ē et celebre p̄ egyptū vt nullū
niſi obediētē et hūilem ad dñes labores p̄ficēdos et opera
ſuſcipiāt quatenus donata caro ex q̄ſuāe cogitacōibz vagoz
et voluptatibz nō vacet ex orōe Tēp̄tatis firmiſſime q̄ oī
q̄npiſtōtie et imūditie ac peccati mater ē oſioſitas

De ſoroꝝ operibz faciēdis. Ca. xiii.

hinc ſanctā ſtulticiā ſtulticiāq̄ ſapiēciā condidit in mo
naſterio diſcite filie quā ſancti vos docēt i hēmo
iſtici Subtilia et alta nolite ſapere ſed ſup̄bis et tumidis
ſeculi ea reliquite vt poſt actū incipiāt noſtrē q̄ littera omidit
ſpiritu viuificat et deſ elegit abiecta et iſſima hāc ſepe
ſtolā itate q̄nq̄ die q̄nq̄ nocte ex hiis nouā diſcite lēōnē
Nō oīū nō corpōz et ignauia vos ad dei ſuaua tepidas aut
frigidas reddat Deniq̄ aut officiis aut oracōibz aut manuū
opibz ſanctis ceteriſq̄ laboribz fatigati corp̄z requiem et
reſocillationē nō voluptatē exquirat Dz caute poſſiſſime
ne quid operis vanitatis veſtus veſet i manibus ſimū
dus repurat qui imūdū quidq̄ tetigerit vel morticinū
Non aurata maſſubia nō cingulos nō etiā cyrothuras
q̄ dñes et laſtiur et ſup̄be mētēs exoptat horreat dōdicant
cor talia ſire ſed ſati rodices aut legendo aut ſcribendo
gemma premāt aut ortuloꝝ cultz exēcat aut aliud ſanctū
op̄ et vñle vt relaxacōē quadā reſocillat̄ p̄p̄ ad diuinū
ardore ſora accēdat Sanctoꝝ geſta q̄ legitis emulemim
p̄poſito velitis imitari qd̄ laudatis et ſequi qd̄ cupitis veſtrā
iter p̄tes queſſione bonā habetis vt ex odore fame vñ
ſanctitatis etiā maloꝝ corda ad ſancta deſideria moueantur
Et in eoz q̄ dep̄uare gētes detractat de nobis tāq̄ de male
factoꝝ ex opibz vñs bonā gloriſicet dñi hec eſt dei

Voluntas ut prudenti homini ignorantia obmutescat faciat

De officio Abbatis et eius potestate. Ca. xiii.

Cur quies quicquid sit illa que peminere ne ex officio re-
gendi eleuent ad alta. ut pagas illiata et q̄ sit
oportuna et iquata subiectis ne tibi ille prophetus sermo que-
riat Quid est israel q̄ in terra inimicorum es inueterasti in terra
aliena conuincatus es cum mortuis deputatus es cum illis qui sunt
in inferno deliquisti fontem sapientie Na et si in via dei am-
bulasses habitasses vnaq̄ in pace sup̄ terra Non enim abulat ^{tu}
in via dei qui in administratione regimini honores et utilitates
exposuit Reuolue sepius in mentis archano et stilo ferreo scibe
in salute cordis quid dñs in vices geris ad subditos quodentes
apostolos quis maior esset eorum instruxit sequenti die recessit
ab eis Et si in superioribus ductu tamen iterum narratu foris
retinuit in corde Reges gratia dñantur vobis et qui potestatem
habent sup̄ eos benefici vocantur Vos autem non sit sed fiat
sicut minor qui est maior in vobis et sit professor velut instructor
Disce igitur a magistro officium quod tibi iniungitur ne tuo vicaria-
tuum potestatis tradite limites exardas Non effrauentur certe
dñs sed ministra vnus enim dñs Et si tibi relique sorores ut
xpi administratrici et vicarie obedunt p̄terea non est tibi tradi-
ta potestas. ut inter sorores et filias hanc eleues hanc vero
deprimas sicut velis Et quid tibi iniungat ab institutore vobis
diligenter inuestiga Reuē etenim omni monasterii et sororum sol-
licitudo in administratione et prudentia tibi datur ut iam ceteris
dormientibus sororibus te doceat noctes cecubas sompnus ducit
et sumit iunioris animi sumit p̄utilitatibus et necesse donum pro-
uidendis Itaque non tantum tibi honor gratia onus imponitur sed si feceris
sicut datur p̄mū multo magis assequeris

De periculis peminencie et dignitatis. Ca. xv.

Non tibi obsecro blandiaris quod dñi pietate qui tamen diu-
pccatoribus sustinet in peccatis et si diuturna sit expec-
tatio non minus formidanda in vindicta que tanto diuor quanto
longius tempus precessit in sustinendo. p̄ter quod si illud quod ab eis
egressus expauescat periculum. nec ideo minus si statim diuini no-
tuitas iudicium dñs enim tuus qui te suis oculis administra-
trix et in sua te posuit vincta custodi a te vult a singulis
etiam occultis rationem Et si quid cum defraudaueris te dyaboli
venustata in carcere exterioris inferni pomū iubet ubi fletus
est eternus et stridor dentium ut experiaris in hiis quidquid
dolens et pene cogitari potest quousque debitum vniuersum reddideris

De si forte de restituendo debito ofidis O te fatua nā pro
minimo quocq delicto nō habent unde restituat simul ho
mines vniuersi nisi ipi idem velit remittere cui est restitū
facienda fructus itaqz magis q̄ seruu q̄ suscipit illis qui
presit et quibz potius ministrat q̄ ministrat Sed tamen
superba mens homi et p̄uida p̄uila semp maiorū dignitatū
petit assequi et nisi post factū tēret ex despectu quia q̄to
altior ē assequi tanto diuor ē despectus s̄ forte a p̄fido
rarū extimas De fuisse doctus experientis et nō pauca
dicit Faro p̄ gradus dignitand ascedit homo. qui multoq̄
nō a p̄fido Verū et si a p̄posito graduar. nolo opuscula
hor p̄fido ep̄plū quoddā qd̄ sancto quoda michi reseruit
sem i heremo ex veritate sciu Cū iuuenis quoda sancto
p̄posito et vita electy foret ad ep̄ale fastigiū quo q̄uis
aut p̄uolosus nequit aliquid cogitare. patruū suū q̄da
vnu v̄q̄ sanctū et p̄fide sp̄a plimū heremi itala vt eū
ad hor p̄fideret adit nō tēuit Dicit itaqz nauacione
nepotis v̄q̄ sancty nō verbis sed signis potius p̄uicacis
respondit ne et contra apostolū qui desiderante ep̄atum
i bono ope laudat contraret dissuadendo Iussit itaqz senex
quadrati distū a terra vehemiter pedibus eluatis ascedi
iuueni et quater p̄ quatuor dista latera supimū reuolueret
semetipm̄ vsqz ad horā casus scy casu immiti si alia
suscideret reuoluto mādauit vt extra summitate disti
adhuc se volueret iterato Cui cū nepos se nō posse ex
timore casus v̄nderet Illico fecit eū descendē et p̄ quada
lata planiciem diuicū volutare Cūqz ex multitudinē to
litarionū v̄tūqz euenit fastidiū Surge inquit senex
et perge quo vis facitqz qd̄ tibi seruu remittit Dedit itaqz
nāqz iuuenis absepsit et alteri sancto seni patru d̄ hramitū
putatū factū retulit a quo d̄ p̄uilo p̄m̄itac̄ doctus
electioni renūciat vt tēuat quod ē hūi Qui post mo
dū felici obitu ex p̄uilo exiens hylaris et ionidus ap
paruit patruo Grās inquit p̄ r̄fero ex dissuasione ep̄aty
Nūc scito q̄ nūc esse d̄ numero dāpnatorū si fuisse de nu
mero ep̄iscoporum

De ordine i opibz Abbatisse Ca. xvi.

h Et idcirco mi dnā Eustochū dixerim vt aduertat
quāto s̄o exposita p̄uulo et quāte te oporteat
prouidētia abulare i via dei ne derelutis s̄m̄is iusticie
capiaris ab inimicis quibz plena sūt oīa et i terrā alienam

Deducta iquinata cū mortuis miserabiliter deputatus cum
hīs qui sūt i inferno Volo autē te disti vbi sit sapientia
vbi virtus vbi prudentia vbi sit longituitas vite et
victus vbi sit lumen oculorū et pax vt itelligas viā discipli-
ne et ad duras subiectas p viā disciplinē et pacis te
mouente filie plangāt et nō gaudeāt Tibi iusta et
sua p̄cipienti dñs obedire letentur equanimiter Non affi-
nes nō p̄mque nec exaltēt. q̄ cetē iudicat Nō carnalis
dilectio i multis uocua i sanctis mētibus habenda est
Omnes itaq̄ equaliter amato spiritali dilectione vt fi-
lias Cū t̄pus exigit correctionē vniuersas simili modo
velut ignotas i obmissis corrigas Verū semp̄ i ea mē-
memor esto vt nulla mouearis racione ad crudelitatem ex-
furorū vel odio nec tamē manus habeas remissas ad pu-
niendū scelera ex impunitate peccandi quod datur luxuria for-
ribus Non sis ad p̄tractandū aduua monasterij et sororū
p̄cepta pro libitu sed sororū pluriū et meliorū amdat
volūtas nec uia et dissipatrix bonorū tenorū criminorū
Non oib̄ qui loquūtur sic ad credendū facilis leuitas in
credendo leuē dnotat mētem Nequaquā efficiens lingua
reperiaris. nō impudica oculis nō crapulosa non ebria Sic
te exornes virtutibus sic munias moribus vt vniuersas
opere et exemplo sanctitatis et vite sis ad docendū p̄mpta
vt iā ab oib̄ i exemplū virtutū ducaris vt serua ex dis-
p̄sationē ministerij tibi traditi omniū valeas dñs et ei
reddere rationē de singulis

De Iurisdictione epi i sorores Ca. xlvj.

Etilis est nimia sexus que creuit et fragilis ac
mobile i suo relinquitur arbitrio et si virtuosus sit
animus. tamē nisi regatur nisi dirigatur continue cito deicitur
a sancto proposito her in eua sitit expte suggerente dyabolo
q̄ facilem assensū prebuerit contra diuinū p̄ceptū et
tristitia partū et ordinis vilitas ipā p̄sent testimonij
P̄fecto nichil in vobis virtutū foret durabile. nichil sin-
guli p̄culo si de vobis ipis vos ipse habetis curā p̄terra
ep̄s v̄t cui entie q̄missa ē regimē que deus speculatorū
posuit i v̄tra sua pastore ouis directorē gregis ac duc-
torē plebis ac populi ciuitatis et parochie i qua dicitis vos
custodia singulari foueat. s̄c̄e doctrine vos pabulo nutuat
et corā deo vestrarū aiāz curā gerat speciale cui q̄missa ē
vniuersa hūc vnamter sūt omnes deuote obedientes
hūc patre hūc zelatore virtutū tā p̄posita veneret. q̄ s̄c̄e
dite. lex ipā seruet quā posuerit vobis i dei via Si qua
seroz effrenis et discipline p̄uaricatrix et itorrigibilis

a ipsa emendet castiget et puniat p ipm huc dicit
toris bacula et virgam discipline cu a semitis iustiar
deuiat ipsa et etia abbatissa cognoscat cu ceteris. Sed
dat eadem bis aut plures singulis amo patens ratio de
bonis monasterij de statu soroz de vita de moribz ne ia
valeat oues ignorare quas suscepit gerendas Nichil ar
dum emendi aut vendendi aut ptractandi i reuocatio sine
eius voluntate licet. Abbatissa domi mouet qua cois
soroz voluntas i matre elegerit et abbatissam monasterij
ipe bndicendo anulo vire xpi subaret i vero quuzio si
ad officiu repietur ydowra. soroz recipiendaz mod9 ituz
et qdno dno nullaten9 eu ptraferat. Si quid dubitadu
i fia si quid obscuru si quid pculosu occurrerit i via dei
ipe declarat. ipe vos istruat i oi pudicia et spiritus
sancti virtute.

De ordie seruado inter epim et sorores Ca. xviij.

Non nimiu sit stricta familiaritas no suspecta colloquia
Et si spiritualis pz qd epus tamen homo e debile
animal. tamen cito pditur nisi fortiter custodiat qd tuz
habet et vtile. In sancto qmercio dyabol9 minime qd q
tuenat. ne vnde regimine vnde duraty id sentiat idertuz
omnes equaliter ptractet nulla carnalis sed spiritualis
dilectio interueniat nec stricta sit nimiu Principiu euz
spiritualis operis si no sit matura pmissio solet subsequi
qd da carnale. Veru no tacea vt i plurib9 solet qd q
qdno muliebus ifelice mferua sub feuoze spirituz sub
cautate nimiu stricta nisi custodia grauitatis ponatur
ou vt nemo delinquat in lingua si vtraz loquedi vidediqz
copia statim carnis libido dictu turpissimu actu ifelici9
de spiritali cautate nascit. Ppterea haussit hec hortoz
hec moneo hec mado vobis vt que xpd desposate estis
quuzio cui dne castitatis vze fia vouistis cui nullu preter
ipm amatore qnoscit sub iuramento estis polluite. Vri
vnuquusqz etia si cu sanctis exorret etia si baptiste capet
mentis queratis vffugere facit. Nec licet seu dilectione
seruati astringi p diem. Curatio experto nichil omo est
pnilos9 vno q mulier. et mulier q vix vterqz palra vtraz
ignis. Dica audacter. s prohdolor. dei tepla sps sancti
vasa et deo dirata edificia nisi diligeti fuerit custodia prof
tribula fiat et lupanaria dyabolicoz peccatoz. Et auferitur
ta nobile depositu ta pnosus thesaur9 et heu recuperabile
decus virginitalis si tenui culusius dilectiois mepte vi
mula qtmuis insidiatur dyabolus virgilyz itutu valet
ifugere. Idcirco oi custodia cor seruet sup muros iherusal9

ponatur custodes tota die et nocte non dormiant ne fur
traxerit ne spolia auferat et preter penitus recuperari
non possunt

De proposito p[ro]prio post ep[iscopu]m sororibus adhibendo Ca. xix.

Unus diffusus ad plurima circa singula iterum
non potest Cura om[n]i gerit ep[iscopu]s. homo est nec
locis singulis potest adesse nec diuersarum simul potest habere
sacerdotia Ne uixit absentie securitas sit in vicio. sacerdo
te sanctum que sanctitas predicat. que reformat sacerdotia
que tale reddit etas et vita que etiam apud improbos lu
brosarum sinistra opinio non possit ouis post christum habere
propositum hic ep[iscopu]s in vobis tenet vult. hic docet hic
perdit hic corrigit vniuersas huius soli occulta dom[us]
patrat huius consilio imitat ab omnibus Non diuersarum opinio
nes sororum diuersas sectas ponat aut diuersos ritus
ut quodquid alter vituperat alter consulat Sic diuise dom[us]
ques pax et caritas ipsa distendit Credite michi sacer
dotum vel religiosorum circuecui turba ex mulierum consor
cio omne sanctitate expellit Intinet ep[iscopu]s qui circa
multa diuisus vni soli et omnibus continue adesse nequit quod
et vtili agendum quiddam sanctum eueniat ordinatum Confi
teatur singulis singulis mensibus bis aut plures Crimina
occulta aut ep[iscopu]s aut soli p[ro]prio vel cui commiserit. Et sic sac
corpus d[omi]ni communione munite pugnatum vniuersum de
monum castra subintrat In hac vita mortalibus nichil va
lidius non est quiddam salubrum que statim peccato delicto confessionis
non differre medicina Testatur et medicina que vniuersumque egra
tudinis morbum auferat ex corpore si ex oculis subiciatur
principio De si memor condicione humane leui etiam opi
nione ep[iscopu]s id sacerdos erga aliquam sororum septa familia
ritate videret astrungi non sinit ouis quod non sine malo
non sine scandalo remoueri potest exoritur Emendat si opus est
ab ep[iscopu]s si non emendatum vult neptis minime sine ipone
remoueat. etiam si vtilis si necessarius esset loco Nulla
pualet vtilitas qua formidat animarum periculum Adhibeat
suis successor que castitas longa gmedat et vita

De ordine suado per sorores erga mares et spatium in loco. Ca. xx.

Impudici pedes cuiusvis monasterii nunquam limina
tebant ordinati animi nuncia vore imadine aures
vestre nunquam sordescant Verum lingua om[n]is hominis mulieris
mulieri sagitta ignita dyaboli Proterea ggemens psalmista
exorat. animam suam liberari a labiis iniquis et a lingua dolosa

Nā subdono postmodū quare sit affectante liberay pos-
tulat Sarruti inquit porrone acute nī carbombus de-
solatoris. labia viri venena p̄sent mulierib⁹ si vero
sit astuta fallacijs linguā dolosi qua potens dyabulus
miserū vulnerat cor sagittis temptationū nī addeu
libidini hec fenestra sū mortis que nisi claudatur
statim mors diu subintrat Vir cuiusvis conditionis
existat aut mīg⁹ appareat aut visus visū terreat
vestiū velud horridū monstrū p̄terea volo haurissimē
si cū viro oīno ex nūitate loqui oporteat velū in fenest-
tractū alterutra facie neget Nec licet videat quod
gaupti non licet Excusationē nullā sibi arripiat
sanctitas Sicut dauid in videndo capitur. Oīna ut videt
egressa gauptat⁹ et corripit⁹. Sic infinita sūnt ex-
pla q̄ sepius vobis ruminanda relinquo Quid p̄ multa
varior p̄one sacre scripturē clamat singule sillabe. p̄m-
istūmūz corpis p̄p̄i singulis motibus q̄ victoria nō
sp̄erat⁹ in hoc certaminē nisi ex fuga Nemo ex forti-
tudine audeat resistere viribus qm̄ nisi fugiat cito
succubet In cōi etenim vita nec verba sūt p̄p̄i De-
creta verbula nō carent suspicionē. Itaqz p̄cipio q̄
nulla soroz alicui exteroz sūnt pluriū sanctoz sorozū
et abbatissē seu alteri⁹ p̄p̄te dom⁹ potissimē p̄ntia
loqui audeat hys dicitur exceptio q̄ sacerdoti in cōfes-
sione dicat⁹. Solent p̄fecto talia verba femina multa
mala p̄ferre Inter vos de viro neqz si fur⁹ p̄t h̄rat⁹
menao Ultra q̄ credit⁹ exultat dyabulus ut in corde V. 8
femineo viroz memoria p̄ vivat Nullū venenū tā
notiūū femine q̄ affectio erga virū quacūqz causa p̄dat
prochdolor infelix q̄dico sexus viri Sanctoz muliez ut
q̄ dia licet si viro adherat p̄ntiaqz spirituali instruita
inclinat⁹ tandē ad nephas si in vho virtus d̄ficiat p̄-
getz cūcta noua nazareū Argumeta sūt dyaboli et mo-
tis et̄m indicia filiarom⁹ et maternitatis quib⁹ voca-
bulis sub velamine spiritus m̄ter s̄ v̄tū⁹ mares et fer-
Mumfauila oīa et suspectas litterulas hec cūcta luxurie
nūrias vobis interdico sub anathemate et et̄m mortis
dispendio Adhibeat⁹ summa diligentia ut ex cenobij li-
mites litterula qualiscūqz nō exeat nisi abbatissē et soroz
accesserint vota et si opus ē grauitatis ita ut exeat
assit ep̄alis licētia seu sacerdotis op̄liū Grauisimē p̄m-
subiurāt quecūqz hui⁹ rea repta fuerit.

De ficticijs sermonib⁹ et nocijs euitadijs Ca. xxi.

f. Eius dei frequentia populi sancti dñs patres
predicat inter cetera sum̄ notia In multiloq̄
neq̄q̄ peccatū deesse p̄. lingua hom̄ ad iudicia p̄cept
absentū vitā vtp̄imum nō cessat hincud̄ corradu
Pessimū quorūda spiritualiū genus nō attendentes q̄
deus filij dederit dñe iudiciū de vniuersoz hom̄ vita
de moribus. et qd̄ peius est de ostētia. cui⁹ oculta
scire solus est diuine sciētie. Iudicare sibi licere putat
proficientes i mediū. q̄ spiritualis homo omnia iudicat
h̄eu imudo spiritu plem. quid conamur de oculo fr̄s
extrahere festinā qui factis otimo trabem. yporrite
tristes exterminat fanes suas vt appareant hoib⁹
ieiunantes et barba prolyea crine cinere asperso. fracta
vndiq̄ rudi et deformi veste colloquio blando. verbis
ficticijs se sanctos ostendit et dealbat parietes inter
itez mulierulas s̄niant sectas errorū demiq̄ loquētes
vitā cui⁹q̄ simul cū fama demigrit Instrumenta
dyaboli hec om̄a ifortunatissimū muliez genus hano
capit⁹ vt p̄stis ad macellū adducitur vt bestie p̄terue
immū femine semp ficticia cupit semp subornata
verba deponit. et querit mendacia fabulas nouas
nūq̄ fastidiūt. augurijs veneficijs et trancardib⁹ dmo
nū delectat⁹. Si q̄ talia p̄ferūt h̄i p̄dicti filij h̄i spi
rituales patres et fratres h̄i profecto vt venis licet
dici q̄libet et corruptores mētis et v̄tres nutū
exquisitis ferulis et delicatis escis vna pretiosa non
desit ex furtiuis sepe vroz laborib⁹ et inter crapulas
et ebrietates nutates fauces spiritus dulcedine p̄dit
Apponit⁹ uterū atq̄ uterū q̄ om̄ illud apostoli q̄ om̄a mū
da mūdis De talib⁹ loq̄u nephas ē et prohpudor Sed
cupio dei seruitutibus detegere dñes artes dyaboli vt
nichil desit quo coney nō possit

De silētijs dieb⁹ et horis debitis obseruadijs Ca. xxij.

h. Et itaq̄ omnia sponse dei dilecte procul expellite
in hys dyaboli cognoscite principate Inter vos
nūq̄ disputet⁹ de vita alterius maneat diuino examine
iudiciū dñi. peccata v̄a cognoscate. delicta vestra plo
rate Omnū vobis vita sanctitatis exemplū apparuit
Vos vniuersis existimate peiores Sic puritas menti
vestre inheret vt cogitare sit indecoris et credere
nephās aliq̄e preter vos ipsas posse peccare Si que
aliqui detrahente audieritis paul fugietes dimittite

ut serpente. ut verecundia virtus distat de alioz factis
silere. Mulierculaz quarūda solet esse mors ut plu
rimū ut semp garrula nichil secretū habent quod
audiat ymo potius qd nesciūt sepe dicūt Nichilq scā
dali seminariū nesciūt tenere hincind aut profertis
verba noxia seminates discordiā aut audientes alioz
ad detractionē itat aut maledicta qfirmat ut dupliq
delicti ree habeat. In hoc quētū ancillaz dei muliebus
dms excludat infirmitas Illud Jacobi i corde vno mil
līs repetat. i die. Si quis putat se religiosū eē non
refrenas linguā suā sed seducens cor suū hui? vana
est religio Religio igitur sancta nō pt esse in loquacib?
q nullo possit tempore silere nec abstinē ab inutilib?
verbis. Ex hoc enim in heremo sancti patres edocti
sūma cū diligētia obseruat sancta silentia tāq? sancte
qteplacionis causa. Plures me xperisti nō ambigo qui
p septemū nullū prorsus verbū hominū alteri emiserat
scire q nō i qmōtionē dms pt haberi. Postera volo
haruisse ut in conuētū vestro ter aut plures in eb
domada exceptis festiuitatibus loqui oīno nisi vixite
causa periculi ac necessaria nullatenus liceat. nec simul
nec cū alijs extra. Diebus vero oībus quibus et pro
remedijs et pro salute loqui qredit nō singulis horis
varandū ē verbis q vix profertur sine peccato possunt.
Dz her inuolabilis obseruatio vigreat q singulis noctib?
post pactā horā qpletorū vsq? post missam et a tercijs
vsq? ad nonā sacra obseruet? silentia quib? et lingue
deū laudandi qadant? oportunitas et iutilia verba penitus
abstendat. In choro vero ecclie ad diuinas laudes p̄o
doratorio renaculo claustris et capitulo oī tpe loqui
nō debeat nisi ea ad que ordinata sūt loca i laudibus
dei ut iā et tēpus et locus religionis vestre p̄dicet
sanctitati et loquacib? qpūctiōnē i gerat et intrandi ad
portatē vestra sancta desideria iūtent seu iūtet et af
fectus ad celestia moueant.

DE Refrenaciōe lingue i loquēdo. Ca. xxij.

Equaq? haruisse Jacobus apostolus experitūa po
neret religionis i refrenaciōe lingue. nisi certo
sciret iudicio q mors et vita ē in manibus lingue. Nā
ut inuit cū ea benedicim? et maledicim? deū. Postera
post multa q de lingua promittauerat quādā ex oīb?

21
dicitur quoniam in clusione infert. Quicquid inquit refre-
nat lingua sua hic beatus in facto suo erit. Erre
quod in refrenatione lingue beatitudo ponitur ut dicitur
intelligi quod in multiloquio deus qui est beatitudo nostra
haberi et contemplari non potest. Refrenatio lingue est cum
lingua quod ex sui vitio prompta ad mendacia unde men-
daces appellantur homines et vnum filij hominum aut silentium
imponitur ne in dei displicentiam prouiperet audat aut
ad bonum exercetur ut diuinas laudes exsoluat. Sic
itaque karissime et dulcissime filie temporibus quibus
loquendi prestatur oportunitas ut beate esse possitis
linguas domate ne conuertatur ad lites ne uigra con-
tentiones rixas et scandala resonent. ne iuramenta ne
blasphemias ne obprobria et aliorum displicentia prodant.
Quod si ex instinctu dyaboli qui semper discordias seminat
inter sorores. leuis etiam dissensio orta fuerit. penitus
statim per abbatissam domus aut per episcopum aut prepositum
domus nequicia elidatur in semine ita ut occasu solis in
sancta domo non inueniatur iracundia et ne ira conuertatur
in odium et domus pacis iam ebrioso efficiatur taberna me-
dacia vero tanquam infernum expellat. Semper aut diuina offi-
cia aut sanctorum codicum uerba tam inter vos quam etiam inter
aduementes deducatur in medium. Si quando muliercule
de uisus prope de filiis de uerbis de mundi uanitatibus
garrulando loquantur ut moris est eis mox frangatur
mox ociosum uerbum et nociuum. diuino cedat. Denique si di-
uinum introduci non poterit tali colloquio in detestacionem
crimini fenestra claudatur in faciem et uelox fuga tasterit
sanctitate intrinsecam. Nichil itaque per exteriora corporis
stranis mentis cogitationibus molestat cum diuinum contem-
plationi exponitur. Faro cogitat in mente quod exteriores sensus
non mittat. Hec sunt fenestre hec hostia que si clausa non
fuerint morti patet introitus et non nisi fenestre ingreditur.

DE consorcio marium fugiendo Ca. xxiii.

1
Fidite carissime credite semper penam omnia experto
non potest claudi sensus nostri extrinseci in tumultu-
tibus hominum. Si color apponat oculo nequam non potest non
videre oculus sicut et auris non audire sonos non potest.
Itaque solum in silentio et quiete cogitationes puras uisitat.
que separant nos a deo. Apperta horum et monro uos
ut non nisi sanctorum mentium uerba uelitis audire. non nisi

pueritas et honestas facies quas macerant sancta ieiunia
lucet intueri Sic rarus vix apparat sic raro de vno
mentio habeatur ut puellule vix pene valem sequi in-
nocent Non animal certe masculinum ceteris limitibus tra-
scat ut omne cesset occasio loquendi de maribus Sic
pudica sic casta verba in omni colloquio sancta personant ora
ut generacionis modus et ortus inuicem corda latrat
Hec profecto cathena dyaboli est qua si abstuleritis de medio
vestri non extendendo digito ad inquirendum omnia per curio-
sitate et deserta loqui quod non prodest et per longa silencia
non inueniat vestra voluntas ut loquamini sermone iutile
tunc orietur in tenebris lux vestra et tenebre sicut me-
ridies et erit vobis a domino requies qualem mundus iste
non nouit et implebitur splendore anima vestra quos
obtemperat metes caliginis seculi nequeunt apprehendere
felicis itaque anima que secreta turbis seculi penetrans
corporis claustra illius sume et inapprehensibilis lucis
potest aliquatenus illustrari radio Sic dulce sic iocun-
dum est solacium quod protinus desipiscunt cuncta terrena vobis
formidabilis cunctis amantibus terre optatur pro gloria
ut licet intueri limpidius quam modica horula tam delecta-
bile et iocundum sentitur Sic itaque agite haerissimum adi-
plete que pollicite estis Gaudente quia potestis Non
vos vni non filiorum non suppellectilis cura ceterum non
maritale onus molestat hominum operaria sic fugite
sic secularia omnia expellite ut ad vos nequaquam perueniat
quidquam agatur in seculo Solus sponsus vester propositus
fruat amplexibus Deleat in solo sponso aut lectionibus
sacris aut sanctis meditationibus seculum confabulemini
et ipse vobiscum.

De obsequio seruitutis gratiam merita sororibus Ca. xxv.

3 Elopitius nimis est sponsus vester haerissime.
nullatenus parit sponas profere in publicum
ne occupentur ab amatoribus seculi. semper vult solus
ludere semper solus cum solis sponsis morari desiderat
Nemine vult admittere ad solacium de cunctis dubitat
de nullo confidit. Sic arrogans sic superbus est sponsus
quod si alius querens amatorem protinus distendit protinus dissoluit
omne quicquid Idcirco domine meri quia sponse domini mei omni
custodia vos ipsas seruate ne sponsus separetur a vobis
Semper domina curiosa videt filias regionis vos curatas
faciat de periculo In monasterio vestro velud in thalamo

12
manratis cū sponso Extra monasterij limite nulli oīno
vestiū fas sit p̄uāsiere. Hec lex. hec norma. hec sūma
professio oībus vobis vt que semel intrauerit ex se
votibus nūq̄ si fieri p̄t exire p̄mittat. Non etiā mulieris
ille que religionis exstant habitu et voto obligate cenobio
p̄ cūitate et viros virtus inressaria querūt hec si q̄d
extra manrtes in aliqua pte locelli cū dñi sanctitati et
modestia admittit q̄ opus sūt vobis recepturū cū mar
tha s̄bita mercedis. Has autē volo tales seruitrices adessē
p̄ ex que sanior vite et habitu iterior sanctitas p̄diat.
Quæ si de mētia dom⁹ captanda exrūt nō circūat
vicos ī fabulis. nō matronarū dom⁹ ī potibus. s̄ cū
opus bonū exrūt vt nō vitupret̄ m̄steriū suū. Cum
hys nō licet sororib⁹ intra degenribus secretis colloqui
fabulacōibus ne ne aliquid possit intrare extrimistrū
quod possit obesse. Hæc om̄i abbatisa domus curam
gerat assidua et nre ip̄e opent̄ qd̄ nō d̄arat s̄tatim
Hæc obsequiarū et ieiuniorū sint astricte legib⁹ et p̄uaci
catrices disciplinæ subiacēt ferule que si em̄dari ex
p̄auitate q̄tempserint ī sanctitatis q̄sercio p̄auitas lom̄
nō habeat et m̄by putridū de s̄to corpore absidat.

De dulcedie q̄templariorū cura diuina. Ca. xxvj.

Olo ergo carissime filie et dñi nre sponse dñi
mei intus manrtes nichil sentiat nisi p̄uū ih̄m
hūc paradisi sole possideat vbi dulci et iocūda quiete
Ineffabile trinitate ih̄uat̄ ī luteis sacris choris intersint
angelorū dulcibus ei⁹ melodijs m̄stret̄ diuina ī ecclia
contineudo m̄stria. iformet m̄tem sanctorū patrarū
chaz et patrum antiquorū obediētia p̄phetarū oracula
dulci meditatione cor accendat ad promissa felicia
Apostolica documēta fidei cūcta detegat sacramēta
Evangeliarū codex semp vt speculū teneat̄ ī manibus
Oportet sancti cūcta seculi aduersa et tēpestates hui⁹
maris procellosi cū oīmbus dyabolicis versucis et ifesta
tiones demonū doceat q̄cultare. Confessōū preciosa
denotione ad diuinorū q̄tēplacionē assidua affectus ac
trestat. Regulare vitā istruūt sanctorū monachorū
cōuersorū frangit dñe sexus mollicie et sancte virgi
nitatis obseruare p̄positū speciosissima virgo virgīna
cū reteris virgīnibus sacris semp edoret̄. O felix
s̄cūtas. O felice vos si talis ac tāti muneris non

illis migrare felicissimum minimum si dignitate vestra ipse
cognoscatis. que omni regi et dno regni speiostis merito
copulate ipm dumodo velitis habere meremini que age
huc spuit? videre cupistis. O ineffabilis gloria i fragili
siquidem corpe deū intuey potestis. Hic queso mēs vestra
dyrat hor dies diei eructat verba. et stertia hāc nox
prediat nocti Angelicus chorus sanctorū scartatib? hic
studatis interesse vt ones postmodū in corporis exitu vobis
gaudentes et leti tāq? notis occurrāt. Si sit feceritis nihil
vobis dulcius nichil iocūdi? q? hīs interesse quibus hīs pa
bulis sanari. quib? semel degustatis terrena omnia amara
tenēt. Vere tūc clausura cendy cui? tedit mētes vagabū
das et deuias vobis pro sūma reputabit gloria. Et repu
tabit? exire limites monasterij esse necesse ptm? moy. Ex
petito itaq? sem devote opulenti credere filie. si semel
gustastis q? dulcis ē dno ad que accedetes poteritis illud
ab eo audire. Venite et ostendā vobis om̄ bonū. Et tūc
ostendet vobis talia qualia nō mī assuetv mentes nozūt
Dico quid loquor caussim. Nā vt i mppetia loquar
ego homitulus sic abiecty sic vilis in dno dñm adhuc
vivens in corpe angeloy sepe chorus interfui de corpori
p abdomadas nichil senties et diuinū visionis intuitu post
multoy forte dieū spāna p̄stius futuroy corpi redditq?
fictā. Quid ibi manēs felicitatis habebā quid ienariū
bilis delectandis sentiebā testis ē trinitas ipā quā
carnebā nescio quo intuitu. Testes sūt et ipi brati sp̄s
qui aderāt. Testis ē et gsteria nra qui talis bonis
ipse fruebar quot et qualia nescit profert mollities
corporis nosty.

De clausura dom? C xxvii.

on p̄ ad tante gtemplationis dulcedm̄ cor plēnū
secularib? negotijs aspirare sed oportet vt serulo
mouat? vt soli deo p̄ sanctas meditationes et d̄sidia
sup̄na inhereat. Unde granū frumeti cadens i terra
nisi mortuū fuerit sem̄ sic solū manet vt cecidit q?
si mouat? fructū plurimū affert. Sic et caussim domū
paterna et secularer vestes relinquere et nomi sūm?
monachi modicū prodest hominī si mens ipā misera
q? in mūdo habent? affectibus optet et que relque
rat desiderijs repetat. Exenti enim loth nū filiab?
et vxor de zodomis madat? ab angelis ne ret? zpiciat

que pambulando reliquerat Cui vxor more feminarum que
semp petit contraria obuians mandato statim versa est
i statu salis her itaqz vos doceat qua pena sint pumi-
ende que mundi vanitates affectat i monasterio Nam
efficit insensibiles statue salis. vt ia nichil de supne or-
placoid dulcedine sentire valeat s manet in amaritudine
seculi q seculo viuunt ppter ea carissime monasterium vrm
et hoc sepulcrum eligit vbi mortue cu xpo mundo et qui
pistens eius sole ibide cu xpo maneat sepulte quisy
resurgetes cu eo apparebitis in gloria eius Demum
timenda est plurimu ne quis ingrediat sepulcrum nocte
ad furandam thesaurum preciosu qui latet i tumulo hie
inde fures faciunt vt furet ismhs astutus quod inty
habet Custodiat ergo sepulcrum p epm que deus in
vira sua pimum custode posuit Custodiat ena p pre-
positu pbitex qui vire ei tenet i loco ne quis itaute
itrocat ne quis ad minuendu pcat agroz munitioibz
sic vndiqz circumdat locellus q vix aditus pbat
ambus Sic nuni tendat i aliu q no solu no liceat
pedibus s nec oculis q inty gerit agnostu osha
stritur fortiter clambz Claves disponat eps ne quis
msi habens vestes nuptiales itroat vel exeat sine ei
consensu Sic aute vna vel plures fenestrule iuxta
disposicionem epi sic ferret vnicis aritate vndiqz vt vix
dixito patrat aditus p has hous debitis aut munitatis
aut edificacionis sue recreacionis causa sanctis sermoibz
cu sanctis et alijs mulieribz quas vestiu habitus et
et facies tenues et pudice reddat venerabiles sororibus
simul liceat loqui phibitis et suspectis hous fenestrule
clausa maneat et claves abbatisa domi vel sancta alia
soroz custodiat ne coru p fenestru exrediat a archa
Credite hic timenda de thesauro a timore nocturno a
sagitta volante in die a negotio pambulati i tenebris
ab insidia et demone iudiano Semp hec hec suspec-
te sut metibus castis

De Detestacione preciosarum vestium

Prophetiqz ille sermo neqz proficiat a vobis. filie
eorz oposte inuormate vt similitudo templi et
dealbata ab extra vt momimenta que ex auro relucet
intus aute sut turpissima et imunda cadaueribus mortuoz
huiusmodi no filie regis xpi s tui hie semp i muneribz

hec vultus impudica diuites plebis capiunt et capiunt.
Imperfectissimus mulierum affectus semper in vestibus semper
in auro lapidibus et ornamentis extrinsecus gloria ponit.
Non sufficit eis libido mata nature sed occasione querunt
explende libidine. Affectat periculis ut oculi virorum
aurum contemplantes et gemas tandem fugant in faciem
ut oculorum suorum nutibus facilius incitent ad libidinosum
incendium. Quid meretricum communis gloriarius in max
gratis et gemis quid ad te attinet aurum et argentum
Quid exaltaris in pulchritudine panis. Nonne est omnis
cibus cinis et fenum et ut verus dura massa putredinis
cibus verminum et fetidissimum stercore. Quid in te mirandum
quid laudandum pravorum spectaculum. Nonne et si laudet
gemarum aut metallorum pretiositas quam sibi natura tradidit
semper tamen cognoscitur cinis fenum et stercore immundum
ex immundo productum semine. O si velles te inueni vilis
sima mulierum quam vereridareris in corpore quam falso cultu extol
leris. Ipsa etenim iumento et bestiis terre aut es equis
aut deterior. Intus est vnde gloriaris non extra. In vase isto
tam turpi thesaurum tenes quem summa cum diligentia colere
debes et seruare debes summa custodia. Nichil ad te de
vase fictili si turpis forma sit extra dummodo intus sit
nobile intus sit pulchrum quod latet intus sit integrum quod
seruatur.

DE periculo ambitionis vestium.

Propterea vos carissime que estis sponse et filie
regis etiam cum regnum non corrumpet nec auferet.
ab eo. Sit intus omnis gloria vestra sedere ad dexteram sponsi
in vestitu non exteriore sed interiori decorato auro caritate
in fimbriis aureis id est caritatis preceptis. Sit vndique vestis
tridata varietatibus ut iam nichil in ornamento de virtutibus
desit. Sit mirra gutta et cassia a vestimentis ut in odore
virtutum et vite ceteris ad sanctitatem adolescentule curant de
periculo hoc in ore vobis dilecte mi filie regis etiam hunc
vestium decore percipiat dominus rex vester et sponsum sic decorato ad
durem in templo regis sic sic. Secum manebitis in thalamo
in leticia et exultatione. Tunc nascetur ex vobis filii qui iam
non terram sed celum replebunt quos super omni terram patet consti
tuet principes. Quod si vos exteriorem vestium delectaret abicio

14
si egressi de seculi pompa de domo dyaboli et de congregacione
maloz populi vestri et domus patris non essetis oblite totaliter
extollentes vos aut de parentu dignitatibus aut de carnis pro-
sapia siue de huiusmodi vanitatibus caduissimis terre vapouribus
ut solua in iudicium assurgens rex potentissimus accitatus
sup femur suu gladio bis acuto et expellet vos undiqz valne-
ratis dextera sua de tabernaculo suo. tunc acutissime et sagitti-
pforabit corda vira in amaritudine qm vira directiois vira
regni sui. Et postmodu abietas de domo dm vni et dices deridebit
et dicent de singulis vestru. filia babilonis misera q non possisti
deu adiutori tibi sed sperasti in vanitate tua. sed ia sup flumina
babilonis plange et suspende in salub' organa du recordaris vna
expulsa es. Na q solebas carere caritai leticie modo ploras ad
terra aliena deducta

De consideracione extremi dei iudicij. Ca. xxx.

Itaqz carissim' dno cu apto arbitremur vos in hoc seculo
stercora et mudi huius purgamenta ut sponso vestro pla-
tere possitis. Nichil ad vos de seculi pompis attinet q abrenu-
ciastis in baptismo mudo dyabolo et pompis eoz qd postmo-
du confirmastis sub pollicitacione iuramentu in vie religionis
ingressu. Nullus unqz inter vos sermo habeat de nobilibus
generis de profapia carnis. Sit equalis in dei obsequio filia
regis filie rustici omnes simul nobilitate dignitateqz vna
habitis ex sponso Extratis totum extra castra cu xpo ut
cu ipso crucifigamur mudo et vicis portates cu ipso iherusa
et eius amore officioz domus labor dulcis apparat. No' dispu-
tetur de maiestate officioz sed de deuotione et affectu ipe-
doz. nuqz murmur nuqz verboru turpiu nuqz lituu somitu
inter mortuos seculi sonet. Sepulta cadauera nuqz inter
se uirgia pagut in sepulchris nuqz blasphemant nuqz contu-
dunt. Sic et vos haussime sopite sompno quietis et pacis
et expectatis pacifice sponso et iudice vestru. Expectetis
marium et terribile iudicij die. die videlicet iudicij die. die aila-
mitatis et miserie vbi celu simul pauebunt cu terra. Celoz
dones mouebunt. virtutes. Tremetes erunt angeli simul cu
santis. Tunc singuloz vite distinet. discrimina et merita
apparebunt. Semp tuba illa terribilis vestris p'parat auribus.
Surgete mortui venite ad iudicium. Erat rex in manu po-
tenti venit a iustis vult exire ratione certe de minimis
cogitationibus certe de leuibus et onosus verbis. Si reddet
de singulis parate non eritis p'uenimur in carcere exteriori
audietis a iudice. Ite maledicti in igne eternu parati dy-
abolo et angelis eius.

De abiectioe exquirenda et vestibus Ca. xxxi.

h
Eu cor ifeliciffimū mēs ifortunatiffia q̄ dei iudiciū tā
terrendi nō meditat̄ cotidie Et si meditari. fatuiffimū.
fi appetat qd̄ de feulo vel pompis e? Nullo vos die nulla
vos hora p̄trafeāt her ōma quilibz paries domus quilibet āmu-
lus vūs demōftrēt ī oculis ita deputus Di her modo p̄mit-
tat̄ lectio. tūc abiectio veftiū cuius tēdet mulierculas fatuus
vos delectabit tūc ruftimus et abiectus p̄anus purpure ūpo-
net̄ et byffo. tūc groffa et rudia velamina capitis. exiftima-
bit̄ ex feuis Certe tanta erit deformitas in melotis tanta
groffinet̄ ī cucillis capura tā rudi artificis parata q̄ fi
fi forant feulariū m̄dumeta artificū p̄am breui tpe periret
oīe m̄dustria Ita harriffime decet monachas nō strictio
niamis. p̄cioffis et cōpofitis p̄amis subtili velamine eleuatis
fup̄alys cor meretriciū nō tā pretendere q̄ habere Non
eftimo monachas fed peffimas meretrices et fcora Nō eft
opus cadaueubz mortuoz p̄cioffis et cōpofitis ornamentiis
ī fepulcris monumeta nō m̄dugent talibus Monafterij
lapides nō appetūt gloria veftiū q̄ ūme grandi peccato
m̄imme poffunt haberi. hystriombus et luftribz regum et
p̄ncipiū feculi mollia relinquaeda ūt Johānis de pulis came-
loz arret veftiū p̄udeat uiz nomē religionis habere et fe
cultu veftiū hystriomē oftendere Idoz cauffie volo vos
mortuas feulo q̄ totaliter m̄dū calcatis p̄cedere ūc deformi
et m̄cōpofita veftē q̄ ī pudicis oculis liceret inueni potius uiz
p̄uocariēt̄ q̄ cogitari praua fateor quidē illos mentiri
qui glouāt̄ feuiare caſtitatē. et ī veftibz lubricitate oftēdit
P̄anus itaqz v̄ et ū albus et candens tamē groffus et
viliis fit. Vt et color candorē caſtitatis m̄tr̄m̄fecū. et vilitas.
terrenoz q̄temptū exhibeat Her gloria monachoz her ūu-
diū religiofaz m̄cū. her m̄diū ūponfaz dei eterni her
ūgnū mortuaz feulo et fepulcrū cū xpo.

De Austeritate exquirenda ī ūstratu Ca. xxxij.

Oniugate et vidue que manēt in feulo circa pluriā
circa laboriofa ūnt pollente ūnt cotidie circa frequēs
m̄niftrū occupate. cū martha ūluēt̄ p̄ opera pietatis. bene
m̄niftrates ī pauertate fr̄gāt eūuentibz panē ūuū. Erc-
nos et vagos iducāt in domū ūā. cooperiāt m̄dos iūūtat̄
m̄ūerordiaz operibus p̄culdubio tā fructuoūis et bonis q̄
iūpoūibile ē q̄ deū nō placēt vati colligatiōes iūietatis
diūūluāt ūluāt faūiculos dep̄m̄tes et de p̄uū op̄ diūūpāt

15
Vos autē haussis que meliorem partē ymo optimā elegistis
cū manū sedere continue secus pedes ihu sacrorū scriptu-
rarū volūta sacris reuoluēdo lectionibus. lauare pedes eorū
assiduis opūtionis et gaudij spiritalis caritatis dilectionis
et deuotionis lacrimis. quāplacionis intente dulcedim Ca-
pillis extrigatis tevenoz omī supfluitate eā expellentes
de corde Audiatis de ore ihu verbū. q̄si gladiū antepē
p̄trāsens corda scindens opage mēbroz vsq; ad diuisionē
spiritus hor verbū dulce est faucibus vestris sup mel
et fauū. Hor verbū p̄ quod facta sunt omīa qd ceteris
nis postebat deuotio vt sanaret puer eij huius verbū dul-
cedimē solū nouit q̄ audiūt hor verbū audire nō possunt
sompnolenti et ignaue dediti Quapropter haussime volo
vos singulis noctibus breui et duro stratu iacere ī cellulis
vīs nō ī plumis mollib; sed aut ī paleis aut straminib;
sue ī lignis potius capite q̄ lectulis vt et mēbra do-
mata potius stratu horreat q̄ affectet potius sompn
imminētis quietē magis opellat necessitas q̄ voluptas
Sic ob duriciē leuis et breuis occupet sopor q̄ non sit
fas solitis illusionibus noctū mētē sopitā torquet

De matutino et modo dicendi diuinū officiu Ca. xxxij.

In matutinas exubias media nox vos sparet nullā
ex vobis dormitēte reperiat Campanule somnus nō
ignoret an fuerit ob soporē sed potius ob contemplacionis ex-
tasm De cellulis oracione p̄missa medie noctis p̄ma quiete
ad ceterā singule soroz aduēmentes postū directū matutinis
exatē laudibus vt exurgat ī eaz auxiliū sic distinte alter-
natim psalm lectionesq; sacre p̄ferat. vt ob collisiones et
hyatus et barbarismos ad usū nō prouocēt. angelicū spiritū
Sic semp moderatū quietū et suauis sonus in vobis nec
vlla pompa vllaq; carnalis dilectio seu delectatio ī diuinis
preconijs locū habeat Sūma deuotio crebra suspicia et
lacrimas fūdat sic morositas sic velocitas teneat ymo q̄
nec fastidiū nec impeditiō lingue possit orū Nulla vnq; p̄ba
q̄tūcūq; vtilima p̄ferat. inter psallentes. sed illud ī mētē
archano sūma cū diligētia rummet. intrinsecū qd p̄tractū
extrinsecū Nullus est meriti ore diuina officia verbositate
et misera mente q̄ extrinsecū immitit bagando circūre
Explētis laudibus matutinalibus ne tūc sompnū arripiat
nec differat. quid sponsus sponsaz respiciat petitionibus
In capitulo mox attētis et deuotis soroz sanctorū libroz
deuota lectio de volūtatē dñi sui p̄dat quidq; agēdū sit

et scedant huc illusiones et demoni fatasmata que dormientes
illuderet Illuc lectio alia breuissima succedat lectio de hys q
ad apostolica vite instructione q̄ hancq̄ stilo p̄m̄ opustulo p̄tracto
vt sic singulis diebus quasi quoda bolo p̄ia mens depasta
dulcedm̄ appetat nec retardet fastidio et de modis eximia
cogitet Dequat̄ lectiones ofessiones criminu i regulabus
disciplinis corā abbatisa dom̄ et ceteris prioribus prodatur
i publicū q̄m̄q̄ gesta sūt cōtra regulares obseruācias et
obediēcias vt iā nullatenus quidq̄ remediū et p̄m̄ p̄trāscat
Nec lateat matre et sorores v̄m̄ruū q̄m̄ q̄m̄ quatenus et ve
recūdia et disciplina quā mater ip̄mit cura futūz tempus
vnaq̄q̄ reddat̄ astuta Extra vero capitulū aliquid de hys
v̄m̄q̄ qualūcūq̄ verbo vel nutu profere sit anathema. hoc
itaq̄ sine nox sancta clausa. discadat

De ordie horaz p̄me tercie sexte et none. Ca. xxxij.

V̄m̄ laudibz p̄m̄ die salutatus incipiat quibus
expletis sacre misse mysteria ob sponsi presentiam
sponsarū corda lenificent caritatis meliorū potulo. deuotionis
et fidei sacre pabulo i conuiuio salutarū Sic post modū
v̄m̄ruūq̄ comodū aut orandi aut legendi sacra volūta
sue aliter operandi q̄ sc̄a s̄t Interim doct̄ puellulas no
uicias de v̄m̄ra vita de sanctis moribus de officijs dom̄
de regularibz disciplinis vsq̄ ad refectionis hora p̄trāscat
preparat̄ et cibi quibz corpa rescallet̄ ad penitentie
iugū. Nullo v̄m̄q̄ det̄ orō aīm̄ neq̄m̄ cogitationes et
motus mētibz tēllant̄ illicita Et si aliquas ite p̄m̄
imp̄er̄ statim elidat̄ in semine ne crescat zizania cu
tritico aut laboribz aut opibz manū quidq̄ male cepit
euanescat adrat sanctā sororē vt locucōibz s̄m̄ p̄m̄atur
imudū Tutissimū valde est fidelē et iustū habere amicu
cui quidq̄ archano cordis s̄m̄ latet p̄m̄ reseret Non
emm̄ in suis sepe p̄t homo negotijs rectū habere iudi
ciū Adueniēte vero refectionis hora qua reddere corpi
debitū nā opellit diebus cōibus tercie et sexte horaz
debita p̄m̄ deo expluet̄ Postmodū cū oī modestia
benedictiōe ab abbatisa p̄missa cibū sumet p̄m̄q̄ m̄
m̄stret post quas et ip̄e q̄ m̄strauerit comedat et
sibi m̄stret̄ ab alijs Cū vero ieiunij tempus refectionis
tardiorē effecerit sacra mysteria misse tercie sexte ac
nona p̄ueniant Ceteris diebz post refectionē nona
dicit̄ hora statuta cū iā sol in medio giro diei exibat
mediū.

De cibis et ordine comedendi. Ca. xxxij.

V̄m̄do emm̄ ves ad refectionē debita adu
nauent hora i cibis v̄m̄ m̄m̄m̄ p̄fulgrat

coraz industria ut no' aboz nobilitas appetitū moueat
s' fames no' apponat' trantina libidmū. sed que possit
extinguere aut lignumna aut olea condiantur in oleo
carnes vero solū sint ex lictia abbatisse indultre debi-
libus et ifirmis Aliquando tūq' sint saporis ignoret ce-
nobū Oua et lacterna post ieiunia debilitatis pro-
nib' et p'cipuo festiuitatibus p'mittat' ex gratia Fazo
stiat' que i' aquis oriat' et uiuat msi p'u pistacū Gule
horridū felus gemitrix luxurie et castitatis carnifex cū
dei anallus nullā sorte habeat Jd'oz tanta sit in sumē-
do sobrietatis tanta talisq' paritas ut ventus potius q'rat
q' gaudeat no' exrat i' ^{digerendo} ^{disponendo} stomachus medicinis
poti' vacuitas q' nimia replecio iustus inducat Nec
cūguli ampliatioe sit opus ut sit mēs a dei medua-
tionibus nime retardet' p' crapulā et corp' no' exrat
medicinis Dit semp et oposta i' suo modo comestio
Non sit in sumendo ferula talis fauorū velocitas et tam
velox mastinatio q' merito aliqua de igluminū possit oriri
suspicio No' tātū i' q'mestioe cibis q' turpis modus re-
prehendendus est semp etiam i' fabis et ord' accis pa-
nibus nimia auditas grande peccatū ^{causat} generat Neq'q'
audi et vagabūdi oculi p' dissiabentes huc illucq' vagando
hāt vel illā magis vel min' duotat' comedere Non p'n-
dentiā numerus am' occupet cūctiq'

De sobrietate et ieiunio C xxxvi.

Inū quoq' i' quo ē luxuria dei sponsis tāq'
vennū suspectū sit. pot' stomachi languor
et affluete nativū debilitas opulat q' delectatio aut in-
glumes Ex si sumere cogit pene ipā nritas tunc
aut sit debile vniū aut sit aqua p'mixtū p'beat' i' potū
q' neq'q' ex firmositatibus repletū caput ridiculosa et
puerilia verba euomat Sacriligiā reputet' ebrietatis
q' in femina p'ecipue sed infirmito plus in d'm sponsa
Nec deuidans verendor' Et loth' itestus ebrietate vos
cautas istituat vos semp reddat timidas semper et
suspectas Vere credatis q' ignū portat in gremio
qui vti' vino assiduo Nequaq' queso inter mortuas
corp' q' oibus voluptatibus se abdicauit p' xpo. de
gule horrendo factiore et ebrietatis imūdia sermo
caā habendus est minim' Ventus inglumes et
ebrietatis ifirmitatis tā aie q' corpis et causā et materia

tribuat Ideoque medicinale Ieiunium dicitur auferat languorem
dicitur tribuat virtute et gratiam hoc vos legislator edocet
cui lex non datur priusquam Ieiunium quadagesimale perficitur
Hec has et fortitudine tibi submeritum pane ieiunius per
quadraginta dies prexit ad monte dei oreb. Quod vero
virtute continet scire ieiunium a vero iuestigetur sponso
qui quadagenario parte ieiunio temptatore dyabolu vicit
Viri nimium non sicut qui per ieiunium tunc euaserunt exiliu
et uenocabilem dicit mutauerunt sententiam hec vos caussime
imitamini et assequamini sapienter ne dicat a dno Non
est hoc ieiunium quod elegi Castigare membra vna sed nolite
interferere Nolo causet ieiunium uacuitatem non scandalu ceteris
non dolore capitis et debilitate corpis non sane obmittatur
lectiones non orationes deficiant nec sit nra contemplationes de
serere. magis sue salutis sibi per ieiunium medelam adhibeat
frangat corpus ieiunio castiget in cella verberibus si quod
gausit illiati Multiplicetur abstinentie adhibeat quibus
discipline donec sit humile sit benigne fiat quod nichil sibi
vendit prius nichil exigit quod non vultis Erugat dicit
principet in oibus Subinat suppeditet et gaudet ailla
Ex si iterum atque iterum se erugat contra deum dnam erugat
ailla dimidet fatigat et humiliet ad votu Si vero
quero corpus vltra vires vltra adertiam velis exasperare
idignati vos in fouea deinet idignitas Nil quippe pot habere
virtutis quod indiscretio facit quod imprudencia iiciat et impro
uiso docet

De lectionibus ad mensam Ca. xxxvi.

Si dulcia sano palato sunt eloquia dmi quod magis
de gustata fastidit semper nouos generat pro
suauitate et dulcedine appetitis Vos semper ea degustare
debet Nullo unquam tempore vobis est ab oratione cessandum
Semper vos orare apostolus iurauit quod non pro carnis illecebris
vacare ad tempus obligamini velut gurgate Ideoque ut
semper pro posse oratis dum corpus satiat cibo satietur anima
lectione Non est fas etiam ut paulibus simul cibi terere
et iama verba ructare Sacra de veteri testamento de
nouo de sanctorum gestis et dictis singulis ebdomadibus
deputata seroz comedentibus lectione legat Tunc vni
cuiusque mens sobria itenta anxia cum prophetarum aut histo
rius sermo dei sententia monstrat in prauos gaudio repleat
inmensa cum benignitas dei amicitia in bonos Respuet spes
eura penitentes indulgentiam posse exhiberi prout monstrat
promissio vel facta Erugat fides cum in promissio deus
fidelis offendit Caritas attendat cum tot privilegys et

manibus ex xpi humanitate et eius vita et passione
et resurrectione nra dotat^r humanitas ma sublimat^r
vilitas no resonet verba sed gemitus no risus et
carchinus s^r singultus et lacrima Non occupetur
manus mansionibus inutilibus s^r ex recordationibus
criminiu tudant^r pectora hinc etenim frenis argutata
seua gula rapacitas sobrietatis no excedat limites
fouibus ventis no aderit crapula Demid estuas libido
non nocet quidq^m

De opationibus soroz post prandiu C xxxviii.

¶ Vmpto demq^m cibo necdu aduudu e fabulas sed
xpi exemplo dnos cu dei laudibus ad gratiaru
actiones assurgant deoq^m in certia pnos p^rsoluat Demde
cu om^m silentio vt lectio lecta proficiat vt meti scribatur
narrata vnaq^m singulatim relegat et resumet aut in
eclesia de hys que didicit meditet^r quousq^m simul dieb^r
tribus post prandiu hore none i certia celebrauerit dig
nar laudes Aut si forte preuenent prandiu hora nona
diebus ieiunioz quousq^m campanula i claustro pulsabitur
Interim si breuitas noctiu et tpm q^m dno et nature unitas
exegerit post aliqua horula i qua legendu est post tribu
vel orandu licet volentib^r paulisper quiete potius q^m
sompno corpus resorillare vt fortius reddat^r laboribus
Post quietem nona hora decursa vel pulsata campanula
ne quidq^m onsu^m repine queat dyabolus ne p^ruis desiderijs
pateat cordis adit^r altera soroz scribat libros vt et ma
nus labore et mente diuino repleat^r pabulo Sicut alta
cucullas soroz et tunicas ac melotes plantas oleu
altera plantet i ortulo vt crescentes vobis preberint estas
Altera semina iacet^r Erigat^r areole vt seminibus apte
fiant Inferat^r fructifere arbores infructuosas vt are
vni nature repellat Ex hys exurgat mens ppter visibilia
hoz i^rspetatione ad meditando de invisibilibus dei Quisq^m
admiratio diuine potencie i semine q^m sit paruum sit arduu
tate magnitudis et veriditatis et pulchritudinis creatura
format^r Ex ammiratioe crescat deuotio Ep deuotioe eleuatio
mentis Ita vt ia ipse citulus fiat oratoriu et creature
insensibiles creatoris magnitudme pdiret S^r cauendu e
potissime ne manus veste quidq^m cotige^m audeat qd vniu
vsibus possit aptari

De horis vestime et opletoris C xxxix.

¶ Expens mortis ois onos sermo expellat^r de medio
vri Nuq^m risus nuq^m carchinus ar vniu p^ruinet

Die sancti sic pudici cūti sunt actus corporis ut mentis
sanctitate exponat homo nepe exterior iterior
iudex est Sancto vos in labore sancto vos in opere
debellantes dyaboli vespertina hora reperiat q̄ in castis
certia sanctis deus laudat officis Si festiuitatis celebra
tas si nimia debilitas tōem remissa breuēq; ad resolu
lacionē pot̄ corpus q̄ ad delectacionē paratā indulserit
vesp̄tine laudes deo tempestiuē p̄soluat q̄ ceteris ieiū
moy diebus ut nec etiā debite laudes i vltimā hora diei
vel obmittat vel in aliquo detrident ob cenā vel p̄
omittit post aliquā horulam iuxta exigentia t̄pis forores
caponula vorat vbi vel de sanctorū gestis vel de alijs
mirabilibus dei lectio deuota dicat Cui succedat p̄pletorū
laudes ut ex hys roborate mētes diuino pabulo nocturnis
phantazys oculisq; dyaboli fallacijs nō formidet ornare
nō timeat dimicare et sic a diuina obsequijs exortus
dies diuinus fumat in laudibus Post p̄pletorū vero
nichil aliud q̄ silentiū sentiat ut quiete forores semote
totalit̄ a corporeis sensibus q̄ i p̄nto tpe diuina audierit
lectioibus ruminet mēte et restringat t̄uide hęc me
ditas vnaq; sua cellula adat b̄ndictioe m̄is suscepti
et reuerentia habere gestans si natura exereit se in
strati ad quiescendū reponat Si vero dormiente d̄mon
insequi ceperit quā vigilatē t̄metuerat si illusionē
emiserit et turpia cogitatuū apposuerit mox ut dei sponsa
p̄fenserit resurgat cadatq; ignauie et sopori velox exultat
inde p̄tinē horredū et t̄remēdū dyabolo signū crucis
apponat Sponsi dilecti tuores angilū ac sponsus zelopi
tus qui nimio zelo sponsam custodit exurgit p̄tinē
i adiutorū sponsę st̄tis tradabit eā ne iā timeat a
timore nocturno et cadet statim a latere eius mille
et decē milia a dextris eius nec ad eā vltra app̄m̄q̄bit
Postremo angelis suis madabit ut custodiat eā in oib; v̄s
suis ne forte offendat ad lapide pedē sui

De caritate habenda erga firmas C. xl

Almaz mollitie carē dei sponsę nō superbiant
hoz vsus castus corporibus nō opetit Datis
vos ipi expt̄ cotidie quatus i mēbus nris libidinis ignis
exurat sc̄tim̄ etiā si ignis formica auferat pro posse
Nimis ē d̄m̄is et fatuū qui materā p̄parat igni ad m̄cē
dūc̄ nō vult ut auerat Ita decet miserimas mulierulas
cū p̄fiterat naufragio pactus t̄n si extrema n̄ritas
firmam p̄fulerit seruato oib; pudicē honore cū om̄
modestia fiat Alias in seruis dei talia cogitare sit nephas

28
In opere seruetur in vobis ut exa infirmas sorores integre
et cu o sollicitudine ois exhibeat cura hospitalitatis
et pbrant totius pietatis obsequia Si pualia peperit
medici sobrii et pudici et ois suspitione caritatem pbrant
gular et que madauerit sanitati qzua ois domi nitate
postposita fiat Si desit necessaria vendat q monasterij
sit ne ipale aliquid misericordiaz impediatur opa nulla
lex este vel potus aut stratus astringat ifirma vel debile
In sollicitate cauedu e ne voluies gulositatis sub ifirmitate
velamine sua comoda qrat et ne ifirmitas sub specie sac
tutatis corpus abstinens totizat ne ultra vires ne corp
duplex fractu stimulo apud iustu iudice defines impu
criminet renobu et hoicida Depurat custodes ifirmitat
distrete et sanite sorores q sollicitate ptrauat pualia q imine
pnt ifirmis ne quid aliqul gnyat aduersi Onera qd no
agruet seruitutes semp pbrant cogitet i ifirma sorore latete
semp se cogitet posse i futuz talib idige Dep lex illa asrita
nature teneat sinu motis homin debere alijs id exhibere
qd ab ipis ipi desideret No ificiat hospitalitate murmur
si sicut fieri decet cu ois mansuetudie fiat Inj apostolum
dicere hospitalitate scitutes iure i caritate sine murmure

De aucte epi et ppositi cura obsequioes ordis C xli.

e
Cce vobis in dna Eustochiu et ceteris dulcissime
filie ppi aplice vita rudi et grosso salo hys carit
scripta senex pi et pbrant in mori vipote retinazi in etate
denoto affectu transmissi hor speculu eternu p hor emigna
tice in presenti vita felicitatis vita vnaqz soroz assidua
meditatione reinar Non causet grossities corticis medulla
requirendi qtemptu Non imperitus et rustican sermo
fastidiu generet talia decet poetice fabulas Non e op
i pietatis et totius veritatis lege rethoz pompis her
oia iuueni intersit Ex hac singulis diebus velut ex delic
tabili seculo singule sumite vobis bolu huc no trasglucido
sed magna morositate mastuendo hinc mda trasferte per
ora vt sentire valcatis dulcedines futuro enim vobis q
ex hys q scribit si sedula sit meditatio exurget vobis
talua qualia lingua huana no nouit qz et hor mysfeti
sit opus Nulla enim ta sta ta iusta et diu pusa est
gstitutio q i futuru plurimos no pariat defectus q aliqui
correctione no egeat Propterea si quid in hac norma
apostolice vite et religionis dispesator correctione vel

mutacione indiget ep̄o v̄o Aut p̄posito v̄o p̄sbitero s̄o
gnito vt secundu plenitudinē spiritus dispenset mutet
et corrigat Sic itaq; carissimū sanctos v̄uite dicit s̄o
ep̄o vos nuptialē federe copulate vt nō varia lampade
patas vos semp̄ media nocte ad venerit sponsus vocatu
rus ad nuptias iueniat neq; vobis p̄ exteiora q̄rentib;
oleū tāq; fabius ex tarditate thalamū negat̄ it̄vitus
Senectute deuoti vestri Hieronimī sanctis vestris iuuare
orationibus

Explicit ordo siue Regula viuendi deo doctoris
eximij Hieronimī Ad eustochium sacra deo virginē
quā bethlerem cū plurib; deo dicatis virginibus
i monasterio sub istis ordinis obseruacionib; conclusit

Incapit liber beati Augustini de disciplina xp̄iana

Oratus est ad nos sermo dei et depromptus est
ad exortacionē nostrā dicente scriptura Accipite
disciplinā i domo discipline. Disciplina a dis
cendo dicta ē. Discipline domus ē ecclia xp̄i
Quid ergo hic distat. vel quare distat. Qui distat. A q̄
distat. Distat. bene viuere p̄pter hoc distat. bene viuere.
vt pueniat ad semp̄ viuere Distat xp̄iam docet xp̄istū
Primo ergo quid sit bene viuere Denique que sit merces
bone vite Tertio qui sūt veri xp̄iani Quarto q̄ sit verus
magister Pauca loquentib; nobis sicut dñs donat audire
dignemini Omnes i domo discipline sum; sed multi nō
sunt habere disciplinā Et quod ē pueris; nec i domo
discipline volūt habere disciplinā nī p̄trā d̄beat i
domo discipline accipe disciplinā vt seruet illā i domib;
suis ipsi contra disciplinacionē nō solū i domib; suis habe
nolūt s; nec ferre illā sent̄ etiā ad domū discipline Ideo
apud eos nō valet verbum dei qui cor auri cōiungit Qui
nō sūt via vbi semē cū reciderit ab aui; colligitur Qui
nō sūt petrosa loca vbi semē altā radice habere non
potest et ad horā exit et in estu arefcit Qui nō sūt
ager spinosus vbi semē cū germinauerit et in auas
surgere ceperit spinas desitate suffocat. S; qui sūt terra
bona parata semē accipe et fructū reddē vel centeniū vel

sexagenū vel tuncenū. Recordamini enim qui non sine
causa intratis discipline stolam has me similitudine
ex evangelio commemorasse Qui igitur tales sunt accipiunt
quod pro me dominus dicere dignatus est Ego quoniam ille seminat quid
sunt vix copiam? seminatis ipse in me dignatus est ponere quid
vobis spargat Nolite ergo attendere ad vilitatem copiam
sed ad cavitatem seminis et partem seminantis Quid est ergo
bene vivere quod hic dicitur? Precepta multa sunt in lege
quibus ipsa bona vita continentur imperantur et dicitur: quul-
ta omnino precepta sunt et innumerabiles preceptorum ipsorum
paginas vix quisquam enumerat quoniam ipse voluit Tamen
deus propter eos qui se voluit excusare vel quia eis non videtur
legere vel quia non norunt legere vel quia non possunt facile
intelligere ut excusatione nemo habeat in die iudicii voluit
sicut scriptum est confirmare et brevare verbum super terram
sicut de illo propheta profuerat Verbum enim confirmans et
brevians faciet dominus super terram hoc ipsum verbum confirmans
et brevians nec obscurum deus esse voluit Ideo brevis ne
non videtur legere ideo aperit ne dicat non mihi licuit intel-
ligere Thesaurus ergo est magnus divinarum scripturarum
habens in se mirabilia precepta multa tamquam multas gem-
mas et preciosas monilia et vasa myrica et magna metal-
la Sed quis potest scrutari thesaurum istum et vti eo et pue-
nire ad omnia que ibi sunt Quando hanc similitudinem
dominus dedit in evangelio et dixit Simile est regnum
celorum thesauro sicut in agro Ne quis se minimum ydolum
dicat ad profuturandum thesaurum continuo dedit aliam simi-
litudinem Simile est regnum hominum negotiatorum
querentium bonas margaritas qui inveniunt unam preciosam mar-
garitam et vendidit omnia que habuit et emit illam ut si puer-
eras ad profuturandum thesaurum non sis piger una marga-
rita sub lingua ferre et quo vis securus abula Quid
est ergo verbum confirmans et brevians Diliges dominum deum
tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente
tua Et diliges proximum tuum sicut teipsum In his duobus
preceptis tota lex pendet et propheta Ecce quid distat in
domo discipline Dilige deum Dilige proximum Deum tamquam
deum proximum tamquam te Non enim invenis parum deo ut tibi
dicat dilige deum sicut diligis illum De proximo iuncta est
tibi regula quia iunctus est proximo tuo parum Tu ipse queris
quid diligas proximum Attende teipsum et quomodo te diligis
sic dilige proximum Non est ubi eras volo iam ergo et tibi
committit proximum tuum ut diligas eum tamquam teipsum Volo

Thes. diligit

sed adhuc timeo Volo tibi dicere Dilige proximum tuum
sicut teipsum et timeo Adhuc enim discutere te volo
quod diligas teipsum Noli ergo egre ferre. non es tu ipse
facile dimittendus cui est proximus mittendus Non
transitorie teni agendum est. tu homo vnus es proximi
tui multi sunt Non enim primo sic debes intelligere
proximum vel fratrem vel cognatum vel affine Proximus
e omni homini omnis homo proximus sibi dicitur pater
filius soror gener. Nichil tam proximum quam homo et homo
Et si putamus non esse proximos nisi qui de eisdem
parentibus nascuntur Adam et eua intendamus. et dicit
fratres sumus Et quidem fratres secundum quod homines
sumus quoniam magis secundum quod proximi sumus Ad id quod
homo est vnus pater fuit ada vna mater eua Ad id
quod proximus es vnus pater est deus vna mater eccle-
sia Videte ergo quoniam proximos habeat vnus homo. omnes
homines In quos intueatur. quibus iungi potuerit proximus
eius sunt Quod ergo discutendum est vtrum diligat se cui
mittendi sunt tot proximi ut sic diligat eos tamquam se Nolo
ergo nascatur vnusquisque si discutio quod se diligat
Certe ergo discutio quia ego inuenitur sum. Ideo discutio.
ut ipse se inueniret ipse sibi appareret ipse se non latrat
ipse sibi se non abscondat. ipse pro se ante oculos suos
non post dorsum ponat Me loquente faciat hoc. me nes-
ciente faciat hoc quomodo te diligis quisque me au-
dis Immo quisque me per deum audis in hac domo dis-
cipulorum Attende te quod te diligis Quis enim se
odit Ergo non diligis iniquitate si te diligis Nam si
diligis iniquitate non ego duo psalmum audi Qui dili-
git iniquitate odit animam suam Ergo si diligis iniqui-
tate. audi veritate. Veritate non te palpante sed aperte
tibi directem odis te quoniam magis dicitur quia amas te. odis
te. qui diligit iniquitate odit animam suam Quid dicam
de carne que pars vilior est hominis si animam odit. quod
carne diligit. Denique qui iniquitate amat et odit
animam suam omne turpitudinem exercet de carne sua
Jam ergo qui diligis iniquitate quod tibi volebas mittere
proximum ut diligeres eum tamquam te. homo quid perdis te
Si enim turpe sit te diligis ut perdas te. sic profecto perdi-
tus es et eum quem diligis sicut te Nolo ergo quem
diligas vel solus perdis Aut coarctare dilectionem aut

respue sonitate Dicitur michi eius dilige proximum tanquam
 meipsum Audio plane audio Invenire te vis ut illo que
 diligis tanquam teipsum bene nobis faciamus hodie gratiam possimus
 bibamus vide quia sic te diligis et illi ad te trahis et
 ad quod amas vocas Necesse est ut que diligis tanquam te
 illuc illi trahas ad quod te amas Humanus homo ymo
 beluius amando talia qualia belue Beluas enim deus
 facie fecit prostratas pastum querentes de terra te in duos
 pedes erexit de terra tua facie sursum attende voluit
 Non distinet cor tuum a facie tua non habeas facie sursum
 et cor deorsum ymo verbum audi et verum fac cor sursum ne
 meraris in domo discipline quando enim audio responde
 si sit verum quod respondeas et diliges proximum tanquam te ipsum
 Quid est enim sursum habere cor nisi quod dictum est prius
 Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua
 et ex tota mente tua Quia ergo duo precepta sunt si unum
 diceret non sufficeret Sufficit et unum si intelligat Nam
 aliquando sic loquitur scriptura sicut paulus apostolus Non
 adulterabis non homicidium facies Non concupisces Et si quod
 aliud est mandatum in hoc verbo recapitulat Diliges proximum
 tuum sicut teipsum Dilectio proximi mala non operatur plenitudo
 autem legis est caritas Quid est caritas dilectio Nichil
 videtur dixisse de dilectione dei sed sola dilectione proximi
 dixit sufficere ad implendam legem Quidquid est aliud
 mandatum in hoc sermone recapitulat in hoc sermone
 implet In quo diliges proximum tuum sicut teipsum Ecce
 unum est certe duo sunt In quibus preceptis tota lex pendet
 et propheta Videte quod plus breuiatum et adhuc purius sumus
 Ecce quod duo erant unum factum sicut est Proxime proximum
 dilige et sufficit sed dilige quod teipsum diligis non quomodo
 teipsum odisti Dilige proximum tuum tanquam teipsum sed prius
 est ut diligas teipsum Curare habes quomodo diligas
 teipsum et audire habes Diliges dominum deum tuum ex toto
 corde tuo et ex tota anima tua Homo enim quomodo a se
 fieri non potuit sic nec beatus a se fieri potest Alia res
 cui fecit hominem quod non est ipse homo Alia res factura est cui
 beatus quod non est ipse homo Denique curas videt ipse quia per
 se non potest beatus esse et amat illud unde sit beatus unde
 fieri putat beatus hoc amat quod putamus amat unum putat
 se fieri beatus Pecunia aurum argentum possessiones breuitate
 dico pecuniam Totum enim quidquid homines possident
 in terra omnia quorum dominum sunt pecunia vocatur servus sit vas
 agri arbor pecus quidquid horum pecunia dicitur Et unde fit

primū vocata pecunia ideo pecunia quia antiqui totū
quod habebant in pecoribus habebant a pecore pecuniam
verat. legimus antiquos patres fuisse diuites pastores
Ergo pecuniam diligis o homo vnde putas te fieri beati
pecunia est et multū eā diligis. Volebas diligere pri-
mū tuū tāq̄ tempus diuide nū illo pecuniam tuā quod
distinēba mīuens aperuisti tibi vidisti te considerasti te
Nō es paratus diuidere pecuniam tuā cū p̄xiō tuo
quid michi responderet si diuisero tū illo mīn⁹ erit michi
et illi Minuit quod amo nec totū habebit ille nec
totū habeo ego. Sed quia ut nec meū minuat et ipse
michi coquet optas vnde nichil p̄das atq̄ vnam hoc
verū dicas vel optas timo enim ne iudias. Quō enim
erit socialis felicitas tua quē torquet felicitas altera
Nōne cū ceperit disere vicinus tuus et incipere quasi
surge et te post te timēs ne sequat te timēs ne tran-
seat te. Certe diligis primū tuū tāq̄ tempus. Sed non
loquat de iudis. Auertat deus hāc pestē ab animis
om̄i hom̄i nedū xpianoz viciū dyaboli cū qua solus dra-
bolus reus ē et reprobabilis reus. Nō enim dicit dyabolo
ut dampnetur adulterū q̄m̄pisti furtū fecisti villā alic-
nā rapuisti sed hominī stanti lapsis iudisti. Inuidia
dyaboli quicūq̄ sed habet matrem suā. Duplia mater est
iudic. Duplia iudis facit. Suffoca matrem et nō erit
filia. Ideo humilitatem docuit xps. Non ergo loquar iudis.
bene optantibus loquor. illis loquor qui optant bene amas.
ut habent q̄tū habent et ipi s̄ nolūt illis dare ex illo
quod habent. Inde te iactas homo xpiane q̄ optas bene.
Melior ē mendicis qui plura tibi optat et nichil habet
bene vis optare nil a te accipienti da aliquid bene optati.
Si bonū est bene optare redde mercede. optat tibi bene
paup. Quid tepidas addo aliquid in domo disciplinē es
addo aliqd qd dixi da bene optantē xps. Est ille diues
paup esse voluit ut haberet pauperes quibus daret. Da
aliquid fratri tuo. Da aliquid p̄xiō tuo da aliquid comiti
tu diues. Da aliquid p̄xiō tuo. Da aliquid comiti tu di-
ues es ille paup est. Vita ista via est simul ambulabitis
sed forte dicis ego diues ille paup. Simul abulabitis
an non. quid est qd dicis ego diues ille paup. Sarcina
tuā commemoras pondus tuū laudas et gstrinxisti quod
grau⁹ est ad te sarcina tuā. Ideo nō potes porrigere
manū. Onera te. liga te. quid te iactas quid te laudas.
solue vincula tua minue de sarcina tua. da comiti et

et illū adiuuas et te eleuas inter has voces laudatis factū
tuā adhuc p̄p̄s petit et non accipit et offendis nomē pietatis
crudelebus verbis et dicit Et quid seruo filijs meis. p̄p̄m illi
oppo no filios suos michi oppo no. Ista uox iusticia magna ut
habet unde luxuriet. filius tuus. egeat dñs tuus. Cū enim
vni ex minimis meis feceris michi feceris nūc legisti num
timuisti. Err quis eget et filios tuos numeras. Postremo
numera filios tuos. adde vni illū inter illos deū tuū. vni
habet sit ille secundus. duos habes sit ille tertius. Tres habes
sit ille quartus. Nichil horū vis. Err quis diligit p̄p̄m
tuū. quē tibi facis sociū ad ista p̄dmonē. Quid diciturus sū
diligit p̄p̄m. Quid illi in aures insusurabis homo auare
m̄p̄i filij aut frater aut pater. bonū est nobis ut tū hū
viam) benū sit nobis. quātū habebis tantū eris frange
lūmā fat fortuna. Ista susurabis p̄p̄o tuo que nō didicisti
in domo fortune. q̄ nō didicisti. in domo fortune nō audisti
horū uolo sit diligas p̄p̄m tuū. O si possim facere ut nulli
iungar. Corripit enim mores bonos colloquia mala. sed
nō possū. Non possū facere ut neminē iungar cui mala ista
que nō vis dedistis insusurres. et nō solum nolis dedere
sed affectes etiā dore. nolo nūc uolo te sed nō possū te
disiungere ab auibus aliorū. Alios admonē ad quorū aures
ambis quorū aures penetrare moliris ad quorū corda p̄ aures
intrare disponis. O qui accipis uerbu sanū in domo discipli
ne. sepi aures tuas sp̄m̄is sepi et sp̄m̄is sepi ut ille qui
oportune intrare ausus fuerit nō solum repellatur sed etiam
compūgat. Repelle illū a te dicit p̄p̄ianus et p̄p̄ianus sū
Non horū accepim) in domo disciplinē. Non horū didicimus
sub illo magistro cui) cathedra in celo est. noli michi ista
dicere aut noli ad me accedere horū est enim sepi aures
tuas sp̄m̄is. Conuersta te. Auarus est pecuniam amat beatus
esse vis deū tuū ama pecuniam te nō facit beatū sed quia
multū amat pecuniam. et video quia p̄p̄is quo iusserit
cupiditas p̄p̄er perge quo iubet caritas. Respice et vide
quātū interstū inter pecuniam tuā et deū tuū. Pulchrior
est iste sol q̄ pecunia tua. et tamen sol iste nō ē deus tuus
Pouo si pulchrior est iste sol q̄ pecunia tua q̄m̄ ē pulchrior
qui fecit hanc lucē. An forte opazare vis pecuniam luci
Err occidit sol ostende michi pecuniam tuā. nitet et lucerna
nocte subtrahat. Err diues es ostende michi diuitias tuas
Jam si luminē priueris. iā nō habes unde qd habes videas
ubi sit diuitie tue. et sit tā horūda profunditas auaricie
nō patet oculis et statet animis. Vidim) et cetos auaros

Dicit michi unde auari sunt ceteri qui non vident que habent. nec
habent. et tamen auarus est ceterus. quare quia credit se habere
auarus est. fides enim facit diuites. credendo diues est non
videndo quanto melius cum fidem conuertit ad deum. Non vides quod
possides et deum tibi sit predicto non amas et videbis. amas
pecuniam o ceteri quam nunquam videbis. Ceterus possides. Ceterus
moriturus es. quod possides hic relinquitur es non tenebas et
quando videbas quia non videbas quod habebas. de deo quid tibi
dicit. Ecce hoc tibi dicit ipsa sapientia amate illam tamquam penam
Indignum est inuisibile est ut sapientia pecunie operaretur sed amor
amorem operatur. video enim sic vos amare pecuniam ut iubete
amore pecunie. labores suscipiatis ieiunia tolleritis mare terra
secatis ventis et fluctibus vos gemitibus. habeo unde eligam quod
amatis. sed non habeo quod addam ad amorem quo amatis. Sic
amate. plus nolo me amari dicit dominus. Improbis loquor. Aua-
rus loquor pecuniam diligitis tantum me diligite. Ceteri melior
sunt inoperabiliter. Nolo a vobis amplius amorem quam diligitis
pecuniam tantum me amate. Erubescam saltem confiteamur et peccata
condamnamus non ut supra peccata nostra paucimur solidemur. Nam
qui condonat peccata et non corrigit. solidat peccata et non tollit
condamnamus peccata et cedamus et corrigitur a nobis. ne ille
postea nos cedat qui magister est. Diximus enim quid
distat. quare distat. quare isti in scola vapulasti a parentibus
ductus et fugitans. questus et tuentis et adductus attenti
extensus es. Quare vapulasti quare tanta mala in puericia
perulisti ut disceres. quid disceres. litteras. quare. ut haberet
pecuniam. aut operaretur honor et teneat sublimitas dignitatis
Vide quia periturus es propter perituram rem. perituram rem cum tanto
labore didicisti in tantis pensis et amabat te qui te ad penas
traheret. ipse qui te amabat ipse te ad penas traheret ut
vapulares amando faceret ut disceres. quid. litteras. bonum
sunt littere. noui dicitur es michi. quare et vos episcopi. non
litteras legistis. quare non diuinas scripturas in ipsa litteratura
tractatis. Ita vero sed non ad hoc didicimus litteras. non enim
parentes nostri qui nos in scola mittebant hoc nobis dicebant
distate litteras ut habeatis unde legere codices dominicos. nec
ipsi christiani filii sui dicit. Distate litteras. quare. ut sis homo
quid enim. modo pecus sum. Quid dico ut sis homo. ut sis
eminens inter homines. Unde et illud pueribus. Quato habetis
tantus eris. ut habeas quantum ceteri aut quantum pauci. aut plus
quam ceteri. aut plus quam pauci. habeas inde honores habeas

inde dignitate. Et ubi erit anima ista cum mors venerit.
quomodo stimulat quomodo metus iste interpellat. quomodo
nomen ipsius ante memoratum omnia corda percussit. quomodo
timore ipsius testatis gemitu quomodo declarasti. Audiuisti au-
tem gemitus. Morte timeas si timeas quare non timeas
Morte timeas. quid timeas. ventura Timea. non timea
venire habet. sero cito ventura est. Si timeas. non effines
ut non sit quod timeas. Illud potius time quod si nolis non erit.
quid. peccare. Peccare time. quia si amaueris peccata.
et aliam mortem times quo posses non venire si non amares
peccata. Modo autem perversus plus amas mortem quam vitam.
Absit inquit. Quis est hominum qui plus amet mortem
quam vitam. forte convinco te. quia plus amas mortem quam vitam
Ergo vnde te convinco. Amas tunicam tuam. bonam eam vis.
Amas villam tuam. bonam eam vis. Amas filium tuum. bonum
eam vis. Amas amicum tuum. bonum eum vis. Amas domum
tuam. bonam eam vis. Quin etiam bonam vis habere mortem.
Cotidie enim rogas ut quando mors ventura est. bonam mortem
michi det deus. Dicit deus auertat a me malam mortem.
Plus ergo amas mortem tuam quam vitam tuam. Non male times
Male vivere non times. Corrige male vivere. time male mori
Sed noli timere. Non potest male mori qui bene vixerit
Prorsus affirmo. Iudeo dicit. Credidi pro quod locutus sum
Non potest male mori qui bene vixerit. Jam tu dicit tibi. Nonne
multi iusti naufragio perierunt. Certe non potest male mori
qui bene vixerit. Non multos iustos gladius percutit hostilis
Ecce non potest male mori qui bene vixerit. Non multos iustos
latrones occiderunt. Non multos iustos bestie lamauerunt.
Certe non potest male mori qui bene vixerit. Et ego isphodeo
Hec enim tibi videtur mala mors. naufragio perire. gla-
dio periri a bestis. lamari. mors mala tibi videtur. Nonne
hæc mortes martires subierunt. quorum natalicia celebramus.
Quod genus mortis non subierunt. et tamen si christiani sumus
si in domo discipline nos esse meminimus. quod hic audimus
nonne martires beneficiam. quare mortes martirum. oculos
carne iterum male mortui sunt. oculos fidei iterum. Pro-
sa est in aspectu domini mors sanctorum eius. Quidquid ergo est quod
exhorret in morte domino non exhorreas si eos imitans id age

ut vita bona habeas quia occasio fuerit ut excas de cor-
pore hoc exis ad requiem exis ad beatitudinem quae non habet
timorem nec finem. Nam quasi bona mors diuitis in purpu-
ra et bysso sed mala mors scientis et tormentata gutta
aque desiderantis quasi mala mors iactantis pauperis
ante ianuam diuitis inter linguas canum in fame et siti-
mias de mensa desiderantis mala mors aduersanda mors
finem respice christiana es fidei oculum intende. quid mori
time illa et offerri ab angelis in sinu abrahae quid proderat
diuiti sepulcrum marmoreum scienti apud inferos. Quid
obstat pauperi panem cum fame. Vltimae est requiescenti in sinu
abrahae. longe vidit requiescentem eum quem contempserat
iactantem. modo elige mortem dic mihi quis bene mor-
tuus est quis male. Puto quia melius ille pauper quam ille
diues. An vis aromatis sepeliri et ad inferos strare.
Respondes absit a me. puto quod hoc dices. Dices ergo
bene mori si didiceres bene vivere. merces enim bone
vite eterna est. Qui desinit perperam sunt. Qui audiunt
et non desinit. quid ad seminandum. seminantis manum
non terret via non terret lapides non terrent spinae
Iactat ille quod suum est. Qui timet ne cadat in terram
malam non peruenit ad terram bonam. et nos dicimus
spargimus semina. iactamus semina. sunt qui contempnunt
sunt qui reprehendunt sunt qui irident istos. Si nos ti-
muerimus nihil habemus seminare et in messe habemus
esurire ergo venit ad terram bonam. Scio quod qui audit
et bene audit desinit et proficit. Desinit iniquitati et
proficit veritati. desinit seculo proficit deo. Quis est enim
magister qui docet non qualicumque homo sed apostolus
plane apostolus et tamen apostolus. An vultis inquit
expressum eius accipe qui in me loquitur christus. Cuius est
qui docet. cathedra in celo habet ut paulo ante dixi. Stro-
la ipsi in terra est et stola ipsi corpus ipsius est. Caput
docet membra sua lingua loquitur pedibus suis. christus est
qui docet audiamus terram faciamus et ne contempnas et
ipsi christi quia propter te incarnatus est panis mortalitatis
circumdatus propter te esurivit et sitiuit et propter te ad pu-
tentem lassatus sedit propter te fatigatus in mari dormiuit

propter te quibus malis

ppter te quimelias indigne audivit. ppter te a facie sua
 sputa hominū nō abegit. ppter te a lapas ī facie accepit
 ppter te ī ligno pependit. ppter te animā effudit. ppter
 te ī sepulcro positus est. hęc omnia forte q̄tēpnas. ī
 ppo vis nosse quis sit. recole eūāgelū qd̄ audisti.
 Ego et pater vnū sum⁹ quērsi ad deū et est. Amen

Explicit liber b̄i Augustini de doctrina xp̄iana.

Incipit sermo b̄i Joh̄is Cusostini De penitētia

Prouida mēte et profūdo cogitatu cognosci
 debent duo reū distincta negotia. Id est
 q̄tū distat inter bonū et malū. Nec aliudē hęc
 cogitatio q̄ a primordio repetēda est. Quid aliud sit
 malū q̄ peccatū q̄mittere. Quid sit bonū q̄ agere peni
 tētia pro q̄m̄ssō. Hęc est distinctio vtriusq̄ negotij. Ser
 pens ī paradiso peccatū suasi. Eue penitētia rediit
 et inde est bonū mali ve origo. Quis deo dignior q̄
 dauid et tamē deliquit. qui cecidisset de culmine si nō
 fuisset op̄tūsus de releue. Quis sceleratior manasse. et
 hūc penitētia reuocauit. Penituit deū q̄ Saulē regē
 elegit quazp̄t̄ m̄si quia idē penitētia ignorauit. Quis
 sapiētiōr salomone. sed nesciens penitētia perdidit gr̄iā
 Et ob hoc dictū est q̄cepit dolore et pepercit iniquitate
 Contepit peccator delicti dolore. et si nō penituit pepit
 sibi mortē. Paruulus atēq̄ prodeat ex utero dolor est
 matū. Peccatū vero q̄ceptū coluber est ī p̄cordia hoīs
 parit mortē nisi penitētia fuerit expiatū. Peccatū q̄
 ceptū serpens est ī p̄cordia latens. Consummatum
 venenū sp̄rat. et letiferū generat morbu. qui peccatū
 parit ī iudiciū tradit et si nō penituit ī ipso manebit

Nati suū mulier libenter placent Nati vero peccati
sunt exitū nutriendi peccati pater et mater est
venter inordinēs et libido captusq; dunt² in utroq;
prodigus et p̄fusus peccati virtus est profusa ebri-
etas et castiganda securitas. Seminarū delicti lex
ē cupiditatis in mēbris. et cor ipem̄tens rapiet² ab
eo commissura criminē dulce ē ad momētū sed vertet²
prohinc in epurū. temerarius et audax festin⁹ cecidit
i crimē. declinat autē ab eo prouidus penitendo Nā
sicut aqua ignē extinguit ardente. sic penitētia dele-
bit crimina fontib⁹ lacrimarū. sicut in tenebris nō
ē absq; lucerna lume sit nō potest peccatū sine p̄mā
aboleri hoc de hoīe iā baptizato dicit Item lector
itelligat martiriū penitētie preteriti nō cogere Et sicut
lux diei nō querit lucernā. sic iusticia atē deū sine
penitētia lūcet. pondus peccati deprimet desperante
prouidus autē penitendo leuius p̄git. presumptiuo spū
subintrat peccatū et multiformis callidus distorrit i
homines. sapiens nō illi dat locū gradiendi In corde
p̄gi vt cereus ardet peccatū Nā i pectore penitenti li-
questit vt cera. peccati p̄ceptus factus ē assis. Si i adā
subintrauit dolus et fecit eū intra ligna paradisi latere
ofusis. Vocauit illū deus nō matutina. s; vesperina voce
id est lucifero dicens Adā ubi es. Et ille. Voce tuam
audui et timui qz nudus sū et abscondi me. Timui
Quare. quia nudus sū et rubui Quid ergo Expulsus
ē pater p̄pter peccatū. Reuocāt filij p̄ penitētiā Nam
qd peccatū clausit penitētia reseruit Et d quo ra p̄
ripitauit pietas reuocauit. Qui nō penitet modo. nud⁹
manebit i umbra mortis Qui vero timet deū p̄ p̄mā
illustrat² O penitētia que cuncta deo miserante remittis
et paradisi reseras Que cōtrita sanat hominē et triste
exhilarat vitā de itritu restaurat et hominē renouat
fiduciā reformat p̄grāq; habūdānoie refidit O peni-
tētia quid de te noui resera. oīa ligata tu soluis. oīa
soluta tu reseras. oīa aduersa tu mitigas oīa cōtrita
tu sanas oīa ofusa tu lundas. oīa despata tu animas
O penitētia rutilātor auro. splendidior sole. quā nō vicit.

24
peccatū nec defectio superat. nec desperatio delet. pe-
nitentia respuit auariciā. horret luxuriā fugit furor
fumat amariā calat supbiā lingua contmet Com-
ponit mores odit maliciā excludit inuidiā. Perfrā
penitentia cogit peccatorē. Sma libenter suffere. Si
violentiū querat que habet non vetat. Si vestē dmi
mat nō refragatur. peracientū maxillam prebet al-
terā. Angariatus vltro adinet. Castigatus gratias
agit. Prouocatus tacet. Exasperatus blandit. Superuori
supplex est. Inseuori subiacet. In corde eius contritio est.
In ore confessio. In opere tota humilitas. Hec est pfecta
et fructifera penitudo. Sic penitenti presto est deus.
Esuiuenti nutritor est. Siciemū potator. Sapientū quod
stultū putat. Sapit. Quod triste est placet. Quod molle
est displicet. Quod fluxū est horret. O penitencia mi-
sericordie mater. et magistra virtutū. magna vbera
tua. quibus reos resoluas ac reficias delinquentes. lapsos
releuas. reueas desperatos. Per te nobis pp̄ regnū
celorū appuati signat. Dices penitentiā agite appuqua-
bit enim regnū celorū. Et ita baptista clamat. Facite
fructus dignos penitentiē qm̄ ecce adest regnū dei. P
te dauid post flagitiū felix iterū excepit spiritū sanctū.
P te manasses post cruenta facinora. ecce meruit fieri re-
ceptibilis. Per te petrus apostolus postq̄ ter negauit
data est ei indulgentiē dextera. Per te filius proditus
regressus ad patrem nō solū complexū osculūq̄ paternū
sed etiā epulā vituli saginati vestemq̄ insignē prome-
ruit adipisci. Per te mulier fornicaria. vberes stillauit.
lacrimas sordesq̄ sui detersit. Nimue cuius magna
populusq̄ interez barbaroz subito deū sapuit. virtutē
tuā pensit. odorē tuū accepit. sapore tuū strinxit. dulcedi-
nē tuā gustauit. Ciliā tuū strinxit. cinerē tuū comedit.
ieiuniū tuū protraxit. lacrimas tuas profudit. gemitū
tuū suspiriūq̄ pensit. fructusq̄ vbertatis tue habūdantez
exhibuit. et sic opera tua non solū decrete mortis distri-
mine euasit. sed etiā vite integritate coronā accepit. Cui
similitudinē penitentiē optinemus. sic est quomodo ager
fructifer. aut vinea fecūda. aut etiā arbor fructifera. siue
tuus eius edet peccator. famelicus et proficit in fiduciam dei.
acceptaq̄ remissioe p̄m̄questat in vita. Et hec sūt verba ei.

Domine ante te desiderium meum et gemitus cordis mei
non est absconditus a te. amorum meum suspicium intellige
Pavor peccati sollicitat me. pondus mee conscientie
deprimat Non est michi spes viuendi. neque fiducia mo-
uendi Iudicium tuum deus vereor. et penas timeo paratas
impis Audi me obsecro modo dum tempus est Remitte
quod timeo dele quod vereor priusquam abeam et amplius non
ero tali animo penitentem remissio dat. et vita donat
nec regnum decet a domino tribuendum Quid ergo times
penitentiam O homo etiam ab hac regula penitentiae
expectatum intellige baptismum et martirium sine aqua
non est viuere nec deo placere Clamat Ieremias
quod dicitur populo Quis dabit capiti meo aquam et
oculis meis fontem lacrimarum et flebo vulnera populi
mei Dicebat enim quod lacrimae iuuarent populum hunc
migratum flebat quod eius fletibus subueniret Dicebat
quod deus contritionem querit et fletibus flectit. Dicebat
quod lugentes deus letificat et penitentibus presto est
Ideo prophetandi locum remotum querebat ut usque ad vallem
pertingeret lacrimarum quam deus amat quam ipse am-
plectitur. vallis est remotis fletibus secretaque dicitur
Iosaphat In qua Iudex celestis populos distulit
et omnes gentes examinat disposuit in valle fletus
Est enim vallis remota propter iudicium quidem metuenda
publica et secreta est publica est ad futurum iudicium
penam secreta propter salubres penitentiae lacrimas Ma-
gnum profectus est lacrimarum. plorando seruus propiciat
dominum. filius lacrimis mitigat dominum patrem. et aspera
matrem plorans puulus mulcet Ita ergo et peccator
profuse fletibus remouet iram dei Reformatus in ipso
cupit videre thimoteum. Paulus propter fletum desidero iam
videre te memor lacrimarum tuarum Et dauid dicit Ve-
nite adoremus et ploremus coram domino qui fecit nos
Et iterum. fuerunt michi lacrimae mee panes die ac
nocte. et potum meum cum fletu mistebam stratumque meum
Et singulas noctes lacrimis rugabam Et iterum Deus
vitam meam annunciau tibi posuisti lacrimas meas in
aspectu tuo Tamquam si diceret Suscipe domine lacrimas
meas quoniam lacrimae mee sunt que tradunt ruderem et
sanant vulnera lacrimae sunt que penitentiam armant

25
et penitentiam pronuntiat. lacrimae sunt que reuera pulsantes
crimina delent et asperitatem degrauiatam sanant in ore peni-
tentiae verba et mouent in pectore pietatis veniam. et
impletus caput aqua tumescunt oculi Irrigantur gene
decurrit riuuli. et deus indulgentia mentem exultat
lacrimae sunt que reconflant deo a peccatis redimunt
animam. Vestem lacrimae lauant et dant illi remissionem
candorem. Na sicut aucupis homo aut vultu aut retia
magno aliquo captum tenet passerem et manu sua subtilis-
simo funiculo ligatum retinet et quasi dimittens laxum
de manu sua dante ei liberam volandi potestatem ac ille
audax ad volandum euasit se putans alacres alacra appe-
tit. sed iste suum funiculum tenens restringit eum cum volaret
et ad se retrahit a spe volandi et viuendi deceptum Ita et
diabolus versutus venator per spiritum presumptionis laqueo de-
ceptum implicat hominem qui se semel leperit vult quidem
ab eo euelli sed vinculum velox venator tenens reuocat
captum semel in laqueo suo reuolutum premit Equidem vi-
culum ipsum fluxum est ac facile potest diripi. sed desidia
nostra et dilatio diurna facit ut robustum fiat et non
cito rupat. Quidquid enim durum aut rigidum obicit
vigilantia vincit et penitentia impulsat. orationibus
mollit fletibusque resoluitur. Na ubi presumptionis spes
operat ibi exclusa penitentia sola peccati arbor fructibus
suis exuperat. et haec est arbor in qua deceptus iherosolau-
stus in morte defluxit. sed restat lignum vite in paradiso
dei repositum quod nunc per penitentiam reperit homo. Recurre
o homo recurre ad arborem vite. quid tardas madurare
fructus eius ut maneas in eternum. quid times peniten-
tiam. nihil durum est quod delectat. Nunc cum gustaueris tur-
pentesque suavis sit odor eius in naris et sapor in faucibus.
Penitentiae sapor est ieiunium pro peccato quando perfectam
auerpueus abstinentiam. et repellentis castitatemque cupi-
ditate superas. continentia penitudo est. Quando asperitatem
fenezas. precium vite est. vestire nudum. pastorem peregrinum
et cum indigentibus mensam habere. scriptum est
enim quod elemosina animam a morte liberat si non habet
huius vituperationis meritum. quia dicit elemosina cum iniqui-
tate acquisita abominatio est coram deo. illa est precium
vite perpetuae. Si oraueris et ieiunaueris et elemosinam

in istam feceris. oplesit precium. redemisti peccata tua remissa sunt crimina reparata est vita tua. Duo erant minuta q̄ mulier vidua misit in area dei et preclata est opulentis. Et quid de duobus minutis dico quando calix aque frigide potretus non varat a precibus vite. Ergo non ex paupertate penitentiam. sed esto in processu eius propior. In opere paratior. In amore propensior. Fisi fuge. Iniqua otine. mores opponere. Virtute dilige. sanctitate sequere. promissa male loquentia dampna. et plena penitentia tua atq̄ perfecta promeretur indulgentiam. prestatem vero domino nostro ihesu christo in secula seculorum benedicto. Amen.

**Explicit sermo de penitentia
Johannis Crisostomi. LAUS DEO.**

**Incipit Tractatus beati Augustini
Epi De spiritu et anima**

Cui querendum. quid sit anima? Et que est eius patria

Quonia dictum est michi ut meipsum cognoscere sustinere non possim ut me habere incognitum magna namque negligentia est nescire quid illud sit quo celestia tam effunde cogitamus. quo naturalia tam subtili indagando intelligimus et de ipso quoque creatore nostro tam sublimia desideramus scire. Nec est res peregrina nec longe querenda. Anima est quo ista sapimus qui semper nobiscum est tractat loquitur et intus nescit. Datus est illi tam ingente rem arcu secreta scire et seipsum cognoscere non potest. paucis siquidem licet ipso animo. animi tenere id est ut se animam videat. fieri autem non potest quaedam divina providentia ut inveniendi facultas desit religiosis animis seipsum et deum sui pie et caste ac diligenter querantibus non tamen videri nisi a deo potest. nec videri ut anima potest. Incomprehensibilis siquidem veritas est sine defectu substantie. non talis est anima sed defuit et profuit. novit et ignorat. meminit obliuiscitur. modo vult non modo vult diffusis cogitationibus atque ipsis hinc atque illuc vagatur. Considerando spectat omnia videt absenta transmarina visu abire et perire. aspectu abdita scrutatur et uno momento sensus suos per totius orbis fines. et mundi secreta circumfert. descendit ad inferna. ascendit inde. versatur in celo. adherat christo. gungit deo. Ipse siquidem est eius patria et habitatio ad cuius similitudinem factus est. Quare ergo tale se reddi desiderat qualis a deo factus est. sibi se totum deo reddat redeat in se stet in se et sit intra semetipsum se met ipsum deo gungit et se integraliter deo reddat a quo est factus. reddat me michi. imo deo meo cui magis me debet.

Et omnia lucuntur pie querentibus

minus est substantia quedam rationis princeps regendo cor
 porum accommodata. Animi? sapientia illustratus et sui prin
 cipis respicit et seipsum cognoscit et quod sit interorum et extra se
 querat quod in seipso possit invenire intelligit. Corporalis vero passio
 nibus consopitur et per sensibiles formas extra seipsum abductus
 oblitus est quid fuit et quia nihil aliud fuisse se meminit. nil
 preter quod videt se esse credit. Solo sensu circa corpora et ymagi
 ne circa corporum similitudines atque locorum versatur et in eis sine
 vigilando sine dormiendo distrahitur. Cum vero ab hac distrac
 tione per puram intelligentiam ascendens in unum se colligit rationalis
 dicitur. Ratio siquidem est cum aspectu quo per seipsum verum dicitur
 sensu deorsum et undique dirigitur. Panormatio est rationis inq
 sicio quare illa opus est ad videndum. illa ad inquirendum. An
 mus insibilis est neque enim aliter insibiliacernere valeret.
 Visibilia per corpus videt. Invisibilia per se. et in eo se videt quod
 insibilem se esse videt. Videtur tamen in corpore per corpus sicut
 sensus in littera manet et per litteram videtur. Animi? corporis
 dominator rector habitator videt se per se. per seipsum semetipsum videt.
 Non querit auxilium corporali oculorum. imo vero ab omnibus corporibus
 sensibus tam impedientibus et preterpentibus abstrahit se ad se.
 ut videat se in se ut noverit se apud se. Et cum deum vult
 cognoscere elevat se super mentis arcem. Neque enim aliud tale
 deus qualis est animus. Affectus vero quadrupliciter esse dignoscitur.
 dum de eo quod amat in gaudem? vel gaudendum speramus.
 Et de eo quod odimus in dolem? vel dolendum metuum? Et ob
 hoc de inapprehensibilitate gaudium et spes. De inaspirabilitate
 dolor et metus oriuntur. Quinquide quatuor affectus anime
 omni sunt virtutum atque virtutum quasi quedam principalia et
 tota materia. Affectus siquidem omni operum nomen imponit.
 Et quoniam virtus habitus est mentis bene dispositus. componendi
 et instituendi atque ordinandi sunt anime affectus ad id quod
 debent. et quod debet ut in virtutes proficere possint alio
 quin in vicia facile deficient. Cum ergo prudenter modeste
 fortiter et iuste amor et odium instituitur. in virtutes exurgunt
 prudentia scilicet temperantia fortitudo ac iustitia que quasi ou
 gines atque cardinales sunt omni virtuti. Et hec omnia cum affec
 tuose et virtuose in anima instituitur. per odium mundi et sui
 proficit in amore dei et proximi. Per contemptum temporalium et
 insecutorum crescit in desiderium eternorum et supernorum. Sensus
 vero unus est in anima id quod ipsa et cum corpore non sit. corpo
 reus dicitur. cum mens non sit nisi unus. veritatem propter varia
 experientia variatur et varie mutatur. Dicitur namque sensus
 ymaginarius. ratio. intellectus. intelligentia. Et hec omnia
 in anima nihil aliud sunt quam ipsa. Alie et alie inter se
 pueritates propter varia experientia sed una essentia rationalis.

partati nisi a xpo fuerit liberata Dei enim virtute anima ad
corpus venit. Vbi si secundum eius precepta agere vellet mercede
amperet vite eterne atq; societatis angelorum. Si autem qd
nezet. penas vilissimas lueret siue doloris totius siue ignis
eterni

a Anima ex eo dicta est q ad viuendū aminet corpus hoc
est viuificet. sps ipsa ē anima pro spiritali natura vel
q eo q spret in corpe appellat9 ē spiritus. Anima et spiritus
ide sūt in hōe qm̄ aliud aīa notet et aliud spiritus. Spiritus
nāq; ad substantiā dicit9 et aīa ad viuificationē. Eade est
substantia sed p̄uictas est diuersa. Nā idem et vn9 spiritus
ad seipm̄ dicit9 spiritus et ad corpe9 anima. Spiritus enim
m̄q̄tū est ratione p̄dita substantia rationalis. Anima
m̄q̄tū est vita corpis de qua dicit9 est. qui p̄diderit animā
sua salua faciet eā. Id est quib9 p̄ter deū hant vitā que
nūc corpis viuificatione ex anima temporaliter mortalis
q̄tat libenter despoxit. In futuro eandē corpis nō solu
aīa vitā eternā et imortale recipiet humana aīa que ī
corpore h̄t esse et extra corpe9 aīa pariter et spiritus vocari
p̄t. Nō due aīe sensualis et rationalis altera qua homo
vitat et altera qua vt putat sapiat s̄ vna eademq; aīa
ī se ipā viuit p̄ itellctū et corpore vitā p̄ebet p̄ seip̄
humane nāq; corpe9 nec viuere nec nasci sine rationali
aīa p̄t. Vegetat9 tamē et mouet9. crescit. et humanam
formā ī modo recipit p̄uict9 rationale animā recipiat
sicut etiā vngula et herbas sine aīa moueri et ītermetū
habere videm9. Duplex quidē ē vita aīa alia qua viuit in
carne et alia qua viuit in deo. Duo siquidē sūt in hominē
sensus vnus interior et vnus exterior. et vterq; bonū suū
habet in quo reficit9. Sensus interior reficit9 in q̄templatiōe
diuinitatis. Sensus exterior in contēplatiōe hūanitatē
p̄terea enim deus homo fact9 est vt totū hominē in se
beatificaret et tota quersio hōis esset ad ipm̄ et tota dilectio
esset in illo. cū a sensu carnis videret. id est p̄ carnē et a
sensu mentis p̄ diuinitatis q̄templatiōe. Hoc erat totū
bonū hominē vt sine egrediet9 sine ingrediet9. p̄stina
ī factore suo inueniet. p̄stina fons ī carne saluatoris.
p̄stina m̄q; ī diuinitate creatoris. hoc bonū magnū
secutū est malū qm̄ p̄dito bono qd m̄q; erat egressa est
anima ad bona aliena que fons erat et partū ferit
cū delectationib9 seculi requiescens sup̄ illas nō attēdēs
absentiā boni sui interioris eo q et q̄solationes suas cernit
ī bonis aliens. Nā cū exterior sensus carnalis bono suo
v̄tū. interior sensus quasi obdormit. Non enim cognescit
interiores sensus qui iocūditate exteriorū bonorū capitur.
Nā qui in carne viuit in carne sentit et dolores carnis
fugit m̄q̄tū p̄t. Vulnera autē anime proz suo ignorat

ner medicina queat in eis Cū autē motuus fuerit sensus
 anime quo vivit in carne tūc vivificari incipiet sensus ille
 quo sentiet semetipm et tūc fiet dolores suos. et sentire
 incipiet vulnera sua tato gravia q̄to p̄ius azugis enim
 nocet malū qd̄ magis est it̄mū et magis q̄d̄st bonū
 s̄ p̄ritū multo modis dicit̄ Dicit̄ nāq̄ sp̄s deus et aer
 iste et flatus aeris qui a corde recipit̄ et inde p̄ totū
 corpus emittit̄ mortaliū vitā flatu n̄rio q̄tinet̄ Iste t̄mū
 sp̄ritū vitę aīa dicit̄ nō p̄t quia aeris varietate dissolvitur
 Dicit̄ enim hoc modo sp̄s aīa. sive perous sive hominis
 Dicit̄ etiā sp̄ritū mens rationalis vbi ē quidā oculū aīe
 ad quā p̄tinet ymago et cognitio dei Oculū aīe est mēs
 ab oī labe corpis pura cogitatio aspectū est ratio intellectū
 visio Tria her enim anime insūt n̄rio. idest vt sanos
 oculos habeat ut aspiciat vt videat Sanos oculos habet
 cū a mortaliū cupiditatib⁹ est purgata atq̄ remota/aspicit
 tūc dei lumine oculos q̄templationis fugit videt tūc illa
 tūc in illa q̄templatione aspicit q̄nta sunt gaudia quāta leticia
 quāta serenitas et q̄nta iocunditas Sanctitas facit illa pura
 aspectū rectā. visio beata Cū enim ab oī fere fuerit libera
 maculisq̄ diluta tūc se demq̄ in se ipsa liberrime tenet et
 nil sibi metuit. aut nulla sua culpa quidq̄ angit̄. tūc ip̄t
 quada et incredibili fiducia p̄git in diuina idest i ipsam
 q̄templationē veritatis Aspectū siquidē rectū sequit̄ ipsa visio
 dei qua ē finis aspectū Sic aīa p̄t sanā sanata intro
 ducit̄. Introducta reficit̄. Sp̄ritū etiā est quedā vis aīe
 mēte istior vbi corporaliū rerū similitudines exprimit̄. nec
 iste sp̄ritū corp⁹ ē s̄ corp⁹ simili Cū enim sp̄ritū videt̄
 nō sūt corporalia s̄ corporaliū s̄tia facies siquidē hominis
 et nobis formis nota est et i memoria habet ymaginē suā
 incorporalem quidem s̄ sed corp⁹ similem ad quā veniunt q̄d̄
 quoq̄ hui⁹ mirabilis pulcritudo et nobis foris presto est et i
 memoria nā h̄t ymaginē suā incorporalem quidē s̄ corp⁹ simile
 ad quā veniunt nā clausis oculis eā cogitam⁹ Cū neq̄ ad
 corp⁹ sensū aliqd̄ corp⁹ in loco. aliqd̄ corp⁹ in loco. hoc est
 ad aīa anem s̄tudo corp⁹ in memoria et qd̄ n̄no volūtatē
 mouens ad corpus visū. vponēq̄ copulanda her ē eadē n̄no
 mouens ad copulanda ymaginē corp⁹ q̄ est i memoria et in
 visione cogitatis Ille sp̄ritū dicit̄ factū ad ymaginē et s̄tudinē dei
 in quo ē cognitio veritatis et amor veritatis ymago siquidē
 est i cogitacōe. similitudo et dilectioe ymago quia rationalis
 similitudo quia sp̄ritualis s̄z siquidē veritati nulla interposita
 substantia rationale noshū quo racormant̄. itelligim⁹ et sapim⁹.
 sp̄ritū dicit̄ h̄t autē sp̄ritū ap̄to mētem vocat vbi aut
 Renouam⁹ sp̄ritū mētis vestie idest mente Nichil aliud ē sp̄s
 mētis q̄ mētē sicut corpus carnis nō est aliud q̄ caro
 m̄ Enē dicit̄ a mēte. Mene aut luna grece et sicut crescit
 et deficit et vana viciissitudine ḡmutat̄. i id tamen qd̄

fuit quada[m] effecta nouitate se restituit. Sic n[ost]r[us] n[ost]r[us] caput
sumus ip[s]at. n[ost]r[us] dedit in infima. n[ost]r[us] sese referent sibi
vero similia redarguit. modo ad corpora recurrenda deflectit
modo eterne inspiciendis vel g[ra]duis adhe[re]nt. Ratio siquid[em]
mentis est appetus quo bonu[m] malu[m]q[ue] distinet. Virtutes
eligit deiq[ue] diligit. Agens vniuersoru[m] capax. et om[n]i reu[m]
similitudine insignita o[mn]ia esse d[icit] quada[m] potentia et tali dig-
nitate. Idcirco invisibiles reu[m] causas p[er] intellige[n]tia[m] apprehendit
et visibiles actualiter formas p[er] sensu[m] passiones colligit et
sic siue ad sensus p[er] sensibilia exeat. siue p[er] intellige[n]tia[m] ad
inuisibilia ascenda[m] reu[m] similitudine ad se trahit. p[er] se[m]p[er]na
cognoscit. absentia intelligit ignota requirit et i[n] iudicis v[er]bat[ur].
Rationale et intellectuale lumen quo ratiocinamur intelligim[us]
et sapi[m]us mete dicitur que ita facta est ad ymaginem dei
vt nulla interposita natura ab ip[s]a veritate formet[ur]. Agens enim
ex eo dicta est q[uod] emineat i[n] a[n]i[m]a eminentior p[er]fectior siquid[em]
vis a[n]i[m]e est a qua p[ro]cedit intellige[n]tia. p[er] intellige[n]tia[m] enim ip[s]a
veritate intelligit. p[er] sapie[n]tia[m] diligit. Sapie[n]tia n[on]q[ue] e[st] amor
boni seu sapor boni. a sapore siquid[em] d[icit] agens visus est
intellige[n]tia. gustus sapie[n]tia. Illa contemplat[ur] ista delectat[ur].
Cu[m] ab inferioribus ad superiora ascendere volum[us] prius occurrat
nobis sensus deinde ymaginatio postea ratio intellectus intellige[n]tia
et in summo est sapie[n]tia. Summa n[on]q[ue] sapie[n]tia ip[s]e deus est
Sapie[n]tia ho[m]i[n]is e[st] pietas id est cultus dei. Sensus ea vis a[n]i[m]e est
que reu[m] corporaliu[m] formas corporeas presentes percipit. ymaginatio
ea vis a[n]i[m]e e[st] q[ue] reu[m] corporaliu[m] formas reu[m] recipit formas sed
absentes. Sensus n[on]q[ue] formas i[n] materia percipit. ymaginatio
contra materia[m] et ea vis q[ue] extrin[se]ca forma sensus d[icit] eade[m] v[er]ba
ad inuicem tra[n]sducta ymaginatio vocat[ur]. ymaginatio n[on]q[ue] de
sensu orit[ur] et secundu[m] eius diuersitates ipsa[m] variationes multa
multa videt a[n]i[m]a carnalib[us] oculis. multa etia[m] fatasa ymagi-
natio percipit vel percipit vel percipit et vbiq[ue] quasi distenditur
mouet[ur] erigit[ur] et fluctuare videt[ur] no[n] a se egredies sed in semet
ipsa[m] i[n] magno p[er]uicere spacio p[er]uagat. Non exiit ad illa
sed tractatib[us] suis sibi illa representat. habet siquid[em] in se
quasi quada[m] longitudine latitudine et altitudine. Na[m] p[er] caritate[m]
deu[m] et d[omi]nos fideles sibi amplectit[ur]. p[er] meditatione[m] vniuersa que
a principio v[er]ba ad fine[m] deus p[ro]pter salute[m] nostre[m] operari est
meditat[ur]. p[er] contemplanone[m] que sursum s[un]t celestia contemplantur.
Ratio ea vis a[n]i[m]e est q[ue] inter reu[m] corporeaz n[ost]ras formas dif-
ferentias p[er]cipit et attendentia percipit et o[mn]ia incorporea sed no[n] extra
corpa nisi vane[m] subsiste[n]tia[m]. Abstrahit enim a corporibus q[ue]
fundat[ur] in corpib[us] no[n] actione. sed co[n]sideratione. Natura n[on]q[ue] ip[s]a
corpis p[ri]m[us] qua[m] d[omi]ne corp[us] corp[us] est. nulla v[er]ba corp[us] est. Intel-
lectus ea vis est a[n]i[m]e q[ue] inuisibilia percipit sicut angelos demones
a[n]i[m]as et d[omi]ne spiritu[m] creati. Intellige[n]tia ea vis a[n]i[m]e est que
mediate supponit[ur] deo. Cernit siquid[em] ip[s]u[m] spiritu[m] p[ri]m[us]

verū et vere immutabilem Sic autē sensu percipit corpora
 ymaginacione corporū similitudinē ratione corporū naturā
 intellectu spiritū creatū intelligētia spiritū itervā Et quōd
 sensus percipit ymaginatio representat cogitatio format
 ignis investigat ratio iudicat memoria servat intelligētia
 apprehendit et ad meditationē suē contemplationē adducit Inge
 niū ea vū aut est sine itentio qua se extendit aīa et extē
 se ad dogmatōz cogitacionē Ingeniū ergo exquirat ignota
 Ratio discernit iūta Memoria recordat iudicata et offert ad huc
 iudicanda Sic fit assensus ab inferioribus ad superiora et yma
 a simis dependent Intellectus nāq; quēdā ymago et similitudo
 est intelligētia Ratio intellectus rationis fatashm spiritū Cui etiā
 supmū corpis corp⁹ id est ignis quādā similitudine videt et igni aer
 aeri aqua aque terra Sens⁹ yformat ymaginacionē ymaginatio
 rationē et facit sciētia seu prudentiā Fuzpū rationē occurrēt
 divina presentia yformat eā et facit sciētia seu prudentiam
 fieri sapientiā Est itaq; i rationē quiddā ad supna et celestia
 mtendens et id dicitur sapientiā Et est quiddā ad terrena et radua
 respiciens et id vocat prudentiā Hec duo ex rationē pūt et i
 rationē yssūt Et dividit se ratio in duo supna et do-pd pūp
 supna in sapientiā do-pd in prudentiā quāp vū et mulier
 vū vū sit superior et regat mulier inferior et regat Vū dicitur
 Melior est iūitas vū q; mulier bonifacēs melior quide est
 qui p celestē de pdeuū accēp carnē nōtia etiā et subtrahendo
 affligit q; qui p carnalē affectū replēt p oīa q; quōdā pūt
 et satisfactū ystendit.

100

Sensus unat⁹ exteri⁹ quia oculus carnis quibus ex natura
 habeat facultatē videndi Nāq; tamē p se ysequit visionē
 nec auris auditū nisi beneficio exteri⁹ lucis et sem ymagi
 natio unat⁹ exteri⁹ qz ex sensibilib⁹ vel sensibus concipit⁹ Ratio
 unat⁹ iteri⁹ quia spiritus rationalis ex dono creatiōis habilis
 nō est ad cognoscendū vū et diligendū bonū nisi radiū interi
 oris lucis fuerit yfusus et calore succēsus nūq; ysequit⁹ sapientiā
 cogitacionē seu caritatis affectū Intellectus et intelligētia supnalē
 quia deget ignis et lux est lux ergo splendore emittēs ex se que
 retinet in se illuminat intelligētia ad arguacionē veritatis Ignis vero
 de se calore emittēs si nō amittēs yflāmat affectū ad amorē vūit⁹
 vū sicut solem nō videt oculus nisi in lumine solis sit vūit⁹ ac
 diuino lumine nō poterit intelligētia vidē nisi in lumine ipsi⁹
 Dñe inquit ypheta In lumine tuo videbim⁹ lumen Cū enim
 mortale hoc idueat immortalitate et corruptibile hoc idueat
 incorruptibilitate vel incorruptionē tūc mēte pariter et corpore
 spirituales effecty ferōdā modula nostrū p mētē illuminationē
 oīa suēm⁹ et p corpis incorruptibile leuitate vūq; esse poterim⁹
 volabim⁹ mēte p contemplationē volabim⁹ corpore p incorruptionē
 discernim⁹ mēte discernim⁹ corpore ad sens⁹ nū corporei vūit⁹

in ratione. Ratio in intellectu & intellectu in intelligentiam
Intelligentia mutabitur in deum. Sensus visibilem propudiam
In ymaginacione gmet. visibilem ymaginaciones et similitudines
ad rationem pertinet. Visiblem rationes et diffinitiones et insubili
Investigaciones ad intellectum. Ad intelligentiam spectant spiritualis et
Divino yphensiois et gplaciones. Sensus vero et ymagi
natio ad rationem non addit & infra remanentes ea aliquid
deducere possit et quasi a lege quae ostendit ad quae non possunt
pervenire. Simili quaedam proportionem intellectum et intelligentiam
ratio unare potest sed ad statum eorum non valet ascendere quoniam metas
quas et quos fines habet quos transgredi non potest. Sensus et
ymaginacionem ad ceteros animalibus tota habent. Videntur siquidem
visibilia et visum recordari. In quibusdam etiam sensibus nos superat
quoniam iustum fuit ut brutis animalibus quibus nihil dandum erat in
Intellectu aliquid deprehendat. In sensibus. Et vegetatio tanto maior
metas induit. Hoc ostendit ratio pro maiore patet. Defectus
sensualitatis. Ratio autem inde incipit unde aliquid amovet quod
nobis cum animalibus non sit commune. Quaedam ergo sunt infra rationem
Quaedam iuxta rationem. Quaedam supra rationem. Infra rationem
sunt quae sensibus propriis sicut dura et mollia. calida et frigida
condida et nigra. Iuxta rationem sunt et propria rationi quae rationem
proprium sicut quaedam et ignota vera et falsa iuxta et illustra.
Ratio siquidem est quaedam animi motus visus metas accersit veritas
a falsis distinguit. Supra rationem sunt quae nec sensibus daret
nec ratio persuadet sed aut divina revelatione aut scripturarum
auctoritate creditur sicut deum in una substantia trinum in tribus personis
vnde unitate essentia ac substantialiter vnde. Deus siquidem est
totum universitas ita quod nulla singularum et ideo motibus variis
non subiacet quia ratio non est nisi de re a qua fit ratio.

1
a
Anima est spiritus intellectualis rationalis semper vivens
semper in motu bonae maleque voluntatis impax. secundum
benignitatem creatoris. atque secundum sui corporis officium variis
nuncupat verbis. Dicit autem anima dum vegetat. Spiritus dum
gheplat. Sensus dum sentit. Animum dum sapit. Mens dum intelligit
dum discipulit ratio. dum recordat memoria dum vult voluntas
Ista tamen non differunt in substantia quomodo in nominibus
quoniam omnia ista una anima est appetitatus quidem diversi sed essentia una
In spiritu tamen et in anima potest esse differentia. Quia omnis anima spi
ritus sed non omnis spiritus anima. Animum duplices rationes potest
Alio namque spiritu ad deum cupit. atque alio inclinat ad carnis
Ratio cum sit subtilis et insubilis videri non potest sed per potentias
suas se extendit et ostendit. In comprehensibilitate namque appetit. per
inappetibilitate gheplat per rationalitatem inter utraque discernit. Totam
autem essentiam in his potentibus suis consistit nec per partes dividitur
cum sit simplex et individua. Et si aliquando partes habere dicitur
rationem per similitudinem quae veritate oppositum intelligendum est
Simplex substantia est anima nec aliud nec unum est ratio et substantia
per anima. Nec aliud nec unum est ratio vel comprehensio quae anima sed una
eademque substantia secundum diversas potentias diversis partibus vocabula habet.

potentias habet anteq̄ corpori misceat̄ naturales siquidē sunt et
 nec aliud sūt q̄ ipsa. Tota nāq̄ aīe substantia in hīs tribus p̄na
 et p̄fecta p̄st̄. id est ī rationabilitate concupiscibilitate et rasti-
 bilitate quasi quidā sua trinitate et tota hęc trinitas quedā aīe
 unitas et ipsa aīa. Dens est oīa sua et aīa quedā sua habet sicut
 naturalia. et ipsa oīa est. potēcie nāq̄ et atq̄ vires idē sūt qd̄ ipsa
 habet accidentalia qd̄ ipsa nō est. sive vires est. sive unitas nō est
 Nō enim est sua prudētia sua tēperantia sua fortitudo sua iusticia
 Potēcie anime sūt rationabilitas concupiscibilitas et rasti-
 bilitas. Vires sūt sensus imaginatio vis memoria intellectus intelligentia
 Potēcie tamē pnt̄ dici vires et vires potēcie.

Vibuda affectibus et quadā amicitia aīe corpori quirit̄.
 scōdū quā amicitia nemo carē suā odio habuit. Bonata
 nāq̄ illi licet ei9 societate progrediet̄. rastiabili qd̄ dicit̄ diligit illud
 amat carere suū. et cō libera esse nō p̄. dolens ei9 vehementer
 afficit̄ et formidat̄ itē qd̄ mori nō p̄. timet defectū que per
 natura nō p̄ deficere. oculorū speculatione depasit̄. sonorus delectat̄.
 auditū. suavitissimō iocundat̄ odorib9 laeta epulando reficitur.
 et licet hīs rebus nullaten9 ipsa utat̄. graui tamē merore affligit̄
 si subtrahat̄. hinc et nō dūq̄ succipiat̄ vicia q̄ticia p̄nam
 in aīa dilecto corpori indulgēt9 remittēdo laudē nō p̄. p̄bet̄ p̄cō
 p̄ sensus quoq̄ progredit̄ aīa ad corp9 mōdū et viuificandū
 Nōnē quoq̄ foramina sūt in humano corpore quib9 seruida naturale
 q̄ticipantia influit et effluit dñe quo idē corpus vegetat̄ et regitur.
 Sūt etiā vtriusq̄ quedā similia corpis scilicet sup̄renū et spiritū infund
 quibus sūt naturarū q̄fusione. p̄onale tamē v̄mone facile quirit̄
 vel neci pnt̄. Similia enim gaudent similib9. Ita aīa que v̄re
 spiritus est et caro que v̄re corpus est in suis extremitatib9 facile
 et quirit̄ v̄mō. id est in fatastico aīe qd̄ corpus nō est sed
 simile corp9 et sensualitate carnis que v̄re spiritus ē quia sine aīa
 fieri nō p̄. Sicut enim sup̄renū anime id est intelligētia seu
 mens imaginū et similitudinū sui gerit̄ sup̄ioris id est dei. Vnde
 et ei9 susceptiva esse potuit et ad v̄mō p̄onale etiā qn̄ ip̄e voluit
 absq̄ vlla demutatione vel diminutione nature venī sic sup̄renū
 carnis id est sensualitatis aīe gerens similitudinē ad v̄mō p̄onale
 ei9 essentia suscipere p̄. Nec illud mirū est cū etiā in sensu et me-
 moria p̄cūdit̄ quidā ē v̄mō rationalitatis et in appetitu voluntatē
 et in hīs que refugit̄ reprobationis. Spiritus nāq̄ corporeus qui
 v̄re est corpus et sensu naturali inter multa distict̄ et v̄re
 p̄stibilitatis eligit et natura rastiabilitatis reprobat̄. habet siquidē
 corporea vita quosdā gradus v̄mōtorū quib9 ad ymaginē sive
 vite proficit̄. Prim9 etiam grad9 corpore vite est p̄stificatio
 29 p̄ sensus p̄cedens imaginatio 30 p̄ ymaginatio q̄ceptor
 memoria q̄b9 p̄t̄ itē dicit̄ p̄cipua p̄cipua quidā sine distictione
 intelligentie prudentia. In qua quedā rationis ymago est et nulla
 ratio est. In hīs oībus corporea vita p̄uale v̄mō m̄t̄. p̄t̄
 ī eo q̄ sentit ymaginatio 29 ī eo q̄ p̄cipua q̄cipit 30 in eo
 q̄ q̄cipit retinet 29 in eo q̄ sive ī ymaginatio sive in sensu
 p̄t̄ quadā v̄re similitudinē sive ad appetendū sive ad fugiendū

se inflectit. Conuenientissima autē media sūt carnis et aī
sensualitas carnis q̄ maxīe ignis est et faustior spiritus
qui igneus vigor dicitur. Vnde et quidam de ciuitate loquē
dicit. Igneus est illis vigor et relictis ougo cōtra societate
corpis et aīe spiritus vite et hinc terre. Sic etiā scriptū
est. factus enim deus hominē de limo terre et inspirauit
in facie eius spiraculū vite dans ei sensū et intellectū
vt p̄ sensū lūm sibi sociatū viuificaret et p̄ intellectū
regeret et vt p̄ intellectū intus regrederet et gteplaret
dei sapiētā et p̄ sensū foras egrederet et gteplaret opa
sapientie. Intellectū intus illustrauit sensu foras illustrauit
decorauit vt in vtrāq̄ refectionē inueniret. Intus ad felicitatē
foras ad iocunditatē. Sed quia bona exteriora diu stare
nō possunt iustus ē homo ab exterioribus ad interiora redire
et ab inferioribus ad superiora ascendere. Tante siquidē
dignitatis ē humana gōditio vt nullū bonū preter sumū
ei sufficere possit. Bone nō sine miraculo quia tā diuersa
et tā diuisa ab inuicem ad inuicem poterūt quigi. Nec min⁹
mirabilis fuit q̄ limo nō deus seipm̄ quixit vt sibi inuicem
vinctur deus et lim⁹ tāta sublimitas et tāta vilitas. Nichil
enim deo sublimius et nichil deo vilius. Mirabilis fuit quicō
prima mirabilis et secūda. Nec minus mirabilis est tertia
cū homo angelus et deus vnus eū spiritus. Eodem namq̄
bono homo bonus est quo bonus est angelus. Eodem bono vterq̄
est beatus. si tamē abo idipso eadē volūtate eodēq̄ spiratu
capit. Si enim tā disparate naturā carnis et aīe ad vnā
federationē atq̄ amicitia deus quigere potuit. Neq̄ eū ei
impossibile rationale spiritū qui vsq̄ ad gōditū terrenū corpib
humiliat⁹ est cū eodē corpore glorificato vt sit ei glorie qd̄ fuit
sacrificiū ad gōditū bonorū spiritū qui in sui puritate p̄stiterit
exaltare. atq̄ ad sui glorie participationē sublimare. Ad
hoc siquidē sola caritate nulla virtute creauit altissim⁹ illud
vt sue beatitudinis p̄cipue faceret. Si ergo tantū gaudium
et tanta leticia est vita ista temporalis q̄ ḡstat ex presentia
spiritus i corpore corruptibili quāta leticia est q̄nd gaudium erit
vita eterna q̄ ḡstat ex p̄sona dei i spiritu rationali. Subiciūt
ergo corp⁹ nō aīe deo et vn⁹ spiritus erit ad eo. Ita tamē
si in humilitate p̄nāserit et graciā sui creatoris p̄ quā glo
rifiandus est agnouerit. Ex carne et aīe ḡstat homo vtrāq̄
bonū sui habet in quo gaudet et exultat. bonū aīe est deus
ad affluentia dulcedinis sue. bonū carnis est mundus ad habū
dancia iocunditatis sue. Sed mundus iste exterior est. Deus
autē interior. Nichil eo interiorius nichil enim eo presentius
Interior or̄ re quā i ipō sui. om̄ Exterior est om̄ re
quia ipō ē sup̄ oīa. Ab hoc ergo mundo ad deū reuertetur.

et quasi ab ipso seipso ascendentes p. nosmetipsos transire
debent? Ascendere enim ad deum est intrare ad semetipsum
et non solum ad se intrare sed ineffabili quodam modo in intimis
seipsum transire. Qui enim iterum intrans et intrinsecus pe-
netras seipsum transendit. ille veritate ad deum ascendit. Sed huius
ego mundi distractionibus cor nostrum colligam? ut ad itima vel
eterna gaudia reuocem? Et si cor nostrum semper tenere non possim
saltem ab illicitis et vane cogitationibus restringam? ut aliqui
in diuino contemplationis lumine figere valeam? Hec est enim reses
cordis nostri cum in dei amore per desiderium figit? Hec est vita cordis
nostri cum deum suum contemplet? et ipsa sua contemplatione suauiter reficit?
et dulces est illi semper ad opterandum quod ad amandum et laudandum
semper et suauiter. Nichil enim prestamus videtur ad beatam vitam
quod velut clausis carnalibus sensibus extra carnem mundum affectu
quodam intra semetipsum quieti alienatam affectu a mortalibus cupi-
ditatibus sibi soli et deo loqui.

Um autem sit incorporea et subtiliore natura corporis sui id est
per ignem et aerem quod in ipso quod mundo precellentia sunt
corpora et ideo spiritui similia corpora admiscet ista siquidem
puriora excipit virtutes anime viuificantis eo quod in corpore nature
sunt puriora quam humor et terra ut ad eorum puritatem miscetur
tota moles administraret? Nullus scilicet hinc duobus vel in corpore
sensus est vel ab anima spontaneus motus corporis. Ignis et aer quia
leuia sunt mouet terra et aqua que grauiora sunt languet
corpus enim post anime abessum moueri videmus qui ignis et aer
qui duo per anime presentiam tenentur in corpore terreno et humido
ut omni quatuor fiat temperantia post eiusdem anime abessum
ad superna vadit ac sese expedit. Corpus autem oppositio se
fit. Corpus constat ex officialibus membris officialia ex similibus
similia ex humoribus. humores ex cibis. cibus ex elementis
et nihil eorum est anima sed in istis tanquam in organo agit et per hoc
corpori operatur et vite. In qua facta est homo et anima viuam que
cum temperata et ordinata fuerint operantur viuificationem et magis re-
cedit anima. Si vero disparata et confusa fuerint et vita recedit anima
seu trahens omnia sensum scilicet imaginationem et rationem intellectum
intelligentiam operabilitatem inastibilitatem. Et ex hinc secunda merita
afficitur ad delectationem siue ad dolorem. Corpus autem quod prius integrum
tanquam organum temperatum et dispositum ut melos missum in se qui-
neret et tactum resonaret nunc confectum et inutile e regione iacet
anima vero recurrit ad regiones suas elementorum partibus
non habens ubi vires suas operatur / requiescit tantum ab his
motibus quibus corpus per tempus et motum mouebat ipsa per tempus
illoraliter mota. Quia et si organum perit sed non moles nec quod
organum mouebat. Anima inter deum et corpus posita per tempus
mouetur vel remittendo quod oblita fuerat vel distendo quod
ignorabat vel volendo quod volebat. Per locum autem non mouetur
quoniam per loci spatium non distendit. Deus autem corpore non eget ut sit
Nec loco ut alibi. Nec tempore ut aliquando. Nec causa ut aliunde.

Nec forma ut aliquid aliud Nec aliquo genere subiecti in
quo subsistat vel cui subsistat
habet autem quaedam propria natura omnibus hijs modis
eluctis excellentiorem que veraciter non possit in
aliqua fantasia corpalia ymaginari quas per sensus carnis per
primam cogitari sed mente intelligi vitas sentiri Intelligi potest
sentiri vel videri non potest Non enim est corpus nec deus
nec vita sine sensu qualis est in arboribus nec vita sine ratio
nali mente qualis est in animalibus sed vita et vita perpetua Nunc quod
minor quam angelorum sed funca tanta quanta angelorum si ex precepto
creatus hic bene vixerit Preceptum eius est ut in dilectione
eius maneamus Mente inquit in dilectione mea in dilectione
namque rationale sibi creatura copulavit ut cum semper haberet et
in ipso semper maneret in eo semper delectatus gaudens et exultans
Per dilectionem creatori et sibi iurem rationalis creatura co-
pulata est. solusque dilectionis vincula quod ligat utroque in idipsum
per amorem dei omnes ei adhaerent per amorem proprium omnes ad
iurem unum sumus ut bonum omnium fiat singulorum. et quod quisque in
se non habet in altero possideat Caritas est via dei ad homines
et via hominum ad deum per caritatem namque venit deus ad homines
venit in homines. factus est homo per caritatem homines dili-
gant deum. deum diligunt et ad deum currunt et ad deum perveniunt
Ergo familiaris est deo caritas. ut ipsa mansione habere nolit
ubi caritas non fuerit. Si ergo caritatem habes deum habes
quia deus caritas est. Misisti ergo quoniam debet diligere deum
meum qui me fecit cum non eram. redemit cum peccatorem Non ex
et de nichilo me fecit. non lapide non arborem non autem vel aliquid
de animalibus sed hominem voluit me esse dedit michi vivere sentiri
discernere Pericula Immortalis ad mortale descendit / mortalitatem
suscepit. mortem et passionem sustinuit / mortem vixit et sic resurrexit
Caritas et abiecit quoniam in peccatis meis eram venudatus
Venit ille post me ut redimeret me et tantum dilexit me ut pro
peccatis suis precium appenderet pro me. talisque pacto reduxit me
de exilio et redemit me de servitio Noie enim suo vocavit
me ut memoriale suum semper esset apud me Venit me olivo
leticie quo ipse erat unctus ut ab uncto essem unctus et a proprio
diceret christianus Sic ergo gratia eius et misericordia semper
pervenit me De multis namque periculis saepe me liberavit
liberator meus. quando curabam reduxit me. quoniam ignorabam
docuit me. quoniam peccabam corripuit me. quando tristabar confortavit
me. quando desperabam confortavit me. quoniam curam cepit
me. quando steteram tenuit me. quando iuram dupavit me. quoniam iudicium
suscipit me hinc et multa alia fecit michi deus meus de
quibus dulce est michi semper loqui. semper cogitare. semper
gratias agere ut possim cum pro omnibus bonis factis suis
laudare et amare Cum enim cunctis sit presentis. singu-
los implens ubique presentis. cunctorum curam agens et tam

Non perituo

similibus quasi oibus providens Ita totu ad custodia meam
 occupatu video si vel ego sup custodia mea stabo quasi om
 oblitus sit et michi pl^u intendere velit. Semp enim se p^{re}
 tem exhibet semp se paratu offert si me paratu fuerint quo
 cuiq^{ue} v^{er}o me no me deservit nisi ego cu prior deservia ubiq^{ue}
 fuerio no recedit qm ubiq^{ue} est. et quocunq^{ue} vero iuveniam eu
 cu quo possu esse quidquid facero pariter assistit utpote p^{ro}
 tunc inspector omi cogitationu Intentionu affectionu vel
 actionu mearu Cuiq^{ue} her diligentia q^{ue} fideo vel timeo timore
 pariter et ingenti ubore q^{ue} fudoz q^{ue} illu ubiq^{ue} michi presente
 et oia occulta mea videntu intueor quia enim sit in me
 de quib^{us} cora oculis ei^{us} merito exultato et pro quib^{us} valde ei
 displicere timeo Nec pro hys oibus quid illi rependa habeo
 nisi tantu vt diliga. Non enim melius nec decen^{ius} q^{uam} p^{er} dilec
 tionu rependi p^{oss} q^{uod} p^{er} dilectionu datur est her proter ve
 dixisse videor sed forte no proter utilitate michi et hys
 qui metu sentiant q^{uod} ego sentio.

a Anima presentia sua corpus vivificat. et sic colligata
 est ei vt nec cu se inde velit segregare possit. nec
 retinere cu iussione creatoris audierit In vita siquide au
 g^{er}it vita corpus et de morte corpus descendit mors au^{tem}
 Sic enim aia vita sua facit carne vivetem et de fonte nate
 sue arigat auando sic caro p^{er} corruptela materie sue aiam
 si cupiditatib^{us} illius illigauerit occidit. et ad alteru naturu
 videat^{ur} i altera tn transi^t vnaq^{ue} i virtutis sty^{lo} naturu. Id est
 vt aut carne spirituale aia virtutib^{us} suis p^{ro}stet. aut animam
 carnale mo vitio ei^{us} efficiat. Anima tame de morte nichil
 habere p^{oss} nisi p^{er} vna ei^{us} p^{ro}pinatu fuerit. Nec caro aliquid de
 vita retinere p^{oss} nisi ab aia fuerit arigata Nec in alteru na
 turu altera transi^t p^{oss} nisi aut vitio infecta aut virtutibus
 deteresa fuerit. Ratione insignita e aia qua artibus edocet^{ur}
 exegit^{ur} et disciplinis instruit^{ur} eximius vt divina sapiat et
 humana tractet atq^{ue} sic cetera aialia decen^{ius} excellat utpote
 rationalis substancia In hoc enim p^{ar}te e aia substancia scilicet
 rationalis idest spiritus rationalis

Mortalis e aia ne a creatoris similitudine distropari videat^{ur}
 Non enim poterat esse ymago et similitudo dei si mortis
 termino clauderet^{ur} secundu quida vite modu que nullo modo
 amittere p^{oss} immortalis est. secundu quanda mutabilitate qua
 p^{oss} melior vel deterior fieri mortalis est. Et sicut mortalis
 e cu bene vivere p^{oss} licet misere vivere amittere no poss^{it}
 Sic respectu incorporei de corporea est. Nichil enim insibile
 et incorporeu est credendu q^{uod} natura proter solis deo id est
 patre et filio et spiritu sancto. quia ex eo incorporeu et insibile

cap 1

dicuntur quia infinitus et inaccessibilis est et simplex et
sibi sibi modis sufficientis se ipso et idipsum et ad ubique
sit in semetipso invisibilis et incorporeus esse dignoscitur.
Omnis vero rationalis creatura corpora est Angeli et
diversas virtutes corporum licet non in carne subsistant Et
vero intellectuales naturas corporas esse dicuntur quia loco
circumscriptur sicut et anima humana quae carne clauditur
que idcirco et esse in loco et localiter dicitur. In loco quia
habet aliquid praesens est localis quia quod aliquid praesens est totum
alibi non est. Non tamen habet corporalem dimensionem nec corporalem
circumscriptur quoniam corporalis quantitatis ex parte est. Sed
quia per personam et operationem in loco concluditur localis et
ipsa dicitur. Verumtamen non sicut corpus cui secundum locum
principium medium et finem assignat sed respectu incorpo-
rum naturarum que sunt immutabilis est et ubique corpora
est anima quoniam tale aliquid non est ipsa. Nec tamen per locum
spatium ita sistit vel movetur ut maiori sui parte maiorem
locum occupet et brevior brevior minorque sit in parte quam in
toto. Per omnes siquidem corporis particulas tota simul adest
Nec minor in minoribus nec in maioribus maior sed
aliter intensius et aliter remissius et in omnibus tota et
in singulis tota. Sicut enim deus ubique est totus in toto
mundo et in omni creatura sua sic anima ubique est tota in toto
corpore suo tamquam in suo mundo quoddam Intensus tamen in corde
et cerebro quemadmodum deus proprie dicitur esse in celo
Invisibilis et incorporea est anima. Si enim visibilis esset
et si corporea esset partibilis esset et partes haberet Neque simul
tota in uno loco esse posset. Nullum enim corpus aut simul
tota in parte aut simul totum tangere potest. Anima vero in suis
quibusque motibus vel actibus tota simul adest tota videt
et tota visum meminit tota audit et tota sonorum remissit
tota odorat et tota odores recollit tota per linguam et palatum
sapores sentit quia discernit tota tangit et dura vel mollia
tota sentit appetit uel improbat calida uel frigida summo digne
tota discernit tota est visus tota audit tota meminit et
cum tota meminit tota est memoria cum tota vult tota est vo-
luntas cum tota cogitat tota est cogitatio cum tota diligit tota
est dilectio. Potest namque ex parte cogitare et ex parte diligere
habet anima affectiones quibus appetit ad virtutes. Dolorem
namque de peccatis timorem de suppliciis. Desiderium de
promissis gaudium de premiis. Quaedam exercitia sunt virtutum
habet virtutes quibus instruitur et armatur contra vitia.
Prudentia namque scit quid facere debeat. Temperantia habet
contra appetitum fortitudinem contra adversa. Iustitia qua scit
quid cuique debeat reddere. Prudentia est scire quid possit
fortitudo facere quod possit. Temperantia non presumere

et non possit
Iustitia

ad nō possit iusticia velle plus q̄ possit Pudentia in
 eligendis temperancia in utendis fortitudo in tollerandis
 iusticia in distabuendis Pudentia est nichil peccandi
 appetere et nichil preter iustū velle facere Temperancia
 est nō nisi turpia timere et quiddā agim⁹ vel cogitam⁹
 ad rationis normā dirigere Fortitudinis est cupiditates nō
 tantū reprimere sed peccatū obliuisci Iusticia est om̄e animi
 cogitationē ad solū deū dirigere. eūq̄ tāq̄ nichil aliud
 sit sola mens aie stueri Habet aīa sacramētales vir-
 tutes quib⁹ tūcā² fide² sp̄e² sac̄mētū baptisimū confirmacionē.
 Donacionē. ^{sacramētales} quib⁹ deo operat⁹. Habet etiā virtutes q̄b⁹
 proficit et quib⁹ deo quirit⁹ vt ē humilitas puritas caritas
 humilitas eā deo subicit puritas iūgit. caritas vnit
 Habet quoq̄ aīa vires quib⁹ corpi ḡm̄stet⁹. quarū p̄ma est
 naturalis / sc̄nda vitalis / tertia aīalis Et sicut deus totū
 est vn⁹ verus p̄fect⁹ oīa tenet / oīa p̄plet / oīa sustinet
 supercedit oīa et cūmplectit⁹ Sic aīa hīs trib⁹ viribus
 p̄ totū corpus diffundit⁹ nō locali distencionē sed vitali
 itentionē Naturalis nāq̄ vitū operat⁹ separate sanguinē
 et alios quosq̄ humores p̄ venas ad oīa corpi mēbra trāns
 mittit vt inde auget⁹ et nutriat⁹. Vis ista quadufaria ē
 Duadit⁹ in appetitiuā retentiuā. expulsiuā et distabutiū
 Appetitiua q̄ m̄tia sit corpi appetit Retentiua supra detinet
 donec ex illis vitis digestio fiat Expulsiua nocua et super
 flua expellit Distabutiua bonos bonorū ciborū hūores
 oībus mēbris distabuit p̄ut cui⁹ expedit Istas vires hnt
 aīalia et id corpi esse videt⁹ nō aīa
 v. Is vitalis est ī corde q̄ ad obtepandu feruorē cordis
 aīe hauriendo atq̄ reddendo vitā et salute totū cor
 porū tribuit fluxu nāq̄ puro sanguinē purificatū p̄ totum
 corpi impellit p̄ venas pulsatiles q̄ arterie vocat⁹ ex quaru
 motu tep̄ratiā atq̄ distēpanciā cordis p̄sici cognoscunt
 Vis aīalis est ī cerebro et inde vixit facit quāq̄ corpi
 sensus Iubet etiā voces edere / mēbra mouere Tres nāq̄
 sūt vitriuli cerebri vn⁹ anterior a quo oīe sens⁹ et alter
 posterior a quo oīe mot⁹ / terti⁹ inter vtrūq̄ medi⁹ id
 est racionalis Sensus corpi sic fiūt qd̄ est in corpore
 subtilissimū et ob hoc aīe similis et vicin⁹ q̄ cetera id
 est lux primū p̄ oculos ip̄a diffundit⁹ emicat in radijs oīu
 lorū ad visibilia intuenda Deinde mixtura quadā p̄
 cū aīe pomit⁹ sentido cū aīe caliginosā ac nebulosā ter
 cio cū corpulentiore humore / quarto cū terrena crassi
 tudine quāq̄ sensus cū ip̄o sensu oculorū p̄ficiat vbi ip̄a sol
 sola excellit Isti sensus in p̄la facie p̄locati sūt sicut p̄p̄ta
 arbitror qm̄ deus in facie insufflauit hōi spiraculū vitē

non factus est in homine unctem Anterior quippe pars exte-
riori merito ipso quoniam ista ducit et illa sequitur. Ab ista pars
ab illa motus sicut quilibet procedit actionem. Ite vires in corpore
quod autem dicitur potest quia ab anima in corpore fuerit. Nec sine utroque
fieri possunt. In prima parte cerebri vis animalis vocatur fantasticalis
id est ymaginaria quia in ea corporalia similitudines et yma-
gines continet. Unde et fantastica dicitur. In media parte ce-
rebri vocatur rationalis quia ibi examinatur et iudicatur ea
quae per ymaginacionem representantur. In ultima parte vocatur me-
morialis quia ibi quae quidem memorie a ratione iudicata
aliud est itaque quo corpora sentimus quod quibus sensibus corporis
facimus. Aliud quo non corpora sed corporibus similitu-
dinem ubi et nos ipsos non aliter quam similes corporibus invenimus.
Aliud quo nec corpora nec corporum similitudines exprimitur sed
illas res quae non habent ymagines sui similes sicut est deus et ipsa mens
rationalis et intelligentia vel ratio sicut et virtutes prudentia
iustitia castitas caritas pietas et quaeque aliae sunt quas intelligendo
vel cogitando enumeramus discernimus et diffinimus. Porro
anima non est corpora quoniam non omnis similitudo corporis corpus est. Dormienti
erigo et in sompno tibi velut corporeus apparebit neque id corpus
tuum sed anima tua nec verum corpus sed similitudo corporis tui. Iurebit
enim corpus tuum abulabit illa. Tacebit corpus tui lingua. loquitur
illa. clausi erunt oculi tui. Videbit illa. et ita in ea tota et integra
reminet similitudo carnis tuae. In hac similitudine cognita vel incog-
nita discernit et sentit laeta et tristia. Anima autem mortui sicut
dormientis in ipsa similitudine corporis sui sentit seu bona seu mala.
Non sunt tamen corporalia sed corporalibus similia quibus autem corporibus exper-
tifficantur seu bene seu male cum et ipse suis corporibus similes sibi
met apparat. Sunt tamen et vera leticia et vera molestia
sicut de spiritu spuali in spiritu spuali. Ceterum nepe est quaedam spiritalis
natura in nobis esse ubi corporalia res similitudines aut
formatur aut formate operantur. Sive cum praesentia aliquo corporis
sensu tangimus et quoniam vox similitudo in spiritu formatur
et memoria recordatur. Sive cum absentia iam nota vel que
iam nominamus et cogitamus ut inde formetur quaedam spiritalis
intellectus. Innumerabilia etiam pro arbitrio et opinacione form-
gimus quae vel non sunt vel esse insunt. Innumerabiles quoque
et aliae forme res in animo nostro operantur vel ad aliquid faciunt
vel ad aliquid factum sumus. Aliquo etiam spiritu rapiente
tollit anima ad huiusmodi videnda seu bona seu mala nimiam
quae intentionem cognationis vel aliqua vi moribus ut fructificat
per febrem accidere solet seu quomodo cuiusdam alterius spiritus
sive boni sive mali. Ita corporalia res ymagines in spiritu
exprimitur tam corpora ipsius corporis sensibus praesentibus
ubi absentia videtur esse tam praesentia et que non sunt
tam praesentia oculis assunt quam dormientibus etiam multa videtur
vel nichil vel aliquid significatur. Unde saepe ymagines

reid corpaliu tuta expresseone vel illis presentat in sompnis
 qm ipa corpa presentat vigilanti Et inter visione dnm
 vniu et vera qmptione vigilanciu no distinat sed qm
 eis caro moueat et q oppositio sui vel contra licitos mores
 qdberu videat et qd natura collectio est p ex miales vias
 emittat huc motu casti vigilantes cohibent dormientes
 aute ideo no pnt quia i pte no hnt ymagis corporalis ex
 pssion qua caro naturaliter mouet et sequit qd huc motu
 sequi plet Et qd sine peccato a vigilantiu fieri no pt Et
 corpaliu reid ymaginis apparent et multa pro arbitrio figidit
 vel pter arbitriu demostret Ista namq aia q motu pmo semp
 i motu est quia p corpa no pnt vel plene no pnt corpalia
 sentire vel ad corpalia vim sue itentionis dirigit corpe popito
 spu corpaliu pntudies aut ipsa agit sicut etia ymaginis corpm
 cogitand ex se ipa vrsari assidet aut diuersas thuet ad m
 eas videndas aliquo spiritu assumit

a
 mma est substantia spiritualis simplex et indissolubilis
 Inuisibilis incorporea passibilis atq mutabilis caris
 ponderi frusa et colore No est credenda ps s creatu de Neq est
 du vel de qualibz elementoz ma sed ex nihilo est creata Si
 enim ex sempitpoe ea deus fecisset neqz viciosa atq mutabilis
 esset vel misera Si aute ex vlnitibz fra fuisset esset corpo
 ra ad sit incorporea ignota habens originem Inicu habet
 fine no habet Et cu sit spualis nature nihil mixtu co
 trectu vel terrenu habet Nil humidu aeriu vel igneu
 Nullu habet coloru nullo loco hntur Nullis mibus az
 ciditribit nullo spacio pnt Et ita e cogitanda et intelli
 genda sicut sapientia iusticia et cetera virtutes ab dtpotete
 create Natura aut inuisibilis est qd inuisibiliter i corpe
 manet et de corpe inuisibiliter egredit p corpa corpa videt
 sicut celu et terra et q m eis spuaia sit oculis nris spri
 talibz corpm pntudies thuet Quidq enim corpus non
 est et tamen aliquid est recte ia spiritus dicitur quada
 vi occulta et spuali rapit aia vt vice corpore expressas
 quasda corpaliu reid pntudies i spiritu videat sed itel
 lectu ea q nec corpa nec corpm formas habet q spirit
 sicut iusticia et sapientia volut ipa mens et ois affecta
 bona Ista tria gna visionu manifesta snt 1° dnm corpale
 quo p corpa corpis sensus sentiunt 2° spirituale quo cor
 poru pntudies spu no mente sentiunt 3° intellectuale
 quo ille res q nec corpa nec corpm formas hnt spiciunt
 Intellectuali visione nup fallit aia sicut enim intelligit
 et veru est sicut si veru no est no intelligit In visione
 corpali saepe fallit aia cu i ipis corpbz fieri putat qd sit
 in incorporeis sensibz Sicut nauigantibz videt i terra
 moueri q stat Et thuetibz celu ptra stari que mouet
 et diuinitatis radijs oculoꝝ res vnu duas formas
 habere videt et vnu homo duo capita et in aq rem
 ipnaty et multa hmody In visione etia spirituali aia

fallit et illuditur quādo ea q̄ videt aliquā vera aliquādo falsa
aliquādo perturbata aliquādo trāquilla sūt hysa autē vera ali-
quādo futurus om̄o similia et apte dicta Aliquādo obscuris
significationib⁹ et quasi figuratiuis locutionib⁹ preordinata
In extasi vero qm̄ ab oib⁹ corpib⁹ sensibus alienat⁹ et auertit⁹
aīa āplius q̄ in sompno solet s̄ min⁹ q̄ in morte nō fallit⁹
ipsa mēte diuinitus adiuta vel aliquo p̄a visa exponit⁹ sicut
i apocalypsi Johis exponit⁹ magna reuelatio Cū enim bo-
no spiritu assumit⁹ aīa falli nō p̄t quia sancti āgeli mūd
in modū visa sua facili ac p̄potenti uertit⁹ vel amplexione
nostra esse faciūt et uisionē suā quodā ineffabili i sp̄id
mō informat Ipsi q̄q̄ hys ^{significatiōib⁹} temporalib⁹ iudicandis atq̄
ministrandis presūt et eoz significatiuas similitudines
i spiritu ita distēdūt et tāta potentia quodāmodo trāc-
tant ut eas etiā possint homi spiritibus reuelando mista
Inde est q̄ angelus dñi apparuit in sompno ioseph dicens
noli timere accipe maria quinq̄ tua Et iterū Edle p̄ciū
et fuge in egyptū Deus autē p̄ p̄phetā dicit Effudam
de spiritu meo sup̄ om̄e carnē et Iuuenes ustrū uisionē
videbūt et p̄nes pompnia sompniabūt Sūt alia visa
uistata et humana q̄ uel ex ip̄o spiritu nō multiplicat⁹
existūt. uel ex corpore spiritu quodāmodo suggerūt⁹ sicut
si fuerim⁹ affecti a carne uel aīo Non solū enim uigila-
tes homines curas suas cogitādo uersant in similitudinib⁹
corporū uel etiā dormientes hēt sompniat quo indigent
Nā et negocia sua gerūt. ex aīm̄ cupiditate et epulis ac
porulis inhyantez instat si forte epurates sanctezq̄ dor-
mieūt Uigilantib⁹ etiā occulto quodā instructu ingestat
esse cogitationis quasi diuinaret nouim⁹ sicut caphas po-
tifer p̄phetauit cū ei⁹ itēmo uolūtate p̄phetandi nō haberet
Multū uidet aīa et est eadem natura uisionū siue in uigi-
lantibus siue in dormientibus siue i cogitationibus qm̄ nō
ex alio genere sūt qm̄ ex nā spiritū de quo uel in quo sūt
similitudinē corporū. Visa siquidem freneticorū similia sūt
uiste sompniarū obscuritas nāq̄ uias hēt sciendi habent
ut uideat qd̄ sompniantes uident Visa etiā sompniarū
sua sūt cogitationib⁹ uigilantiū dormientib⁹ quippe i cerebro
q̄sepit uia sentēdi q̄ intentionē ad oculos dicit Ideoq̄ ipsa
itencio in aliud uersa. cernit uisa sompniarū tāq̄ species
corpales. assunt ut sibi dormiens uigilare uideat⁹ et nō
similia corporib⁹ sed ipsa corpa itueū se putat Ego autē
multo ampli⁹ amior et uehementē stupeo quāta celeritē
et facilitate in se aīa fabricet ymagines corporū que p̄
corpis oculos nō uidet ut fractioz uel sompniarū uel
etiā in extasi uisionē Quicūq̄ in illa natura uisū est
p̄cildubio corpus non est Non enim corpa uisa yma-
gines in spiritu faciūt. nec eandē vim habent ut aliquid
spirituale forment sed ip̄e spiritū i se celeritate mirabili
ut spiritualis intellectualis atq̄ rationalis

mma q sibi videntur videre dormientes quinqz st ge
 nera videlicet oraculi. visio sompniū misompniū
 fantasma Oracula est cu in sompniis paruis vel aliqua
 fanta giusqz psona seu sacerdos vel etiā deus euctuum
 quid apte vel nō eucturū faciendū vel deuitandū denūciat
 Visio est cu ita id quis videt q eode modo quo appare
 rat euenit Sompniū est fugiuis tectū et sine deper
 tatione itelligi nō pōt In sompniū est quando id qd vige
 lante fatigauerat iherit se dormientū sicut d tibi cura
 vel potū vel cura studia vel artes vel infirmitates pōm
 nāqz studia que quisqz exeret vel exiuit sompniat et solitariū
 arcaū similitera i presētia mētis impressa apparent in sop
 niē Iuxta etiā infirmitatū diuersitates diuersa accidit sompna
 vel scidū mox vel humoz varietates variat et sompna
 alia nāqz vident sanguinei alia colerici alia melancolici
 alia firumati Illi vident rubea et varia Isti nigra et alba
 fantasma est quando vix dormire quis cepit et adhuc vi
 gilare se estimat aspiciū videtur irruētes in se vel passim
 vagantes formas discrepantes et varias letas uel turbulētas
 In hoc genere ephraides quā p̄suaso quep̄retes conatur
 inuadere ac pondere p̄ssos ac senadtes p̄ruare quod
 nichil d aliud nisi quēdā fumositas a stomacho vcl a
 corde ad cerebrū ascendens et ibi vcl auidē q̄rimēs

atē ephraides

In humana opimo q quada arte mulierū et p̄tate
 demonū hoīes quēti possūt in lupos et iumēta et
 quāqz mētia portarū postqz p̄tata opera itēd ad se rediū
 Nec ficia in eis mētē bestialē sed racionale humanāqz se
 uari hoc sic itelligendū est qm demones naturas non
 erāt sed aliquid tale facere possūt vt videat v̄sse quod
 nō sūt Nulla enim arte vel potestate aiūqz sed nec corpū
 quidē aliq̄ rāciōē i mētia et liuamēta bestialia quēti
 veritate p̄t sed fatāsticū quidē hominē sicut cogitādo
 siue sompniādo p̄ rez inuābilū genera variat Et cū
 corpus nō sit corpus similes formas mira celeritate caput
 Dopitis autē oppressis qz corporis hoīe sensibus ad alioz
 sensū figā corpora p̄duci p̄t Ita quidē q corpora ipsa
 homi alicui iacant vūcēria quidē sed multo graui⁹ atqz
 oppressus q̄ sopno suis sensibus obratis fatāsticū autem
 veluti formatū in alicui⁹ animalis ymaginē alienis sensi
 bus appareat talisqz sibi homo videat qualis sibi videri p̄t
 in sompniis et portarū onera vera q onera si vera sūt corpora
 portat a demonibus vt illudat hoībus p̄tm vera onera corpora
 p̄tm falsa iumētoz tētibz

h
 humanū spiritū aliquādo bonū aliquādo malū spiritū
 assumit Nec facile distēri p̄t a quo spiritū assumat
 nisi quia bonus instruit et malus fallit fallit autē sepe in
 manifestis bonis vt cū sibi in eis creditū fuerit ad sua p̄du
 cat Sic pleidqz humanū spiritū rapit vt quidē occultā
 impūtia quasi idē spiritus esse videat et spiritū patētis et
 spiritū vepantis vt in demoniacis videm⁹ Anima tamē hoīs

id est mente in illa creatura iuxta substantiam impletur non potest
nisi sola trinitas Impletur autem dicitur sathanas mentem a
licium et principalem cordis non ingrediens quidem in eum et
in sensu eius sed fraude et iniquitate Atque enim malicia
illud allucinat atque seducit affectum malicie trahit per cogita-
tiones et iniqua viarum quibus ipse plenus est vitiose fallax
neque et fraudulentus deceptor animi Non enim participationem
naturae suae seu substantiae ut quidam putat quidem implet dya-
bolus aut eius habitator efficit sed per fraudulentam deceptionem
atque maliciam inhabitare dicitur quod implet Solius enim trinitas
est intrare et impletur creatura secundum suam substantiam quam creavit

Emones et acrimonia sensus et celeritate motus
aerei corporis terrenorum corporum sensus facile praedat
et quidam praedat que hominibus in dicitur propter tarditatem
terreni corporis Accessit autem demonibus et in longum tempus
quo eorum vita praetendit: res longe maiorem copiam quam hominibus
potest evenire propter brevitatem vite Idcirco quaedam futura praedicit
et quidam mira facit quibus homines allucinat et seducit Unde
quidam muliercule post sathanam conuersi demonum illusionibus
et fatasmaticis seducte credidit se et proficere nocturnis horis
ad dyana paganorum dea vel ad herodiadem et innumera mulierum
multitudinem equitare eorum iussibus obtemperare Ipse namque
qui transfiguratur se in angelum lucis ad mentem cuiusque muliercule
ceperit et habet sibi per infidelitatem subiugauerit. illico trans-
format se in diuersarum personarum species ac similitudines et
mente quod captiva in sompniis deludens modo letia modo tristitia
modo cogitans modo incogitans personas ostendens per
deum quod adducit et cum solus spiritus hinc patitur infidelis
non in autem sed in corpore evenire opinatur Idcirco nimis stultus
et ebrius est qui hinc omnia quae in spiritu sunt etiam in corpore accidit
arbitratur Cum exthel et alii prophetae Iohannes etiam Abagelista
et apostoli in spiritu non in corpore visiones viderent

ad homines vivum suae mortui hominibus vigilantiis vel
dormientibus apparere non in ipsis rebus ut sunt videntur
sed in quibusdam similitudinibus eorum Istud autem ad prophetas
operationibus fieri credimus per dispositionem providentiae dei
bene utrens bonis vel malis per inscurabilem altitudinem Iudicio
ad prope suae hinc instruat mentes mortalia sine fallaciarum
sive operum sive terreatur sicut vniuersis vel probanda est misere-
cordia vel irroganda iustitia ab eo cui misericordia et iudicium
non manit de dicitur etiam Ibi quidem patet spiritus defectorum ubi
non vident neque audiunt quae agunt aut eveniunt in ista vita hominibus
Curia tamen est eis de vivis quae quid agunt nesciam quodammodo
tunc nobis est de mortuis quibus quid agunt utique nesciam
Nesciunt quid mortui quid hinc agant sed quod hinc agunt postea
audire possunt ab eis qui hinc moriendo ad illos pergit non quod
omnino sed quantum sinit eis iudicare et eis oportet audire Scire
etiam patet ab angelis qui hinc nobis praesto sunt et animas nostras
ad illas defendunt Spiritum etiam dei revelante cognoscere
possunt que hinc agunt quae non videt eis nosse Quaedam etiam
ex mortuis capi possunt ad vivos non per naturam sed divina

potentia vtriusque ista fiant p eorum presentia aut p angelos
sustinentes eorum personam affirmare no audio Deus autem
omnipotens qui est vbiq presens p angelica ministeria
vbiq p ista hoibus parvum solam quibus in huius vite
misericordia iudicat esse prebenda

Stentia autem autem virtutes longa expectacione
atq successu tpm crescit Ipsa vero no crescit neq
decrestat sed aut impulsitate m biaz aut humor crassitu
dine et eoz corruptione pedita vires suas agere no p
anima du carne oputa est viut videt audit et omis sensus
atq ipena vniaciter tenet vtpote pura subtilis cira et ppetua
et sicut deus vbiq est in semetipso sic aia vbiq est qdammodo
in semetipso Sic post hoc ibi est aia post corp9 vbi erat i
corp9 agens veluti deus est modo vbi fuit prius mundus
fecit vbi era fcat si mundus esse d simit Expe dicta est
incorpora est aia p tn habere similitudine corp9 no corpora
lem s corp9 similem et corporali omno mēbroz ad d corp9
egreditur Sicut enim aut ad spiritualia pro munitis fert
aut ad loca penalia similia corporibus qualia sup demonstrata
sūt hys qui rapti sūt a corporibus sensibus et mortuis similes
inueniūt cū et ipsi in seipsis gerunt quāda similitudine corp9
sui p qua possunt ad alia ferri et talia similibus sensibus experiri
Anime siquide que i corporibus viuētes p dilectionē reū vi
sibilium corporaliū ymaginibus afficiūt a corp9bus egredies i eisdē
ymaginibus tormuta parūt. Hinc enim corporaliū passioib9
ibi tenent possūt quia a corruptione corporaliū affectacionē hic mud
date no fuerūt quā corpulētia de corp9bus delectacione traxerūt
Quōda autē aie in eisdē locis i quib9 culpa gmserūt puniūt
quōda vero abditis receptaculis vsq ad vltimā resurrectionem
gimūt sicut vnaq9 digna est requie vel misericordia

Ultra de aia dixi sed nondū dixi qm fca est vel quando
de corp9 egredietur Quod primū pposui postea dixi
quod vltimū est hoc no dicere possū quia nec tūc meū nec
fme meū scio Nestro unde venio aut quo vado sed plane scio
quia mortales sum9 et q velim9 nolim9 omēs moriem9 Nichil
enim morte reū sed nichil hora mortis incertus Nā nestim9
quādo aut quomodo aut vbi moriem9 qm mors vbiq expectat
nos Idcirco semp debem9 esse parati vt cū corpus reuertit9
ad terrā de qua scriptū est spirit9 redeat ad deū qui dedit illū
Illud siquide magis mouere nos debet qd a veterib9 sapientib9
ipse homo ita diffinit9 est homo ē aīal rationale mortale
hō qmē posito q aīal dictū est additas duas differēcias videm9
quibus admonēditur aut homo et quo esset redeādū et vnde
fugēdū Sicut enim progressus aīe vsq ad mortalia lapsus
est sic regressus ei9 in racionē esse deberet qua ipugnātib9
vitijs resistere valeat vt p nāz suā viuat et ordinari appetat
sub illo videlicet a quo regi debet et sup ea q regere debet vno
verbo qd rationale dicit9 ppar9 a bestijs alio qd mortale a diu
nis Illud mē tenere ut histā erit hinc mē auertere diuina
no erit Idcirco vt homo progredit9 sibi se cogitat magna opus

Handwritten marginal note or signature, possibly starting with 'Sicut'.

est secundum recedendi a sensibus Unde animi ad se colligat
et in seipso se retineat His siquidem sensibus egreditur anima ne
cernere semetipsam valuat et creatoris sui. que sola et simplex
sunt istis oculis intueri debet Anima namque rationalis inter eas
res que sunt a deo adit superat omnia et ideo deo proxima est quia
est pura eius igitur caritate cohercet itantid ab eo lumine illo
intelligibili effusa quodammodo et illustrata non per corporales oculos
sed per simplicius principale id est per intelligentiam deum tenet In quo
est perfectissima pulchritudo et beatissima visio qua visione fit beata
Remoueat ergo a consideratione sua omnes notitias que per corporales
sensus extrinsecus capiuntur Quare namque corporalia eorum similitudines
sensus quoque et ymaginacionis et memoria infixa ad recordando
remittuntur ad exteriorum hominum primum quod istis quasi videtur
anima exteriora propriat Mens ergo cui nichil seipsa presentius
est quada interuou non simulata sed vera presentia videt se in se.
Nichil enim tam nouit mens quam id quod sibi presens est Nec menti
magis quod presens est quam ipsa sibi Nam cognoscit viuere se. me-
minisse se. intelligere se. velle cogitare scire iudicare. Hec omnia
nouit in se nec ymaginat quasi extra se illa aliquo sensu co-
poris tetigunt sicut corporalia que tanguntur ex quorum cogitacionibus
si nichil sibi attingat ut tale aliquid se esse se putet quiddam ei
de se remanet hoc solum ipsa est Nichil enim tam in mente quam ipsa
mens nec quod sit mentem cognoscit quodammodo mens Cum
enim querit mens quid sit mens profecto nouit quod seipsum querit
et nouit quod ipsa sit mens que se ipsam querit nec enim aliunde se querit
quam in seipso Cum ergo querente se nouit se vix querit et omne quod nouit
tota nouit atque ita se tota querit Et si in parte iudicet non se tota
querit in quod se tota querit tota sibi presens est Nichil enim sibi seipsa
presentis esse potest Ex autem de se querit quid fuerit vel quid futura
sit vel qualis modo sit querit id est quod similes vel quod dissimiles deo
quam humilis et quam deuota quam pura et quam gratia Et quia in istis cor-
poralibus est que ad amorem cogitat et ad quibus amorem assuefacta
est non valet sicut ymaginacionibus eorum videre semetipsam Nam
tato glutino amorem ei cohercet que foris corporalia sunt ut etiam
cum absit ista presens per ymagines eorum cogitantur Quare propter
se tenere eas a se non potest ut se sola inspiciat et videat Fecit
ergo ad se et stet in se nec sicut absente querat se sed voluit
presente se amaret tenet et distinet attentione voluntatis qua per
alia vagabatur statuat in se ipsa et se cogitet ut seipsum cogitet
et diligat Et ita videbit quod nunquam non amauerit nunquam nescierit sed alia
se ad amorem cum eis se confudit ita ut sicut magno labore ab eis separari
non possit quibus ad amorem inhesit propterea fatatis corporaliu ymagi-
nacionum deformatur eiusdemque alte impressis etiam soluta a corpore non
egreditur Si enim a corruptione corporaliu affectionum hinc non muddat
corpore exuta corporalibus tenetur passionibus Et videt ergo in
hinc vita se ab hincmodi consideratione muddate quatenus ad hinc
querit nichil corporeum seum trahat et a corporali passione immunitas
existat Quisificationem et sensificationem descendit anima ad corpus

Presentia naq; sua illud duntaxat colligit in vno atq; in vno
 tenet defluere atq; exalescere no sunt q;ruentia eius modiq;
 seruat Non tantu pulcritudine s; etia i cernendo atq; gignendo
 Intendit se etia aia in tactu. et eo calida et frigida et aspera
 leuia dura mollia leuia graua sentit atq; discernit Deinde inua
 biliter differetias saporu odoru sonoru formaru gustado asperado
 audiendo videndo diiudicat Atq; in hys oibus ea q; sensibilia natura
 sui corpus sut appetit fugitq; idcirco Remouet se ab hys sensib; q;
 certo itervallo tpm. et eoz motu quasi p; q;da venas separas rem
 ymagines quas p; eos hausit sead caruati et multiplicat versat
 Ad vero vult itellige vel diuina vel deo vel seipsa suatq; q;da
 virtutes abstrahit se ab oib; corpali; sensibus quib; no adiuuat;
 nisi ad corporeas formas coloresq; sentiendos aut secernendos et
 spirita atq; ratione se q;rit / meditatione atq; q;teplatione ad
 deo ascendit. Deus vero reuelatione atq; diuina q;piratione ad ea
 descendit Meditatio siquide est occulte veritatis studiosa q;uestigatio
 Contemplatio siquide est occulte veritatis iocunda admiratio Illa itaq;
 diuina reuelatio illuminat vt veritate cognoscit ista diuina q;pira
 ipseclamat vt ea diligit Corp; autem sensu et ymaginatioe ad
 spiritum ascendit Humano siquide corpus ex quatuor elementis
 q;positu est sed i carne et ossibus terra magis apparet q;ta terre
 na subtilitate Aqua in humorib; atq; q;met; i pulmonem Idcirco s;
 i motu est quia ventilabund est cordis ne nimio calore eoz q;sumat;
 et dissoluat; Sedes est ignis est in corde et ideo iteans est lateri
 et super; acuto qm forma ignis tenet Quidam vis ignea aere te
 purata a corde ad cerebrum ascendit qua ad ribu corpus nostu ibiq;
 purificata et colata p; oculos aures nares cerebraq; istrumta sen
 suu sensu egredit; et ex q;actu exterioru formata quiaz sensus
 corpus facit visu videlicet auditu odoratu gustu et tactu qui
 tangendi sensus ab anteriori pte cerebri ad posteriorem transiens et inde
 p; reuicam et medulla spine descendens p; totu corpus diffundit
 Poro ipsa vis ignea q; exteri; formata sensus dicit; eade forma
 p; ipsa sensu istrumta p; que egredit; et in quib; format; na
 tura operante retroisid ad cella fatastua usq; trahit; et reducit;
 atq; ymaginatio efficit; Postea vnde ymaginatio ab anteriori
 pte capitis ad media transiens ipsa aut; rationalis substantia
 q;tingit et exeat distractione Intant; ia purificata et subtilis
 efficit; vt ipsi spiritui immediate q;ingant; veritate tam; natura
 corpus certius et q;tractate Quequid; ymaginatio i brutis animalib;
 fatastua cella no transiendit In rationalib; enim purior fit
 et usq; ad rationale et incorporea aut; substantia q;tingit; descendit;
 et progredit; Est itaq; ymaginatio similitudo corpus p; seipis
 corporeos ex corp; q;actu q;cepta q;tristia Atq; p; eoz sensus
 itroquis ad parte prioru corporei spiritus reducta eoz q;pressa in
 primo sit; corpali; spiritui et in vno rationalis corpali; informas
 et rationale q;tingit; / spiritus corporu vero aut; aere vel potu
 igne qui per sui subtilitate videri no pot; et corporeo iten; vegetado

Vniuersum. quoda autem vegetat tantum et non sensifiat sicut arbo-
res herbe et vniuersa in terra germinantia. Quaedam vegetat
et sensifiat sicut oia bruta animalia in quibus quoda tantum sensu
habent ymaginacionem non habent. Quoda sensu et ymaginacio-
nem habent. Sed igitur magis sit sensifiatum quam vegetatum tantum.
quod perfectio hanc vniuersa esse subtilior. Et vbi magis subtilis est
et magis spiritualis est. Magis quidem incorpore nature appi-
quat ad ymaginacionem format quam sensu prestat. Nichil eni-
in corpore aliquid vel spirituali nature vicin esse potest quam id vbi post
sensu vis ymaginandi incipit. quod quidem tantum sublimis est
ut quiddam supra illud est aliud non potest quam vniuerso

Ihesus. Deo gratias maria

